

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ลีลาภาษาในนวนิยายของกิ่งฉัตร

The Writing Style Usage Language in Kingchat's Novel

โดย

นางสาวคนขรรณ แจ่มนิยม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2550

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของกึ่งจักร” เล่มนี้ สำเร็จเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำชี้แนะเป็นอย่างดี ในเนื้อหาทุกบททุกตอน จากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเหลือ ใจมโน กรรมการวิชาการ อีกทั้งประธานการสอบ รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล และท่านผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ศาสตราจารย์จางงักทองประเสริฐ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาที่ผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดความรู้ คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ ภาษาไทย (ภาคพิเศษ) รุ่นที่ 2 ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมเรียนในสาขาทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ และให้คำแนะนำมาตลอดขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย รวมถึงขอขอบพระคุณคุณศรินทร์ ที่ได้อนุเคราะห์เรื่องหนังสือนวนิยาย และขอบพระคุณผู้ใหญ่ และพี่ๆ เพื่อนๆ ในที่ทำงานอีกหลายท่านที่คอยเป็นกำลังใจ และให้คำแนะนำ คอยสอบถามถึงงานวิทยานิพนธ์ตลอดเวลา ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกเข้มแข็ง และศึกษาวิจัยจนงานสำเร็จเป็นรูปเล่ม

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาและเป็นกำลังใจอย่างดีตลอดเวลา รวมทั้งนางสาวชาลิสา แจ่มนิยม ที่เป็นกำลังสำคัญ และเป็นที่ปรึกษาให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาเล่าเรียนและทำงานวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คนวารรณ แจ่มนิยม

พฤษภาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ความหมายของนวนิยาย	8
ประเภทของนวนิยาย	9
องค์ประกอบในนวนิยาย	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในนวนิยาย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลีลาภาษาในนวนิยาย	41
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	44
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย	45
การสร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิจัย	50
วิเคราะห์ลีลาภาษาด้านการใช้คำ	50
วิเคราะห์ลีลาภาษาด้านการใช้โวหารภาพพจน์	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	145
สรุป	145
อภิปรายผล	146
ข้อเสนอแนะ	147
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	148
ภาคผนวก	153
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	156

สารบัญภาพ

ภาพผนวกที่

หน้า

1. ตัวอย่างหนังสือที่ใช้ในงานวิจัย

155

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี (Fiction) ประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยอย่างกว้างขวางและเป็นที่แพร่หลายในปัจจุบัน จะเห็นได้จากจำนวนผู้แต่งและจำนวนหนังสือนวนิยายที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะนวนิยายมีเนื้อหาเรื่องราวหลากหลายและให้ความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกสาระรวมทั้งข้อคิดต่างๆให้แก่ผู้อ่าน

นวนิยายเป็นหนังสือที่แต่งขึ้นจาก จินตนาการ ผู้แต่งสมมุติเรื่องราว ตัวละคร และเหตุการณ์ต่างๆ โดยมีการเริ่มเรื่อง ดำเนินเรื่อง และจบเรื่อง เพื่อสนองจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่ง เป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิต เจตคติ ค่านิยมของคนในสังคม ผู้อ่านจะได้รับทั้งความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ความรู้และความคิด (คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ, 2538: 64) ด้วยเหตุนี้ นวนิยายจึงได้รับความนิยมอย่างสูง ทำให้นักเขียนนวนิยายพยายามปรับปรุงผลงานของตนให้มีคุณค่า และทำให้มีนวนิยายแนวคิดใหม่ๆเกิดขึ้น

นวนิยายของไทยได้รับเอาแบบอย่างการเขียนนวนิยายตามแบบตะวันตกมาแพร่หลายในประเทศไทยประมาณรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากมีนักเรียนไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศและรับรูปแบบวรรณกรรมแปลและมีการดัดแปลงจนเริ่มมีลักษณะเป็นนวนิยายไทย นวนิยายแปลเรื่องแรกของไทยคือเรื่อง “ความพยายาม” ของพระยาสุรินทรราชา ใช้นามปากกาว่า “แม่วัน” แปลจากนวนิยายอังกฤษเรื่อง “Vendetta” ของ “Marie Correlli”

นวนิยายที่มีลักษณะที่เป็นนวนิยายไทยที่สมบูรณ์ เกิดขึ้นในช่วงพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมาณปี พ.ศ. 2472 เพราะความนิยมนวนิยายแปลลดน้อยลง และนวนิยายที่แต่งขึ้นใหม่มีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น คือมีตัวละครเป็นไทยแท้ และใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเนื้อหาของนวนิยายที่แสดงออกหลายแนวทาง เช่น นวนิยายแสดงข้อคิด นวนิยายที่ใช้ฉากต่างประเทศ นวนิยายที่แสดงถึงชีวิตครอบครัว นวนิยายด้านการเมือง และนวนิยายในเชิงวิทยาศาสตร์ (สายทิพย์ นุกูลกิจ, 2534: 172-174)

ลีลาหรือท่วงทำนองการใช้ภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของวรรณกรรมในฐานะสื่อหรือเครื่องมือที่นักเขียนแสดงออกหรือนำเสนอความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดสู่ผู้อ่าน นักเขียนแต่ละคนจะมีชั้นเชิงการใช้ภาษาแตกต่างกันย่อมแสดงออกทางการบรรยายหรือพรรณนาภาพและผลทางอารมณ์ต่างกัน กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519: 21) กล่าวถึง สไตล์ หมายถึง ท่วงทำนองที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของกวีแต่ละคน กวีต่างก็มีแบบเป็นของตนเองปรากฏอยู่ซ้ำๆ จนสรุปได้ว่าการเขียนแบบนี้ จำนวนนี้เป็นของใคร นักเขียนมีวิธีวางลำดับเนื้อเรื่อง เลือกใช้ถ้อยคำ ประโยค วรรคตอน หรือแสดงแนวคิด อันเป็นลักษณะของตนเองไปต่างๆกัน

เสฐียร โกเศศ (2514: 141) อธิบายความหมายของคำว่า สไตล์ (Style) ว่าเป็นท่วงทำนองที่แสดงออกของผู้คนนั้น อันได้แก่ปัญญา ความรู้ ความนึกคิด ฝีมือและนิสัยใจคอ ส่วนสำคัญอันเป็นรากฐานของท่วงทำนองที่แสดงออกทั้งหมดจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ถ้าเป็นวรรณกรรมก็จะอยู่ที่วิธีจัดเรียงถ้อยคำ ประโยคและวรรคตอนของผู้ประพันธ์

ลีลาการใช้ภาษาหรือการเรียบร้อยถ้อยคำจัดเป็นประณีตศิลป์ส่วนหนึ่งของนวนิยาย เป็นภาษาที่ไม่ธรรมดาเพราะเป็นภาษาทางอารมณ์ (emotive language) ซึ่งนักเขียนต้องเอาใจใส่ เพราะถ้าภาษาไม่สละสลวย ขาดรสไพเราะของถ้อยคำ น่าเสียดาย และพลังอารมณ์ ก็จะทำให้บทประพันธ์นั้น ๆ กลายเป็นเพียงวรรณกรรมที่ผู้อ่านได้แค่เพียง “อ่านเอาเรื่อง” คือทราบเนื้อเรื่อง แต่ไม่สามารถ “อ่านเอารส” คือไม่ได้รับรสทางอารมณ์สมบูรณ์เท่าที่ควร (วนิดา บำรุงไทย, 2543: 150)

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2542: 180) ได้อธิบายถึงนวนิยายว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีที่แต่งขึ้นโดยอาศัยเค้าความจริงของชีวิตมนุษย์ แต่ไม่ใช่เรื่องจริงแท้ทีเดียว

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2522: 113) ได้อธิบายความหมายของ นวนิยายไว้ว่า นวนิยายเป็นเรื่องแต่ง มีตัวละคร มักใช้กลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านแลเห็นได้ง่ายว่าไม่ใช่เรื่องจริงเป็นเรื่องสมมุติ แม้จะแต่งเรื่องของบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง ๆ ก็จะทำให้ผู้อ่านรู้ว่าไม่ได้เขียนเรื่องจริงแต่วิเศษจาของตัวละครจะจริงมากที่สุด นิยมให้เป็นไปตามฐานะตามวัย และพยายามวาดภาพให้เห็นอาการกิริยาของตัวละครได้ชัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยดำเนินเรื่อง

นวนิยายไทยมีการพัฒนาด้านรูปแบบ แนวคิด และเนื้อหาตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมมาตลอด หากกล่าวถึงนักเขียนรุ่นใหม่ที่ได้รับการนิยมนิยมและยอมรับในผลงานอีกคนหนึ่งคือ “กึ่งฉัตร” เป็นนามปากกาของ ปาริฉัตร ศาลิกุลต ผลงานเรื่องแรกที่ได้เขียนขึ้นระหว่างเรียนปีสุดท้ายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คือเรื่อง “พรพรหมอลเวง” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2549 ผลงานของกึ่งฉัตร ได้เขียนนวนิยายลงนิตยสารรายสัปดาห์และนำมาตีพิมพ์รวมเล่มซ้ำหลายครั้ง มีผลงานนวนิยายรวมเล่ม 28 เรื่องและได้รับการนำไปเผยแพร่ในรูปแบบของละครโทรทัศน์ นวนิยายของ “กึ่งฉัตร” มีทั้งที่เป็นประเภทรักโรแมนติก แนวสืบสวนสอบสวน หรือแม้กระทั่งแนวลึกลับ เนื้อหาอ่านแล้วเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบาปบุญคุณโทษ แทรกแนวคิดในเนื้อหาที่ทันสมัยตามยุค ทันเหตุการณ์ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของนักเขียนที่มีแนวการประพันธ์หลายแนวทางที่จะให้ทำการศึกษา จึงเลือกศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษาของ กึ่งฉัตร ที่มีการใช้คำ และการใช้โวหารภาพพจน์ ที่น่าสนใจ ดังนี้

- ความหมายตรง และความหมายโดยนัย

ภาพนั้นทำให้นักข่าวสาวรู้สึกซึ้งซังจับหัวใจ นี่หรือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ขนาดจับได้คาหนังคาเข้าง โยนความผิดให้ผู้หญิง...ซึ่งอาจจะเพื่อนหรือไม่ก็แฟน หรือเมีย ได้อย่างหน้าตาเฉย มันน่าจะกลับกันนักทั้งเพศและหน้าที่ “แคะดำ” รายนี้ควรจะไปนุ่งกระโปรงมากกว่าเป็นตำรวจ...

คำว่า “แคะดำ” หมายถึง น.คนที่ทำอะไรผิดเพื่อนผิดฝูงในกลุ่มนั้นๆ (ใช้ในทางไม่ดี) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 153)

- คำแสดงอารมณ์

โอ้โอ...เดี๋ยวนี้แค่เมาค้าง เขาจับส่งโรงพยาบาลกันแล้วหรือ โอ๊ย...ปวดหัว

“ปวดจนจะระเบิดอยู่แล้ว...อูย” อาการเมาค้างคงจะทำให้เสียงของหล่อนเหลือเล็กน้อย

เดียว

- คำรูปธรรม

...ถ้าคอหอยตั้งตรง ไบหน้าเซิดสูง นึกเดาศภาพยามนี้ได้ค้ำคองทั้งสกปรกมอมแมมคู
ไม่ได้ ผมเผ้าเกาะเป็นก้อนฝุ่นแดงจับหนา เสื้อผ้ายับย่น แต่หอยก็ไม่มัววันแสดงความอ่อนแอ...
เป็นการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสทางตาที่มองเห็นลักษณะ ท่าทาง ทรงผม และเสื้อผ้า

- โวหารภาพพจน์ในลักษณะต่างๆ ในเชิงเปรียบเทียบ ที่มีความหมายลึกซึ้ง เช่น

...แน่ะ!...ตาสีน้ำตาลอ่อนใสราวกับลูกแก้วเจียรในเซียว น่ารักน่าชังอย่างนี้ ลูกใครหนอ
?” ... (อุปมา)

...ถ้าเดือนอยากได้หมวดเต่าอบเกลือหรือเขากระต่ายเคลือบน้ำตาล “ไม่รู้คุณพี่จะจัดมาให้
ได้หรือเปล่า”... (อติพจน์)

...“ยังงี้ก็ไม่ยอมแพ้แม่ไซ้ไหม” ... (ปฏิบุจจา)

...“ผมไม่กระหายเลือดถึงขนาดนั้นหรือวาริ” ชายหนุ่มยิ้มให้หอย ยิ้มทั้งตาและ
ปากทีเดียว ทว่าสूंเสียงที่เอ่ยออกมาติดจะหึ่มเกรียม... (อวัตพากย์)

จากผลงานนวนิยายของกึ่งฉัตร เป็นการแสดงให้เห็นลีลาภาษาด้านการใช้คำ และโวหาร
ภาพพจน์ ที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย อีกทั้งผู้ประพันธ์สอดแทรกแนวคิด ประสบการณ์ที่
ผู้ประพันธ์ได้พบเห็น ผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้คำในนวนิยายของกึ่งฉัตร
2. เพื่อศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ในนวนิยายของกึ่งฉัตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้คำในนวนิยายของกึ่งฉัตร
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ ในนวนิยายของกึ่งฉัตร

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัยลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของกึ่งฉัตร โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษาด้านการใช้คำ
- 1.2 ศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษาด้านการใช้โวหาร

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์นวนิยายที่รวมเล่มระหว่างปี พ.ศ. 2535- 2549 จำนวน 8 เล่ม ผู้วิจัยได้เลือกนวนิยายที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

- 2.1 พรพรหมอลเวง ปีพ.ศ. 2535
- 2.2 เสราดาร์ต ปีพ.ศ. 2537
- 2.3 ตามรักคืนใจ ปีพ.ศ. 2539
- 2.4 มนต์จันทร์รา ปีพ.ศ. 2541
- 2.5 ลางลิจิต ปีพ.ศ. 2543
- 2.6 สืบลับรหัสรัก ปีพ.ศ. 2545
- 2.7 ฟ้ากระจ่างดาว ปีพ.ศ. 2547
- 2.8 แกะรอยรัก ปีพ.ศ. 2549

นิยามศัพท์

“การใช้ภาษา” หมายถึง ลักษณะในการเขียนโดยการเลือกสรรคำ มาเรียบเรียงเป็นงานเขียน ที่สร้างแรงดึงดูดใจจากผู้อ่านผ่านภาษาที่ใช้สื่อสาร

“นวนิยาย” หมายถึง งานเขียนบันเทิงคดี ที่อาจแต่งขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียนหรือแต่งจากเค้าความจริง โดยสอดแทรกข้อคิดให้กับผู้อ่าน

“ลีลา” หมายถึง ท่วงทำนอง เช่น ลีลาการพูด ลีลาการเขียน การเลือกสรรฉันทหรือแบบประพันธ์ให้เหมาะแก่ข้อความของเรื่อง เช่น ลีลาการประพันธ์

“โวหารภาพพจน์” หมายถึง ชั้นเชิงหรือสำนวนแต่งหนังสือหรือพูด เช่น มีโวหารดี, ถ้อยคำที่เล่นเป็นสำบัดสำนวน เช่น อยามาตีโวหาร เขาชอบเล่น โวหาร

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นของการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลีลาภาษาในนวนิยายของ กิ่งฉัตร ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2542 ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาเอกสารที่เป็นตำราที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย ส่วนที่สองเป็นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลีลาการใช้ภาษา และส่วนที่สามเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลีลาการใช้ภาษาในนวนิยาย โดยผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อดังนี้

1. เอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย
 - 1.1 ความหมายของนวนิยาย
 - 1.2 ประเภทของนวนิยาย
 - 1.3 องค์ประกอบของนวนิยาย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลีลาการใช้ภาษาในนวนิยาย
 - 2.1 ความหมายของลีลาภาษา “Style”
 - 2.2 ความหมายของโวหาร
 - 2.3 ลีลาภาษาด้านการใช้คำ
 - 2.4 ลีลาภาษาด้านการใช้โวหาร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลีลาการใช้ภาษาในนวนิยาย

เอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดังนี้

1. ความหมายของนวนิยาย

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีความนิยมนอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ดังเห็นได้จากจำนวนผู้แต่งและจำนวนของหนังสือนวนิยายที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น นวนิยายเป็นวรรณกรรมไทยที่ได้รับรูปแบบมาจากตะวันตกในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากนักเรียนไทยได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศแล้วรับรูปแบบนวนิยายเข้ามาเผยแพร่ การรับเข้ามาครั้งแรกอยู่ในลักษณะของการแปลโดยตรงก่อนต่อมาได้มีการดัดแปลงจนเริ่มมีลักษณะเป็นนวนิยายของไทยเอง ได้มีผู้รู้อธิบายความหมายของนวนิยายไว้ดังต่อไปนี้

กระแสร มัลลิกะภรณ์ (2530: 49) อธิบายค่านิยายว่า “เรื่องสมมุติ (fiction) ที่หมายเอาคำว่า novel ซึ่งอังกฤษเอามาจากภาษาอิตาลีว่า novella แปลว่า ใหม่ และใช้ในความหมายที่ว่า เป็นเรื่องที่ตั้งขึ้นใหม่ในขณะนั้นและเป็นเรื่องยาว”

กุหลาบ มัลลิกะภรณ์ (2542: 180) ได้อธิบายถึงนวนิยายว่า “นวนิยายเป็นบันเทิงคดีที่แต่งขึ้นโดยอาศัยเค้าความจริงของชีวิตมนุษย์ แต่ไม่ใช่เรื่องจริงแท้ทีเดียว”

บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2522: 113) ได้อธิบายความหมายของนวนิยายไว้ว่า “นวนิยายเป็นเรื่องแต่ง มีตัวละคร มักใช้กลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านแลเห็นได้ง่ายว่าไม่ใช่เรื่องจริงเป็นเรื่องสมมุติ แม้จะแต่งเรื่องของบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง ๆ ก็จะทำให้ผู้อ่านรู้ว่าไม่ได้เขียนเรื่องจริงแต่วิธีเจรจาของตัวละครจะจริงมากที่สุด นิยมให้เป็นไปตามฐานะตามวัย และพยายามวาดภาพให้เห็นอาการกิริยาของตัวละครได้ชัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยดำเนินเรื่อง”

เปลื้อง ณ นคร (2535: 191) ได้ให้ความหมายของนวนิยายว่า “นวนิยาย หมายถึง เรื่องราวที่มีพฤติการณ์ต่อเนื่องกัน เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องที่สมมุติแต่งขึ้น แต่อาจมีมูลความจริงแฝงอยู่ก็ได้ ไม่กำหนดตัวละคร มีความยาวตั้งแต่ 40,000 คำขึ้นไป ความมุ่งหมายเพื่อความเพลิดเพลินแต่บางที่นักเขียนก็ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเหย้าหยันเสียดแทง แนะนำสั่งสอน หรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองหรือหลักธรรมต่างๆ”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 564) ได้ให้คำจำกัดความของคำนวนิยายได้ว่า “นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่องและสถานที่ ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง”

สมพร (2534: 67) ได้ให้ความหมายของนวนิยายไว้ว่า “นวนิยายเป็นเรื่องเล่าขนาดยาว เป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วชนิดพรรณนาโวหาร อาจจะเป็นสมมุติทั้งหมด หรือสมมุติบ้างจริงบ้าง มีความยาวเกินกว่า 30,000 – 40,000 คำขึ้นไป”

สายทิพย์ (2534: 42) กล่าวถึงนวนิยายว่า “นวนิยายเป็นรูปแบบการเขียนบันเทิงคดีอย่างใหม่เช่นเดียวกับเรื่องสั้น แต่มีขนาดยาวกว่า เพราะผู้แต่งสามารถกำหนดตัวบุคคล เหตุการณ์และสถานที่ในเรื่องได้โดยไม่จำกัด สุดแต่ผู้แต่งจะเห็นว่าเหมาะสม”

สรุปได้ว่า นวนิยาย หมายถึง งานเขียนบันเทิงคดี ที่อาจแต่งขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียนหรือแต่งจากเค้าความจริง โดยสอดแทรกข้อคิดให้กับผู้อ่าน

2. ประเภทของนวนิยาย

รัชช ปุณ โฉนทก (2527: 89-90) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทนวนิยายนิยมแบ่งกันอยู่ 3 ลักษณะ คือ แบ่งตามแนวคิดในการเขียน แบ่งตามเนื้อหาของเรื่อง และแบ่งตามแนวการเขียน ดังนี้

1. การแบ่งประเภทนวนิยายตามแนวคิดในการเขียน ได้แก่ การพิจารณาจัดประเภทนวนิยายตามแนวคิดของเรื่อง ทั้งนี้เพราะนวนิยายแต่ละเรื่องนั้นย่อมสะท้อนแนวคิดแตกต่างกันตามความสนใจและประสบการณ์ของผู้แต่ง แนวคิดดังกล่าวนี้มักจะได้รับอิทธิพลมาจากนักเขียนวรรณกรรมตะวันตก ซึ่งความเคลื่อนไหวทางความคิดของวรรณกรรมตะวันตกนี้แบ่งย่อยออกได้เป็น

1.1 นวนิยายแนวจินตนิยม (Romanticism) คือ นวนิยายที่มุ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของอารมณ์ ความรู้สึกและญาณสังหรณ์ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความตื่นเต้น ประทับใจ สยดสยอง หรือเกิดความสะเทือนอารมณ์อย่างรุนแรง ทั้งนี้เพราะนักเขียนกลุ่มนี้มีความคิดว่า วรรณกรรมที่ดีจะต้องให้คุณค่าทางอารมณ์มากกว่าเหตุผล

1.2 นวนิยายแนวสัจนิยม (Realism) บางคนเรียกว่า “นวนิยายแนวอรรถนิยม” คือ นวนิยายที่ผู้แต่งพยายามจะสะท้อนพฤติกรรมและนิสัยใจคอของมนุษย์ตลอดจนเรื่องราวความเป็นไปในสังคมมนุษย์ไว้ในงานเขียนของตนอย่างสมจริงและมีศิลปะ โดยยึดหลักแห่งความเป็นจริงตามธรรมชาติมากที่สุด หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่านวนิยายแนวสัจนิยม คือ นวนิยายที่ผู้แต่งมีแนวคิดและแนวการเขียนเชิง “สมจริง” ทั้งในด้านการสะท้อนภาพชีวิตและการสะท้อนภาพสังคม จนผู้อ่านรู้สึกได้ในทันทีว่า เรื่องที่ผู้แต่งเขียนขึ้นนั้นคือชีวิตจริง ๆ ของมนุษย์เรานั่นเอง

1.3 นวนิยายแนวสัจนิยมใหม่ (New - Realism) บางคนเรียก “นวนิยายแนวอรรถนิยมใหม่” เป็นนวนิยายที่พัฒนาแนวคิดอย่างต่อเนื่องกับนวนิยายแนวสัจนิยม แต่พยายามหาทางแก้ไขจุดอ่อนในการมองสังคมแบบสมจริงที่ค่อนข้างจะหยุดนิ่งด้วยการมองสภาพชีวิตและสังคมแบบสมจริง ควบคู่ไปกับการพัฒนาและการคลี่คลายของสังคม

1.4 นวนิยายแนวธรรมชาตินิยม คือ นวนิยายที่แตกแขนงแนวคิดออกมาจากนวนิยายแนวสัจนิยม นวนิยายแนวนี้จะต่างจากนวนิยายแนวสัจนิยมตรงที่ผู้แต่งจะมุ่งสะท้อนเฉพาะความเศร้า ความทุกข์ยากของชีวิตคนไว้เท่านั้น

1.5 นวนิยายแนวสัญลักษณ์นิยม (Symbolism) คือ นวนิยายที่แตกแขนงแนวคิดออกมาจากนวนิยายแนวสัจนิยมเช่นกัน แต่แทนที่ผู้แต่งจะเขียนถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยตรงไปตรงมา ผู้แต่งกลับใช้สัญลักษณ์แทนบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการจะกล่าวถึง (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2524: 253)

2. การแบ่งประเภทนวนิยายตามเนื้อหา (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534 อ้างถึง มานูเอล คอมรอฟ, 1950) แบ่งนวนิยายไว้ 15 ประเภท ตามลักษณะของเนื้อเรื่อง คือ

2.1 นวนิยายเชิงชีวประวัติ (Biographical Novel) มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับตัวละครตัวหนึ่งเป็นตัวเอกมักได้เค้าโครงเรื่องจากชีวิตจริง เช่น ตะวันตกดิน ของกฤษณา อโศกสิน

2.2 นวนิยายสะท้อนสังคม (Social Novel) เนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับสังคมส่วนใดส่วนหนึ่งในสมัยหนึ่ง เช่น เรื่องจันทร์หอม ของ วสิษฐ เดชกุญชร เป็นต้น

2.3 นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ (Historical Novel) เนื้อเรื่องกล่าวถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต เช่น ผู้ชนะสิบทิศ ของยาขอบ

2.4 นวนิยายแสดงข้อคิด (Thematic Novel) เป็นนวนิยายมุ่งแสดงความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ละครแห่งชีวิต ของ ม.จ.อากาศคำเก็ง รพีพัฒน์ เป็นต้น

2.5 จินตนิยาย (Novel of Fantasy) เนื้อเรื่องประกอบด้วยเหตุการณ์น่าตื่นตะลึงเกิดจากจินตนาการของผู้ประพันธ์ เช่น ฟ้างรดทราย ของ โสภาค สุวรรณ

2.6 นวนิยายล้อเลียน (Satires Novel) แต่งขึ้นเพื่อเยาะเย้ย ล้อเลียน หรือเสียดสีประชดประชันความเลวร้ายและความยุ่งยากในสังคม เช่น เทพบุตรสุดแสน ของ กนกเรขา

2.7 นวนิยายผจญภัย (Novel of Adventure) เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือสำเร็จโดยไม่คาดหมายแก่ตัวเอก ประกอบด้วยเหตุการณ์ที่มีอันตราย มีการต่อสู้ สตรีและความรัก เช่น เพชรพระอุมา ของ พนมเทียน เป็นต้น

2.8 อาชญนิยายและเรื่องลึกลับ (Detective and Mystery) เกี่ยวกับเรื่องคดีต่าง ๆ ที่ต้องมีการสืบสวน มีความลึกลับที่ต้องพิสูจน์ เช่น เล็บครุฑ ของ พนมเทียน

2.9 นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ (Horror and Supernatural) เป็นเรื่องภูตผี ปีศาจ อภินิหารและเหตุการณ์ต่างๆที่พิสูจน์ไม่ได้ เช่น วิมานมะพร้าว ของ แก้วแก้ว

2.10 นวนิยายเกี่ยวกับท้องถื่น (Novel of Soil) นวนิยายแกนสำคัญ คือ สถานที่อันเป็นบ่อเกิดของเหตุการณ์และตัวละครในเรื่อง เช่น ทุงมหหาราช ของ เรียมเอง

2.11 นวนิยายเป็นตอนต่อเนื่องกัน (Episodic Novel) เป็นเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน แต่มีความสัมพันธ์กันด้วยการใช้ตัวละครชุดเดียวกัน เช่น หลายชีวิต ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

2.12 นวนิยายผู้ร้ายผู้ดี (Picaresque Novel) คือนวนิยายที่ตัวเอก เป็นคนสามัญหรือเป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียในสายตาของคนทั่วไป เช่น พวกมึงฉาชีพ คนเสเพล มีเรื่องราวเป็นตอน ๆ ต่อเนื่องกันโดยใช้ตัวละครชุดเดียวกัน

2.13 นวนิยายเชิงจิตวิทยา (Psychological Novel) เป็นเรื่องที่บรรยายความรู้สึกและจิตใจของตัวละครเอกซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบและจากสภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ นวนิยายประเภทนี้มีพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้นน้อย เช่น เगरาหู ของ โสภาค สุวรรณ

2.14 นวนิยายเชิงปัญหา (Problem Novel) เป็นเรื่องซึ่งแสดงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ความชั่วร้ายทางการเมือง ความลุ่มหลงในสังคม ความขัดแย้งระหว่างผิวและปัญหาชีวิตครอบครัว เป็นต้น

2.15 หักเหนียน (Humor Novel) เป็นเรื่องเบาสมอง มุ่งให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ เช่น เรื่องผู้ใหญ่ลี้กับนางมา ของกาญจนา นาคพันธ์ เรื่องพ่อปลาไหล ของ กนกเรขา เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเนื้อเรื่องของนวนิยายไทยแล้วจัดจำแนกออกตามวิธีจำแนกประเภทนวนิยายตามเนื้อเรื่องของตะวันตกอาจแบ่งได้เป็น 11 ประเภท ดังนี้

1. นวนิยายรัก หมายถึง นวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรักระหว่างชายกับหญิง มีสามแนว คือ นวนิยายรักเบาสมอง นวนิยายรักสุข และนวนิยายรักโศก ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1.1 นวนิยายรักเบาสมอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความสนุกสนานแก่ผู้อ่านมากกว่าจะแสดงข้อคิด เป็นเรื่องชีวิตรักที่มีแต่ความสุขสดชื่นปราศจากอุปสรรคใด ๆ การดำเนินเรื่องมักแทรกบทตลกสนุกสนาน แง่อกัน และจบอย่างเป็นสุข

1.2 นวนิยายรักสุข ได้แก่ นวนิยายชีวิตรักซึ่งมีอุปสรรคแต่ก็จบอย่างเป็นสุข อุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบ ได้แก่ ความรังเกียจของบิดา มารดา หรือญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ความเข้าใจผิด การอิจฉาริษยา หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ต้องพลัดพรากจากกัน เป็นต้น แต่ในที่สุดทั้งฝ่ายก็สามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นได้ด้วยความคิด

1.3 นวนิยายรักโศก มีโครงเรื่องคล้ายกับนวนิยายรักสุข แต่แตกต่างกันในตอนจบ คือ แทนที่ทั้งสองฝ่ายจะประสบความสุขร่วมกัน กลับมีเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเศร้า เช่น การตายของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การแตกแยกกัน การเสียสละ นอกจากนี้มีวิธีจบอีกแบบหนึ่ง คือ ผู้ประพันธ์ทิ้งเรื่องค้างไว้ให้ผู้อ่านตัดสินใจเองว่าเรื่องควรจบลงอย่างไร

2. นวนิยายสะท้อนสังคม มีเรื่องเกี่ยวกับสังคมส่วนใดส่วนหนึ่ง ผู้ประพันธ์อาจแสดงสภาพความเป็นไปทั่ว ๆ ไป หรือมุ่งแสดงแต่เพียงด้านใดด้านหนึ่งของสังคมนั้นก็ได้นวนิยายประเภทนี้มีลักษณะของนวนิยายสมจริง
3. นวนิยายแสดงข้อคิดหรือปัญหา หมายถึง นวนิยายที่มุ่งแสดงทัศนคติของผู้ประพันธ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีลักษณะคล้ายกับนวนิยายสะท้อนสังคม แต่เป็นการเน้นเฉพาะเรื่องที่เป็นปัญหามีใช้การแสดงรายละเอียดความเป็นไปในสังคม นวนิยายประเภทนี้ค่อนข้างหนัก แต่ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากข้อคิดนอกเหนือจากความบันเทิงตามเนื้อเรื่อง
4. นวนิยายชีวิตโลดโผน ตัวเอกในนวนิยายประเภทนี้ต้องเก่งกล้ามากเพราะมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ การเสี่ยงชีวิตเพื่อแสดงความกล้าหาญ และมักจบอย่างมีความสุข
5. อาชญนวนิยาย คือ นวนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการสืบสวนคดีต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ความลึกลับ การเผชิญอันตราย และการต่อสู้ เป็นนวนิยายประเภทที่เก่าแก่ประเภทหนึ่ง
6. นวนิยายผจญภัย หมายถึง นวนิยายที่มีเหตุการณ์เสี่ยงอันตรายซึ่งบางครั้งอาจเป็นเหตุการณ์ที่มหัศจรรย์เหนือธรรมชาติอันเกิดจากจินตนาการของผู้แต่ง นอกจากนี้ต้องมีการต่อสู้ และเรื่องราวเกี่ยวข้องกับสตรี และเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ ซึ่งตัวเอกของเรื่องต้องผจญ แต่ในที่สุดจะคลี่คลายไปในทางที่ดี
7. หัตถ์นิยาย เป็นนวนิยายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานผ่อนคลายอารมณ์แก่ผู้อ่าน เป็นประการสำคัญ
8. นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ หมายถึง นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ มีหลายลักษณะ เช่น นวนิยายที่อาศัยเหตุการณ์สมัยใดสมัยหนึ่งในประวัติศาสตร์เป็นโครงเรื่อง ใช้บุคคลที่มีชีวิตจริงเป็นตัวละครบางตัว แต่กำหนดบทบาทและบทเจรจาขึ้นใหม่ หรืออาจอาศัยเพียงฉากและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เป็นภูมิหลังแล้วกำหนดเรื่องราวและตัวละครขึ้นใหม่หมด

9. นวนิยายการเมือง นวนิยายประเภทนี้ในต่างประเทศมีมาก แต่ของไทยยังมีน้อย เพิ่งเริ่มขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นวนิยายประเภทนี้อาจจัดเป็นนวนิยายแสดงข้อคิดแนวหนึ่ง มีวิธีเสนอเรื่องสี่แบบ คือ กล่าวถึงสถาบันทางการเมืองสถาบันใดสถาบันหนึ่ง กล่าวถึงการต่อสู้ทางการเมืองของตัวละครเอก กล่าวถึงการถกเถียงเกี่ยวกับปรัชญาการเมือง และลัทธิความเชื่อถือต่าง ๆ และการเสนอเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์เป็นการสื่อความคิด

10. นวนิยายอิงพุทธศาสนา มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาหรืออาศัยหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นโครงเรื่อง อาจจัดเป็นนวนิยายแสดงข้อคิดแนวหนึ่งได้ นวนิยายประเภทนี้ของไทยมีมานานแล้ว เรื่องแรกที่มีชื่อเสียงคือ กามนิต แปลจากฉบับภาษาอังกฤษของจอห์น อี โลจี (John E Logie) ซึ่งแปลมาจากภาษาเยอรมันอีกทีหนึ่ง โดย เสฐียรโกเศศ และนาคะประทีป

11. นวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์ นวนิยายประเภทนี้ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ประกอบในการวางโครงเรื่องและกำหนดเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้จินตนาการของผู้ประพันธ์ประกอบ นวนิยายประเภทนี้ของไทยมีน้อยแต่ก็มีมานานแล้ว

3. การแบ่งประเภทของนวนิยายตามแนวการเขียน เสถียร จันทิมาธร (2519: 83 - 98) ได้แบ่งประเภทนวนิยายไทยตามแนวการเขียนไว้ดังนี้

3.1 งานเขียนของกลุ่มพาฝัน ได้แก่ งานเขียนที่กล่าวถึงความรักต่างฐานะของตัวละครแล้วใช้ความบังเอิญเข้ามาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ทำให้เนื้อเรื่องเปลี่ยนแปลงไปอย่างคาดไม่ถึง เช่น ให้นางเอกหรือพระเอกที่มีฐานะต่ำด้อยหรือยากจน มีปान ใฝ่ แหวน หรือ ล็อกเก็ต ซ่อนเร้นอยู่ เพื่อที่จะไขในตอนจบว่า แท้จริงตัวเอกนั้นเป็นลูกผู้ดีมีมรดกนับร้อยนับพันล้านเหมือนกัน

3.2 งานเขียนของกลุ่มจินตนิยายทั้งอิงประวัติศาสตร์และไม่ได้อิงประวัติศาสตร์ เช่น เรื่องในฝัน ของโรสลาเรน ฟัจรดทราย ของโสภาค สุวรรณ รัศมีจันทร์ ของกนกเรขา เป็นต้น

3.3 งานเขียนของกลุ่มชีวิตครอบครัว งานเขียนแนวนี้จะสะท้อนให้เห็นกิจกรรมภายในครัวเรือนของคนสองสามตระกูล

3.4 งานเขียนของกลุ่มนวนิยายชีวิตต่างแดน ผู้ริเริ่มเขียนนวนิยายชีวิตต่างแดน คือ ม.จ. อากาศคำเกิง รพีพัฒน์ ในเรื่องละครแห่งชีวิต

3.5 งานเขียนของกลุ่มสะท้อนชีวิตชาวชนบท อาจจะเป็นแนวที่สะท้อนทุกข์สุขของชาวบ้านที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนเมือง หรือเป็นการสะท้อนชีวิตชาวชนบทที่ต้องต่อสู้กับนักเลงอันธพาลประจำท้องถิ่นก็ได้

3.6 งานเขียนของกลุ่มผู้ล้างผลาญ ได้แก่ งานเขียนที่สะท้อนชีวิตสายลับนักสืบและสภาพสังคมที่คนนอกกฎหมายมีอำนาจบาตรใหญ่ ใครมีเงินมามีพวกมากก็ย่อมจะมีอิทธิฤทธิ์ในสังคม

3.7 งานเขียนในแบบอุดมคติของปัญญาชนเสรีนิยม งานเขียนแนวนี้จะแสดงความรู้สึกลึกไม่พอใจต่อสภาพความเหลื่อมล้ำและการเอารัดเอาเปรียบที่ชนส่วนน้อยกระทำต่อชนส่วนใหญ่

3.8 งานเขียนในแบบกลุ่มผู้ตื่นใหม่ งานเขียนในแนวนี้จะนำเอาการใช้ชีวิตแบบเสรีนิยมของชนชั้นกลางมาเผยแพร่อย่างสอดคล้องกับสภาพของสังคมปัจจุบัน

3.9 งานเขียนในกลุ่มศิลปะเพื่อชีวิต งานเขียนแนวนี้จะต่างจากกลุ่มอุดมคติตรงที่ เป็นงานเขียนที่มุ่งเสนอแนวคิดหรือทางแก้ปัญหาให้แก่สังคม เพื่อที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดความเป็นธรรมในสังคมไว้ด้วย

3. องค์ประกอบของนวนิยาย

ธวัช ปุณโณทก (2527: 92) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยาย กล่าวโดยสรุปดังนี้

1. เนื้อเรื่อง (Story) หมายถึง เนื้อหา จุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นของเรื่อง (Theme) และสาระสำคัญของเรื่อง รวมถึงการสมเหตุสมผลในการดำเนินเรื่องอีกด้วย เนื้อเรื่องของนิยายปัจจุบันมักจะกล่าวถึงสิ่งต่างๆ แปลก ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและสภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและปรัชญาซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดและเหตุผลที่น่าสนใจ โดยปกติแล้วเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของผู้แต่งสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนและไปด้วยกัน ในการเสนอเนื้อเรื่องที่ตี้นั้น การเขียนต้องมีกลวิธีในการดำเนินเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องด้วยกลวิธีต่างๆ การใช้สัญลักษณ์ (Symbols) การเล่าเรื่องเปรียบเทียบ (Allegory) หรือใช้วิธียั่วเย้าเสียดสี นอกจากนี้การดำเนินเรื่องต้องสมจริง

2. ฉาก (Setting) คือ มโนภาพที่ผู้เขียนได้แสดงออกมาสู่ผู้อ่านด้วยคำพูดและเป็นการสร้างเงื่อนไข เหตุการณ์ให้เข้าใจแก่ผู้อ่าน เป็นการปูพื้นฐานของการดำเนินเรื่องอีกด้วยในการสร้างฉากของเรื่องผู้เขียนจะสร้างในลักษณะต่างๆ กัน และย่อมกลมกลืนกับเนื้อเรื่องของนวนิยายในตอนที่กำลังถึงหรือกลมกลืนกับสภาพของสังคมที่ถูกกีดกัน ความแห้งแล้ง ความอดอยาก ขาดงาน และความทุกข์กันดาร ซึ่งฉากต่างๆเหล่านี้ อันปรากฏในท้องเรื่องจะสัมพันธ์กับบทบาทของตัวละคร พฤติกรรม และคำพูดของตัวละครอย่างกลมกลืน การสร้างฉากในเนื้อเรื่องนวนิยายไม่เพียงแต่จะเป็นการสร้างเงื่อนไข สร้างเหตุการณ์แก่ผู้อ่านเท่านั้น ยังสามารถที่จะเร้าเร้าใจจิตสำนึกของผู้อ่านให้เข้าใจถึงบทบาทของตัวละคร เหตุการณ์ การขัดแย้งในเนื้อเรื่องอย่างอีกด้วย

3. การลำดับเรื่อง (Plot) คือ โครงเรื่องที่ผู้เขียนได้วางไว้ ซึ่งลำดับเหตุการณ์ของเนื้อเรื่องไว้ โดยผู้เขียนตั้งใจว่าจะเสนอตอนใดก่อนหลัง ซึ่งบางครั้งก็ไม่ต้องตาม ลำดับเวลาปฏิทินเขียนอาจจะจำไว้ก่อน และนำมาเปิดเผยภายหลังเพื่อสร้างความฉงนให้แก่ผู้อ่านก็ได้ นอกจากนี้การลำดับเรื่องนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับฉาก เหตุการณ์ สถานที่อย่างกลมกลืนอีก ฉะนั้นการลำดับเรื่องนี้นั้นนักเขียนแต่ละคนอาจจะมีการไม่เหมือนกัน

4. ความคิดเห็นของผู้แต่ง (Point of View) เป็นความเห็นหรือปรัชญาของผู้เขียนซึ่งสอดแทรกอยู่ในพฤติกรรมของตัวละคร หรือคำพูดของตัวละคร ในการเสนอความคิดเห็น หรือแนวคิดนี้ ผู้แต่งจะไม่เสนอออกมาโดยตรง มักจะสอดแทรกซ่อนเร้นอยู่ในพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดแนวคิดเหล่านั้นมาสู่ผู้อ่านโดยผ่านตัวละคร เหล่านั้นจึงมีปัญหว่าผู้อ่านจะจับประเด็นสำคัญของแนวคิดเหล่านั้นได้ดีเพียงไร หรือผู้เขียนสามารถเสนอแนวคิดเหล่านั้นได้เด่นชัดหรือไม่ แต่การเสนอแนวคิดโดยไม่ซ่อนเร้นนั้นผู้เขียนไม่นิยมกันส่วนใหญ่จะเสนอแนวคิดอย่างซ่อนเร้นแต่แสดงให้เห็นชัด หรือเน้นให้เห็นชัดในการปิดจ่า นั้นๆ ซึ่งเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับท่วงทำนองการเขียน (Style) ว่าผู้เขียนนั้นมีกลวิธีดำเนินเรื่องได้แบบใดเพียงไร

5. การสร้างตัวละคร (Characters) นวนิยายหรือนิทานในสมัยแรกๆนิยมสร้างตัวละครที่เป็นแบบ Idealism คือผู้เขียนมักจะสร้างตัวละครจากบุคคลที่มีฐานะสูงส่งในสังคม เช่น เชื่อพระวงศ์ ต่อมาภายหลังนิยมสร้างตัวละครที่เป็นแบบ Realism คือ สามัญชนตามที่ปรากฏในสภาพชีวิตจริง ๆ ของสังคม

6. การปิดเรื่อง (Ending) ในการเขียนนวนิยายถึงแม้ว่าจะไม่เน้นการปิดเรื่องมากเหมือนเรื่องสั้นก็ตามแต่ก็พบว่าในการเสอนนวนิยายปัจจุบันนี้ นักเขียนได้มีกลวิธีการจบเรื่องที่แปลก สร้างความจนหรือคาดไม่ถึงแก่ผู้อ่านอยู่มาก ไม่นิยมจบเรื่องแบบสันติสุขเพียงแนวเดียว ในการปิดท้ายเรื่องในปัจจุบันของนวนิยายนิยมปิดเรื่องกันหลายแบบ ดังนี้

6.1 การปิดเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย (Surprise Ending) หรือเรียกว่าปิดเรื่องแบบหักมุม (Twist Endin) ซึ่งนิยมกันมาก เพราะให้ความแปลกใหม่แก่ผู้อ่าน

6.2 การปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม (Trsgic Ending) คือการจบเรื่องแบบผิดหวัง หรือความล้มเหลวในชีวิต หรือการสูญเสีย เช่นเรื่องกานต์

6.3 การปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม (Happy Ending) เป็นการจบแบบสมหวัง สันติสุขของตัวละคร

6.4 การปิดเรื่องแบบเป็นจริงในชีวิต (Reslistic Ending) เป็นการจบแบบสมจริงและไม่ปิดเรื่องโดยเด็ดขาด ปล่อยให้ผู้อ่านคิดต่อเอง

จากองค์ประกอบของนวนิยายทั้ง 6 ประการดังกล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงเกณฑ์ในการศึกษารูปแบบของนวนิยายเท่านั้น แต่การที่นวนิยายนั้นจะมีคุณค่า หรือสามารถผูกใจผู้อ่านนั้น น่าจะมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกด้วย เช่น กลวิธีการดำเนินเรื่อง (Technique) ซึ่งต้องสอดคล้องกับโครงเรื่อง การลำดับเนื้อเรื่อง รวมถึงแก่นของเรื่องและผู้สอดแทรกอยู่ในนวนิยายนั้นๆ เพราะว่ากลวิธีการดำเนินเรื่องมีส่วนช่วยให้แก่นของเรื่องเด่นชัดขึ้นมาก น่าติดตามและเร้าใจผู้อ่านอีกด้วย

สุพรรณณี วราทร (2519: 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยาย กล่าวโดยสรุปว่านักประพันธ์แต่ละท่านย่อมมีวิธีการในการประพันธ์นวนิยายแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และความชำนาญ บางท่านเน้นความสำคัญที่โครงเรื่อง ตัวละคร และบทเจรจา แต่บางท่านอาจมุ่งความสำคัญไปที่บรรยากาศ แนวการเขียน และพฤติกรรมในเรื่อง จากการศึกษาวิธีการทำนองแต่งนวนิยาย สิ่งที่สำคัญของนวนิยายซึ่งต้องมีวิธีการเฉพาะในการแต่งมี ๖ ประการ ได้แก่ โครงเรื่อง (Plot) ตัวละคร (Character) บทสนทนา (Dialogue) บรรยากาศ (Atmosphere) และทัศนคติของผู้ประพันธ์ (Point of View) ทำนอง (Style)

1. โครงเรื่อง หมายถึง คำโครงของพฤติกรรมในนวนิยายซึ่งผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น คำว่าพฤติกรรมในที่นี้หมายถึงเหตุการณ์ชุดหนึ่งหรือความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาในเรื่องซึ่งมีความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความสำคัญต่อเรื่อง เหตุการณ์เหล่านี้ดำเนินติดต่อกันตามลำดับตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบ โครงเรื่องของนวนิยายมี 2 ชนิด คือ โครงเรื่องใหญ่ และโครงเรื่องย่อย โครงเรื่องใหญ่คือแนวที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้เรื่องดำเนินไป ต้องมีการผูกปมเรื่องให้ซับซ้อนและคลี่คลายเงื่อนไขจนจบ โครงเรื่องย่อย หมายถึง เรื่องที่แทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่ มีความสำคัญน้อยกว่าแต่เป็นเพิ่มความสนุกสนานแก่เนื้อเรื่อง โครงเรื่องที่ดีต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญที่สุดสองประการคือ พฤติกรรม และความขัดแย้งที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ การดิ้นรนต่อสู้ และอุปสรรค

2. ตัวละคร หมายถึงผู้ประกอบพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเรื่องหรือเป็นผู้ที่ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องและผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น ตัวละครที่ดีต้องมีชีวิต ส่วนลักษณะและอุปนิสัยของตัวละครนั้นผู้ประพันธ์อาจนำมาจากบุคคลจริงๆ หรือจากจินตนาการ แต่ต้องพรรณนาให้ผู้อ่านมองเห็นรูปร่างลักษณะและเข้าใจอุปนิสัยของตัวละครที่สร้างขึ้นอย่างชัดเจนและสมจริง

ตัวละครในนวนิยายมีสองมีสองประเภท คือ ตัวละครที่ไม่เปลี่ยนแปลง และตัวละครที่เปลี่ยนแปลง ตัวละครเฉพาะประจำตัวโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลยไม่ว่าสภาพเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมจะเป็นอย่างไร เป็นคนดี หรือ คนเลวอย่างใดอย่างหนึ่งไม่มีลักษณะผสมของสองแบบ จึงไม่เหมือนลักษณะของบุคคลที่มีชีวิตจริง ส่วนตัวละครที่มีความเปลี่ยนแปลงหมายถึงตัวละครที่เปลี่ยนอุปนิสัยและพฤติกรรมไปตามเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมตาม โครงเรื่อง ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ตัวละครนั้นมีลักษณะคล้ายบุคคลที่มีชีวิตจริงมากกว่าตัวละครประเภทแรกเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ราวด์-คาร์แรคเตอร์ (Round character)

3. บทสนทนา คือ การสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครในนวนิยาย เป็นส่วนที่ทำให้นวนิยายมีลักษณะคล้ายความจริงมากที่สุด

4. บรรยายภาพ คือ รายละเอียดในนวนิยายส่วนที่ก่อให้เกิดอารมณ์ อย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นพลังให้เกิดพฤติกรรมตามโครงเรื่องส่วนใหญ่ใช้วิธีพรรณนา

5. ทศนคติของผู้ประพันธ์ คือ ทศนะโดยทั่วไปของผู้ประพันธ์แล้วความคิดเห็นของเขาในเรื่องต่างๆที่แสดงออกในนวนิยายเรื่องนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุนเห็นอกเห็นใจหรือคัดค้านในความหมายอีกอย่างหนึ่ง หมายถึงตัวผู้เล่า เรื่องกล่าวคือเหตุการณ์และพฤติกรรมในเรื่องนั้น ได้ถูกนำเสนอแก่ผู้อ่าน โดยผ่านสายตาและทศนะของผู้แต่งหรือตัวละครตัวใด

6. ทำนองแต่ง หมายถึงแบบแผนและลักษณะการแสดงความรู้สึกละความนึกของผู้ประพันธ์ในนวนิยายเรื่องหนึ่งๆซึ่งเป็นวิधिเฉพาะของนักประพันธ์แต่ละคน ทำนองแต่งที่ดีต้องมีความชัดเจน อ่านง่ายเป็นธรรมชาติ ใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย สละสลวยและมีความหมายตรง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลีลาการใช้ภาษาในนวนิยาย

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543: 138 - 158) กล่าวถึงการวิเคราะห์ลีลาการใช้ภาษา หมายถึง การที่ผู้อ่านพิจารณาว่าผู้แต่งมีวิธีการสร้างงานเขียนของตนให้มีชีวิตชีวน่าอ่าน มีความถูกต้อง สมจริง และมีความเป็นตัวของตัวเองตลอดจนมีความแปลกใหม่ต่างไปจากงานของคนอื่นอย่างไร เพราะเหตุใด และวิธีการดังกล่าวนี้ใช้ได้ผลมากน้อยเพียงไร ผู้อ่านจะสังเกตลีลาการแต่งของผู้แต่งแต่ละคนได้จากสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. การเลือกสรรคำ หมายถึง วิธีการเลือกหาคำมาใช้เขียนวรรณกรรม โดยคำนึงทั้งด้านรูปศัพท์ เสียง และความหมายของคำที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เช่น ในขณะที่ผู้แต่งบางคนนิยมใช้รูปศัพท์ง่าย ๆ สั้น ๆ และมีความหมายตรงกับในพจนานุกรม ผู้แต่งบางคนกลับนิยมใช้รูปศัพท์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นศัพท์สูง ๆ หรือนิยมแฝงหรือแทรกความหมายพิเศษในถ้อยคำนอกเหนือจาก ความหมายในพจนานุกรม เพื่อให้ผู้อ่านต้องคิดค้นหาความหมายโดยนัยของคำนั้น ๆ เป็นต้น

การพิถีพิถันเลือกสรรคำมาใช้ผู้แต่งจึงนับเป็นส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการแต่งวรรณกรรม เพราะช่วยทำให้ภาษาที่ใช้ในการแต่งวรรณกรรมมีสำนวนโวหารดีและไพเราะ สละสลวย เนื่องจากผู้แต่งเลือกใช้ถ้อยคำที่ประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ประการ คือ ความชัดเจน ความกระชับ ความมีอำนาจในการให้ความรู้สึทางอารมณ์ และความไพเราะ

2. การเลือกใช้สำนวนโวหาร หมายถึง การที่ผู้แต่งพยายามคิดหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยทำงานเขียนของตนมีคุณค่า น่าอ่าน โดยทั่วไปนอกจากผู้แต่งจะใช้วิธีบรรยายความอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายและรวดเร็ว แล้วผู้แต่งมักจะใช้วิธีการอื่น ๆ อีกดังนี้

2.1 วิธีการสร้างภาพในใจ คือ วิธีการที่ผู้แต่งใช้ภาษาเป็นสื่อในการกระตุ้นความรู้สึกทางประสาทสัมผัสของผู้อ่าน จนมีผลทำให้เกิดเป็น “ภาพขึ้นในใจ” ของผู้อ่าน วิธีการบรรยายแบบนี้จะไม่เน้นเรื่องความจริง แต่จะเห็นภาพที่ปรากฏแก่ใจผู้อ่าน ซึ่งภาพดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีจินตนาการ

2.2 วิธีการสร้างภาพพจน์ คือ วิธีการใช้ถ้อยคำบรรยายหรือพรรณนาเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดเป็นภาพขึ้น วิธีการสร้างภาพพจน์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น นำของสองสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกันโดยตรง เรียกว่า เป็นการเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมย หรือนำมาเปรียบเทียบกันโดยการให้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า เป็นการเปรียบเทียบแบบสัญลักษณ์ก็ได้ นอกจากนี้อาจมีวิธีการสร้างภาพพจน์แบบอื่น ๆ อีก เช่น การใช้ภาษาที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือการกล่าวเกินความจริง หรือการกล่าวคำน้อยแต่กินใจความมาก เป็นต้น วิธีการใช้ภาษาเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและภาพพจน์ได้อย่างดียิ่ง

3. วิธีการเรียบเรียงประโยค หมายถึง วิธีการสร้างประโยค อันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้แต่งแต่ละบุคคล ผู้แต่งบางคนชอบใช้ประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ กะทัดรัด แต่บางคนอาจจะชอบประโยคยาวและสละสลวย ซึ่งเกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยคนี้ กุหลาบ มัลลิกะมาส กล่าวว่า ถ้าจะรวบรวมวิธีการสร้างประโยคแบบต่าง ๆ ที่ผู้แต่งส่วนใหญ่นิยม ได้แก่

3.1 ประโยคสั้น (Assic sentence) วิธีนี้ผู้แต่งจะใช้ประโยคความเดียวเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่น ประโยคที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง สามก๊ก เป็นต้น

3.2 ประโยคยาวขึ้น (Isocratic sentence) วิธีนี้ผู้แต่งนิยมใช้ประโยคความรวม เช่น “ฉันเกลียดความเจ็บที่สุด จนกระทั่งในเวลาเขียนหนังสือซึ่งคนทั้งหลายเขาชอบหรือแสวงหาความเจ็บกัน ฉันก็ยังชอบเขียนในเวลาที่มีเสียงจ๊อกแจ๊กสนทนา”

3.3 ประโยคยาวแบบโวหาร (Ciceronian sentence) คือ ประโยคที่ผู้แต่งจะต้องกล่าวรายละเอียดแต่ละอย่างไปจนจบประโยคจึงจะมีเนื้อความสมบูรณ์เป็นที่เข้าใจ หรือใช้รูปประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ (rhetoric question) หรือประโยคที่กล่าวแบบให้ผู้อ่านต้องคิดตีความหมาย เช่น น.ม.ส. กล่าวว่า “ คนที่เป็นทาสแพ้นั้น แม้พระราชบัญญัติเลิกทาสก็ช่วยไม่ได้ ”

3.4 ประโยคบาโรก (Baroque sentence) คือ ประโยคที่มีโครงสร้างขาดคูลหรือขาดลักษณะคู่ขนาน (parallelism) อาจเป็นประโยคที่มีลักษณะเพิ่มพูนทวีขึ้น ๆ และคลี่คลายเนื้อความจากประโยคหนึ่งขยายไปอีกประโยคหนึ่ง หรือเป็นเพียงประโยคสั้น ๆ มีใจความเดียวโดยไม่คำนึงถึงความผิดถูกในทางไวยากรณ์แต่ต้องการให้ประทับใจ แปลกใจผู้อ่าน

4. หางเสียงของผู้แต่ง (Tone) หมายถึง ทศนคติหรือท่าทีของผู้แต่งที่มีอยู่ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีลักษณะใกล้เคียงกับน้ำเสียงซึ่งอาจจะเป็นทำนองประชด แสดงอารมณ์ขัน ล้อเลียน เยาะเย้ย ฯลฯ หรือกล่าวอีกอย่างได้ว่า เมื่อผู้แต่งมีพื้นอารมณ์อย่างไร ก็มีผลทำให้บรรยากาศของเรื่องที่เป็นไปตามนั้นด้วย ดังนั้นผู้อ่านจึงสามารถจับหางเสียงของผู้แต่งได้จากการสังเกตวิธีการเขียนของผู้แต่งนั่นเอง

ธัญญา สังขพันธานนท์ (2539: 209) ในการวิเคราะห์และประเมินค่าลีลาการเขียนของนักเขียนแต่ละคน ทำได้โดยการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของลีลาการใช้ภาษา ดังนี้

1. การใช้ถ้อยคำ (Diction) มีดังนี้

1.1 การใช้คำที่มีความหมายตรง ได้แก่ การใช้คำที่มีความหมายตรงตามพจนานุกรม การใช้คำประเภทนี้เข้าใจง่ายเพราะเป็นความหมายที่ทราบกันคืออยู่แล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือ ผู้เขียนใช้คำได้ตรงเหมาะสมแก่เนื้อเรื่อง บรรยากาศ และตัวละครมากน้อยเพียงใด

1.2 การใช้คำที่มีความหมายแฝง หมายถึง คำ ๆ นั้น นอกจากจะมีความหมายตรงตามพจนานุกรมแล้ว ยังมีความหมายอย่างอื่นแฝงอยู่ด้วย เช่น คำว่า “ กิน ” ในความหมายตรงก็คือการเอาของเข้าปากแล้วเคี้ยวกลืน ส่วนความหมายแฝงอาจหมายถึง การโกงกินและนอราชฎ์ บังหลวง เป็นต้น

2. การใช้ความเปรียบ (Imagery)

ความเปรียบ (Imagery) หรือภาพพจน์ (Figures of Speech) เป็นลักษณะของการใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างพลังในการสื่อสาร ซึ่งผู้แต่งจงใจสร้างขึ้นให้แตกต่างไปจากโครงสร้างของความหมาย หรือการเรียงลำดับคำของภาษาโดยปกติด้วยจุดประสงค์เพื่อสร้างพลังในการแสดงออกและสร้างจินตภาพแก่ผู้อ่าน

2.1 การเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย (Simile) ได้แก่ การเปรียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งด้วยจุดประสงค์ที่จะแสดงหรืออธิบายของสิ่งนั้น ๆ (ทั้งรูปธรรมและนามธรรม) และคำแสดงการเปรียบเทียบปรากฏอยู่ เช่น เหมือน ราวกับ ดัง รวกับว่า

2.2 การอุปโลกน์ (Metaphor) หรือความเปรียบอิงแนวเทียบ หมายถึง ความเปรียบแสดงลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยกล่าวถึงอีกสิ่งหนึ่งแทนเพื่ออิงความหมายของสิ่งนั้น โยงไปถึงเรื่องที่ต้องการจะอธิบาย

2.3 การใช้สัญลักษณ์ (Symbol) สัญลักษณ์เป็นความเปรียบในอีกบักษณะหนึ่งแต่มีความซับซ้อนมากกว่าความเปรียบประเภทอื่น

3. ประโยคหรือวากยสัมพันธ์ (Syntax)

ประโยคหรือวากยสัมพันธ์ คือ การเรียบเรียงถ้อยคำที่ได้ใจความสมบูรณ์และมีผลต่อการสื่อความหมายนับเป็นการใช้ภาษาในอีกลักษณะหนึ่งที่แสดงให้เห็นลีลาการเขียนได้เป็นอย่างดี นักเขียนบางคนนิยมใช้ประโยคสั้น ๆ ใจความเดียว แต่บางคนนิยมใช้ประโยคยาว มีความขยายอย่างซับซ้อน หรือบางคนใช้ประโยคทั้งสองแบบผสมกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีการใช้ภาษาในงานเขียนหลายแง่มุมผู้วิจัยจึงได้จัดหมวดหมู่หรือเกณฑ์ในการศึกษาการใช้ภาษาในวิจัยเล่มนี้ ดังนี้

1. ความหมายของลีลาภาษา “Style”

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519: 21) กล่าวถึง สไตล์ หมายถึง ท่วงทำนองที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของกวีแต่ละคน กวีต่างมีแบบเป็นของตนเองปรากฏอยู่ซ้ำ จนสรุปได้ว่าการเขียนแบบนี้ จำนวนนี้เป็นของใคร นักเขียนมีวิธีวางลำดับเนื้อเรื่อง เลือกถ้อยคำ ประโยค วรรคตอน หรือแสดงแนวคิดอันเป็นลักษณะของตนเองไปต่างหาก

กาญจนา นาคสกุล (2524: 178) กล่าวถึง สไตล์ คือ ท่วงทีการแสดงออกเป็นแนวหน้าคของนักเขียนคนหนึ่งๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญ หรืออาจไม่บังเอิญก็ได้ การเล่นคำ เล่นเสียง การสร้างรูปประโยคและการใช้สำนวนโวหารถือได้ว่าเป็นเรื่องของท่วงทีการแสดงออกโดยตรง

จิตรลดา สุวัติกุล (2526: 19) กล่าวว่า ทำนองแต่ง (Style) หมายถึง ลักษณะหรือวิธีการเฉพาะในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ในนวนิยายเรื่องๆหนึ่ง ทำนองแต่งที่ดีต้องมีความชัดเจน ง่าย เป็นธรรมชาติ และใช้ภาษาได้เหมาะสม

เจือ สตะเวทิน (2518: 71-72) กล่าวถึง ลีลา หรือทำนองเขียน แทนคำศัพท์เดิมที่ใช้ทับศัพท์ว่า Style มีความหมายคือ การแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนเจตคติของนักเขียนได้แก่ การระบายความลึกซึ้งทางจิตใจ และอุปนิสัยใจคอของนักเขียนออกมา ด้วยลีลาหรือท่วงทำนองเขียนของตัวเองของใครก็ของคนนั้น

ประทีป วาทิกทินกร (2543: 57) ได้อธิบายเรื่องท่วงทำนองเขียนว่า หมายถึง ลีลาท่าทีในการเขียนที่แสดงออกมา ปรากฏให้เห็นเป็นที่สังเกตได้ว่าเป็นอย่างไร เช่น การใช้คำยากหรือง่าย การผูกประโยคสั้นหรือยาว การลำดับประโยคต่อเนื่องกันเรื่อยไปหรือกลับไปกลับมา เป็นต้น การเขียนของแต่ละคนย่อมจะมีท่วงทำนองของตนเอง ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกับของคนอื่นก็ได้

เปลื้อง ณ นคร (2535: 63-64) ได้กล่าวถึงความหมายของสำนวนหรือสไตล์แปลได้แก่ รูปทรงหรือลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แบบเขียนบ้าง ทำนองเขียนบ้าง ท่วงทำนองบ้าง เดิมเราใช้คำง่ายๆว่า ฝีปาก...การเขียนต่างก็มีแบบของตัวเองโดยเฉพาะ สำนวนของใครก็ของคนนั้น จะเลียนใครหรือให้ใครเลียนก็ไม่ได้ ต้องสร้างและบำรุงสำนวนด้วยตนเอง ถ้าจะให้คำจำกัดความอย่างสั้นที่สุดของคำว่า สำนวน ก็คือ วิธีแสดงความคิดของเราออกมาเป็นภาษา

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1017) ได้ให้ความหมายของคำว่า สไตล์ (Style) หรือลีลา “ลีลา หมายถึง ท่วงทำนอง เช่น ลีลาการพูด ลีลาการเขียน การเลือกสรรฉันทน์ หรือแบบ ประพันธ์ให้เหมาะสมแก่ข้อความของเรื่อง เช่น ลีลาการประพันธ์”

เสฐียร โกเศศ (2514: 141) อธิบายความหมายของคำว่า สไตล์ (Style) ว่าเป็นทำนองที่ แสดงออกของผู้คนนั้น อันได้แก่ ปัญญา ความรู้ ความนึกคิด ฝีมือและนิสัยใจคอ ส่วนสำคัญอัน เป็นรากฐานของท่วงท่าที่แสดงออกทั้งหมดจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ถ้าปีนวรรณกรรม ก็จะมีอยู่ที่วิธีจัดเรียงถ้อยคำ ประโยคและวรรคตอนของผู้ประพันธ์

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533: 148) ได้อธิบายความหมายของ สไตล์ (Style) ไว้ใน หนังสือภาษาศาสตร์สังคมว่า วจนลีลา (Style) หมายถึง รูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่ง ซึ่ง ต่างจากการใช้แบบอื่นโดยบริบทหรือสถานการณ์การใช้ภาษา

“ลีลา” หมายถึง รูปแบบการใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะตัวของผู้พูดแต่ละคน ที่มีการ แสดงออกแตกต่างกันโดยใช้ภาษาในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกในด้านการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้สำนวน หรือการใช้โวหารภาพพจน์

2. ความหมายโวหารภาพพจน์

ความหมายของโวหารภาพพจน์ ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1090) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ชั้นเชิงหรือสำนวนแต่งหนังสือหรือพูด เช่น มีโวหารดี, ถ้อยคำที่เล่นเป็นสำบัดสำนวน เช่น อย่า มาตีโวหาร เขาชอบเล่นโวหาร”

จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ (2543: 44) ได้กล่าวถึงภาพพจน์ไว้ว่า “ภาพพจน์ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า (Figures of Speech) คือถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจโดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเขียนเรียง ถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้อ่านจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและเกิด อารมณ์สะท้อนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา”

ชำนาญ รอดเหตุภัย (2519: 85) ได้ให้ความหมายของโวหาร หมายถึง “กลวิธีในการใช้ ภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ผู้ใช้ภาษา ย่อมจะต้องใช้ “กลวิธี” หรือ “โวหาร” ทั้งสิ้น”

วิภา กงกะนันทน์ (2533: 35) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “โวหาร (Figures of Speech) เป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นวิธีการพูดหรือเขียน ที่ผู้พูดหรือผู้เขียนพูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความว่าเป็นอย่างอื่นบ้าง ให้มีความหมายกำกวม หนักเบา คลุมเครือ หรือเข้มขันต่างไปบ้าง ทั้งนี้โดยวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้นบ้าง หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น หรือน้อยลงตามภูมิปัญญาของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง”

สิริวรรณ นันทจันทุล (2543: 28) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาพพจน์เป็นศิลปะการใช้ถ้อยคำภาษา อาจก่อให้เกิดภาพในความคิด ตลอดจนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งนำไปสู่ความประทับใจในงานเขียน”

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534: 92) กล่าวไว้ว่า “โวหารภาพพจน์มีจุดมุ่งหมายต้องการจะให้โวหารนั้นเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ของผู้แต่งไปยังผู้อ่าน”

ประภาศรี สีหอำไพ (2531: 51) กล่าวถึง “การใช้โวหารในร้อยแก้วสรุปได้ว่า วาโทบายคืออธิบายวิธีการในการเลือกถ้อยคำเรียกรวมๆว่า สำนวนโวหาร ซึ่งใช้รูปคำหรือภาพพจน์ (Figures of Speech)”

เยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์ (2545: 71) ได้อธิบายความของภาพพจน์ไว้ว่า “ภาพพจน์คือลักษณะต่างๆที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจสร้างขึ้นให้ผิดแผกจากโครงสร้างเดิม หรือความหมาย หรือการเรียงลำดับการเรียงคำ ลำดับคำโดยปกติ จุดประสงค์หลักของการใช้ความเปรียบ คือ การให้พลังความแปลกใหม่ในการแสดงออกและเพื่อให้เกิดผลต่อการสร้างจินตภาพ”

จากความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า “โวหาร และ ภาพพจน์ (Figures of Speech)” หมายถึง ศิลปะหรือกลวิธีในการใช้ภาษาในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก เพื่อให้เกิดจินตภาพ และความงดงามของภาษาจากผู้ประพันธ์ถึงผู้อ่าน

3. ลีลาภาษาด้านการใช้คำ

“ คำ ” เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลมากในการใช้ภาษา คำอาจก่อให้เกิดความรู้สึกกระทบกระเทือนอารมณ์ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้อย่างรุนแรงบางครั้งคำจะปลุกเร้ามโนคติให้เกิดความฮึกเหิมกระตือรือร้น บางครั้งอาจจะทำให้ความรู้สึกที่สดชื่นกระชุ่มกระชวย ในขณะที่บางครั้งอาจทำให้เกิดความเศร้า สะเทือนใจ คำให้ทั้งความรู้สึกที่เป็นสุข และความปวดร้าวทุกข์ระทม นักเขียนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างสรรค์ผลงาน ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเลือกสรรคำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมทำให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้อ่าน

ชำนาญ รอดเหตุภัย (2519: 68-78) ได้กล่าวถึงประเภทของคำเพื่อจะใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1. คำที่มีความหมายตรง (Denotation) หมายถึง คำที่มีความหมายตรงตามพจนานุกรม ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้กันเป็นปกติในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป เช่น กิน หมายความว่า เกี่ยวกลืน กลืน , เขียน หมายความว่า ตีด้วยไม้เรียว , เด็ก หมายถึง ผู้เยาว์ เป็นต้น คำที่มีความหมายโดยตรงนี้เหมาะสำหรับใช้ในงานเขียนที่ต้องการภาษาระดับแบบแผน ซึ่งต้องการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา ไม่ต้องการพูดให้เป็นสำนวน โลกโตน

2. คำที่มีความหมายโดยนัย (Connotation) หมายถึง ความหมายที่แฝงอยู่ เป็นความหมายที่เกิดจากสัมพันธภาพ คือต้องมีบริบท (Context) เป็นเครื่องกำกับและชวนให้คิดถึง ความหมายอย่างอื่นนอกเหนือไปจากความหมายปกติ คำภาษาไทยจำนวนมากที่มีความหมายโดยนัย ซึ่งบางครั้งก็ส่อไปในทางค่อนข้างหยาบก็มีจำนวนมิใช่น้อย เช่น กิน หมายถึง โกง เช่น กินจอบกินเสียม , เขียน หมายถึง เอาชนะได้สำเร็จ , เด็ก หมายถึง หลึงโสเภณี คำประเภทนี้เหมาะสำหรับงานเขียนที่ต้องการภาษาระดับกึ่งแบบแผน และภาษาปาก เช่นงานเขียนประเภทบันเทิงคดี

3. คำแสดงอารมณ์ หมายถึง คำที่เป็นเสียงอันเกิดจากอารมณ์สะเทือนใจของมนุษย์ เช่น โธ่ อนิจจา เฮ้อ ฯลฯ คำประเภทนี้มีอยู่ในระดับปายจึงเหมาะกับงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงคดีต่างๆ

4. คำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น หวือ หวอ ปึง ปัง เปี๋ยง ฯลฯ คำเหล่านี้ให้ความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และกระตุ้นให้เกิดจินตภาพ (Image) เหมาะสำหรับงานเขียนที่ต้องการภาษาระดับกึ่งแบบแผนและภาษาปาก

5. คำมีศักดิ์ หมายถึง คำที่ให้ความรู้สึกสูงส่งกว่าคำธรรมดาทั่วไปรวมทั้งคำราชาศัพท์ เช่น กิน คำมีศักดิ์คือ รับประทาน เสวย ,ดิน คำมีศักดิ์คือ ที่า พระบาท ,เกือก คำมีศักดิ์คือ รองเท้า ฉลองพระบาท เป็นต้น

6. คำรูปธรรม หมายถึง คำที่ให้ความหมายและความเข้าใจในทางรูปร่างหรือในทางที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย เช่น ตา หมายถึง สูง ต่ำ คำขาว ,หู หมายถึง เปรี๊ยะง ปัง ผละ ,จมูก หมายถึง หอม เหม็น จุน ,ลิ้น หมายถึง เปรี๊ยะว หวาน เค็ม ,กาย หมายถึง เย็น ร้อน หยาบ เป็นต้น

7. คำนามธรรม หมายถึง คำที่ให้ความหมายได้อย่างชัดเจน หรือเป็นคำที่รับความหมายได้ทางประสาททั้ง 6 คือ ทางใจ เช่น ความดี ความชั่ว สวย เลว บาป บุญ คุณ โทษ คำประเภทนี้สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนเท่าคำรูปธรรม ในการเขียนนักเขียนบางคนจะพยายามทำให้มีความหมายทางรูปธรรมด้วยการหาคำมาเสริมให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น รักปานดวงใจ ,ชอบเป็นชีวิตจิตใจ

8. ศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค(Technical term) เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในระยะแรกที่บัญญัติขึ้นมาหากไม่ได้รับความนิยมก็จะเลิกไปในที่สุด แต่ถ้าหากคนพากันใช้ตามก็อาจกลายเป็นศัพท์ทั่วไปได้ เช่น ประชาธิปไตย รัฐสภา วัฒนธรรม สหภาพ ฯลฯ คำบัญญัติที่เกิดขึ้นใหม่ๆ บางครั้งอาจสื่อความหมายไม่ได้ แม้บางคำใช้มานานแต่ยังไม่แพร่หลาย ก็อาจสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน คำบัญญัตินี้ใช้ได้กับข้อเขียนทุกชนิด โดยเฉพาะงานเขียนที่เป็นแบบแผน

9. คำเฉพาะกลุ่ม(Jargom) หมายถึง คำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้น ใช้กันภายในกลุ่มของตน สามารถสื่อความหมายเข้าใจได้ดีเพราะคนในวงการเดียวกันเท่านั้น คนอื่นๆมักจะไม่เข้าใจ นอกจากตั้งใจศึกษาเป็นพิเศษเท่านั้น เช่น (คำเฉพาะกลุ่มหญิงบางประเภท – ทำประตู รับแขก) (คำเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา- โดด ไทร์ สายบัว ร่มไม่กาง) เป็นต้น

10. คำสแลง (Slang) หมายถึง คำที่ใช้ให้วิปลาส คลาดเคลื่อนไปจากปกติในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นด้านเสียง การเขียน และความหมาย เช่น สแลงในด้านเสียง และการเขียน - มัลล์ เด็น (เดิ้ล), สแลงด้านความหมาย - เซ็งระเบิด ไม่อยากเซด มันเป็นบ้า ชั่วบริสุทธิ คำประเภทนี้เหมาะสำหรับใช้ในการพูดระหว่างเพื่อนสนิท หรือในงานที่ไม่ต้องการความประณีต

11. คำภาษาตลาด (Colloquial) หมายถึง คำที่เป็นภาษาพูดของคนทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง หรือเหมาะสม แต่สามารถสื่อความหมายกันได้เป็นอย่างดี เช่น ชีซ่า คูน

12. คำคำหรือคำหยาบ เช่น คำคำ คำสบถสาบาน และคำเสียดสีที่สื่อไปในทางหยาบคาย คำประเภทนี้ไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน

13. คำภาษาถิ่น (Dialect and Provincial) หมายถึง คำที่ใช้กันตามท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากภาษากลาง อันเป็นภาษามาตรฐานของชาติ

14. คำภาษาต่างประเทศ (Foreign word) หมายถึง คำจากต่างประเทศที่เข้ามาใช้อยู่ในประเทศไทย บางคำเข้ามานานจนดูเหมือนเป็นคำไทย และสามารถหาคำไทยที่เหมาะสมมาใช้แทนได้ เช่น ก้วยเดี่ยว ตะหลิว วิญญูณ เป็นต้น

15. คำภาษาหนังสือพิมพ์ (Journalese) หมายถึง คำที่นักหนังสือพิมพ์สร้างขึ้นใช้เพื่อให้เกิดความตื่นเต้น ได้รับความสนใจของผู้อ่าน ซึ่งบางครั้งก็ขาดความพินิจพิเคราะห์ว่าเป็นภาษาที่เหมาะสมหรือไม่

16. คำภาษาพาณิชย์ (Commercialism) หมายถึง คำที่ใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สะดุดความสนใจ และชักจูงให้ใช้บริการของเขา

17. คำพวน หมายถึง คำที่เมื่ออ่านย้อนกลับสลับสระกันแล้ว จะได้คำที่มีความหมายอย่างใหม่เกิดขึ้น บางครั้งจะได้คำที่มีความหมายไปในทางหยาบคาย ซึ่งไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ที่จะนำมาใช้ในการพูดต่างๆไป ส่วนใหญ่จะใช้สนทนาล้อเลียนกันระหว่างผู้ที่คุ้นเคย

18. คำส่อเลียนภาษาต่างประเทศ เกิดจากที่คนไทยส่วนใหญ่มีอารมณ์ขัน บางครั้งเรื่องคอขาดบาดตาย ก็เอามาพูดล้อเล่น เพื่อผ่อนคลาย ในการใช้ภาษาก็เช่นกัน จึงเกิดคำส่อเลียนประเภทนี้ขึ้น เช่น เวกัมทูกูเบงค็อก เป็นต้น

19. คำย่อ หมายถึง คำที่เขียนอย่างย่อ เพื่อประหยัดถ้อยคำ หรือทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเขียนหรือพิมพ์ คำย่อมี 2 ลักษณะ อย่างหนึ่งคือเป็นการพูดสั้นๆละไว้ในฐานที่เข้าใจ เช่น สะพานพุทธ นายกฯ เมืองกาญจน์ อย่างหนึ่งเป็นการย่อโดยใช้ตัวพยัญชนะต้นเท่านั้นแล้วเติมจุดลงไป การเติมจุดมีลักษณะที่ค่อนข้างสับสน คือไม่มีหลักยึดแน่นอนว่าจะใช้จุดหลังพยัญชนะอย่างไร เช่น ผอ.รร.

20. คำเลียนเสียงพูด หมายถึง คำที่เขียนถ่ายทอดออกมาให้เหมือนกับเสียงพูดให้มากที่สุด ซึ่งบางครั้งเสียงพูดนั้นก็ยังมีลักษณะที่เล่นลิ้น ทำให้การเขียนพลอยมีลักษณะที่ผิดแปลกตามไปด้วย เสียงมู๊ดมู๊ด ไซมัย อย่างคินะเนี่ย

สิริวรรณ นันทจันทุล (2540: 28- 46) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาษาในงานเขียนด้านการใช้คำ ดังนี้

1. การใช้คำธรรมดา เป็นคำที่ใช้กันทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาน เป็นต้น

2.. การใช้คำขยาย เป็นการนำคำมาใช้เพื่อขยายความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

- ตึกมหิมาอยู่หน้าชอยบ้านฉฉ
- น้องใส่เสื้อใใหม่เี่ยม สีเหลืองอ้อย แนสันต่อ

3. การใช้คำเสริมหมายถึง คำที่เสริมเข้าไปในประโยคเพื่อเน้นเจตนาของผู้ส่งสารว่าต้องการบอกเล่า ตั้ง ขอร้อง ถาม หรือบอกสถานภาพของผู้พูดกับผู้ฟังว่าเสมอกัน หรือต่างกัน บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่าสนิทสนมกันหรือไม่

4. การใช้คำเรียก – คำร้อง

คำเรียก คือ คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้อื่น เป็นคำที่มีลักษณะพิเศษ คือ ไม่ต้องประกอบคำอื่นให้เป็นประโยค ใช้ตามลำพังก็ได้ ผู้เรียกอาจใช้คำแสดงสถานภาพ ชื่อเล่น สมญา คำสรรพนาม คำแสดงเครือญาติ เป็นต้น

คำร้อง คือ การเปล่งเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึก คำลักษณะนี้ใช้ตามลำพังได้ เช่น เอ๊ะ โอ๊ย พุทโธ เป็นต้น

5. การใช้ภาษาตลาด หมายถึง คำที่ใช้พูดจาของคนทั่วไป ไม่คำนึงถึงความถูกต้องแต่สามารถสื่อสารได้ดี

6. การใช้คำสแลง หมายถึง คำที่ใช้คลาดเคลื่อนไปจากปกติใช้กันเฉพาะกลุ่มชั่วระยะหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้องตามหลักภาษา

7. การใช้คำเฉพาะกลุ่ม หมายถึง คำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้นใช้ภายในกลุ่มของตน สื่อความหมายเข้าใจได้ดีเฉพาะคนในวงการเดียวกัน คนอื่นในวงการไม่ค่อยเข้าใจนอกจากจะศึกษาเป็นพิเศษ

8. การใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ไทยเรานิยมใช้คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศตามความเคยชินและตามความนิยม

9. การใช้คำประสม คือ คำที่เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประสมกันเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ หรือมีความหมายคงเค้าเดิมเหลืออยู่บ้าง

10. คำซ้อน เป็นคำประสมชนิดหนึ่ง ซึ่งเอาคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันมาซ้อนกัน เพื่อให้เกิดความหมายของคำนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น หรือนำคำที่มีเสียงใกล้เคียงกันมาซ้อนกันเพื่อให้ออกเสียงได้สะดวก มีความไพเราะ

11. คำซ้ำ คือ การเอาคำๆ เดียวกัน มาซ้ำกันเพื่อเปลี่ยนแปลงความหมายของคำนั้นให้เพิ่มมากขึ้นหรือลดน้อยลงตามต้องการ คำซ้ำมีหลายลักษณะ อาทิ คำซ้ำที่เลียนเสียงธรรมชาติ

เสียงสัตว์และการกระทำของมนุษย์ คำซ้ำที่บอกพหูพจน์ คำซ้ำเน้นความให้มีความหมายย้ำแน่นอนยิ่งขึ้น คำซ้ำที่แยกจำนวน คำซ้ำในคู่คือซ้ำ 2 คู่ซ้ำกัน เป็นต้น

12. การเพิ่มสร้อยคำ เป็นการเพิ่มคำที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด

13. การใช้ภาษาถิ่น ภาษาถิ่น เป็นภาษาย่อย ที่ผู้พูดจะใช้ภาษาถิ่นกับคนท้องถิ่นเดียวกัน

สุนันท์ อัญชลินุกูล (2547: 24 - 116) ได้กล่าวถึงการใช้คำในภาษาไทยไว้ดังนี้

1. คำซ้ำ คำซ้ำในภาษาไทยเกิดจากการนำคำคำเดียวกันมาซ้ำกัน บางครั้งเวลาออกเสียง จะมีการลงน้ำหนักเสียงที่คำใดคำหนึ่ง การลงน้ำหนักเสียงมีผลต่อความหมายของคำที่เกิดใหม่ด้วย ส่วนการเขียนนิยมใช้เครื่องหมาย ไม้ยมก(๙) แทนการเขียนซ้ำรูปคำเดิม จึงถือว่าคำซ้ำแต่ละคำ ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระ 1 หน่วยคำและหน่วยคำที่ไม่อิสระ(คือ ไม้ยมก) อีกหนึ่งคำ

2. คำซ้อน เป็นการเรียกชื่อคำอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำ มาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนกันเพื่อให้เกิดคำซ้อนนั้น แต่เดิมมักใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน

3. คำประสม คือ คำที่เกิดจากการสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทยโดยการนำคำมาประสมกัน และเกิดเป็นคำใหม่ที่มีความหมาย 1 หน่วยความหมายหรือเกิดสิ่งใหม่ 1 ชนิด โดยอาจจะมีคำ ความหมายเดิมอยู่มากหรือน้อยก็ได้

4. คำพยาน มีลักษณะคล้ายคำประสม กล่าวคือ ประกอบด้วยหน่วยคำอย่างน้อย 2 หน่วย ซึ่งต้องเป็นหน่วยคำที่ไม่อิสระอย่างน้อย 1 หน่วย โดยอาจจะปรากฏต้นคำหรือท้ายคำก็ได้ หรือเป็นหน่วยคำที่ไม่อิสระทั้ง 2 หน่วย

นอกจากการใช้ถ้อยคำและการใช้ประโยคก็เป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะทำใช้ ท่วงทำนองการแต่งของนักเขียนแต่ละคนมีลักษณะที่แปลกแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังช่วยให้ ผู้อ่านมีความเข้าใจแจ่มแจ้งในสารที่ผู้ประพันธ์ส่งมายังผู้อ่านทั้งแง่ของสาระและอารมณ์ความรู้สึก ด้วย

4. ลีลาภาษาด้านการใช้โวหารภาพพจน์

สิริวรรณ นันทจันทุล (2543: 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ภาพพจน์ เป็นศิลปะการใช้ถ้อยคำภาษาอันก่อให้เกิดภาพในความคิด ตลอดจนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งนำไปสู่ความประทับใจในงานเขียน”

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2534: 92-100) กล่าวถึงโวหารภาพพจน์สรุปได้ว่า “โวหารภาพพจน์ ที่จุดมุ่งหมายต้องการจะให้โวหารนั้นเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ของผู้แต่งไปยังผู้อ่าน สายทิพย์ แยกประเภทโวหารภาพพจน์ ดังนี้

1. โวหารอุปมาอุปไมย เป็นโวหารเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีก สิ่งหนึ่งผู้แต่งต้องนำสองสิ่งซึ่งเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยมีคำว่าเหมือน คล้าย ราวกับ ดูราว ดูจ อด เพียง ประหนึ่ง เพียง ดัง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม
2. โวหารอุปลักษณ์ เป็นโวหารเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งมักใช้คำว่า เป็น คือ เท่า ในการเปรียบเทียบ เช่น จิระนนท์ พิตรปรีชา
3. โวหารสัญลักษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้แต่งคิดหาคำมาใช้แทนสรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามพระธรรมและคำที่นำมาใช้นั้นมีความหมายแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษรด้วย เช่น ใช้ “ฝน” เป็นสัญลักษณ์แทนความสดชื่น
4. โวหารอุทาหรณ์ เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่างที่มีความหมายต่างกันว่าคล้ายกัน โดยยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจมาเปรียบกับสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะเสนอ มักจะนิยมใช้สุภาษิต คำพังเพย หรือเพลงกล่อมเด็กเพื่อช่วยสรุปใจความสำคัญ หรือช่วยสร้างบรรยากาศของเรื่อง การเปรียบเทียบแบบนี้จะต่างจากวิธีเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมย ตรงที่โวหารอุปมาอุปไมยเป็นการเปรียบเทียบคำแต่โวหารอุทาหรณ์เป็นการเปรียบเทียบข้อความ
5. คำถามชวนคิดหรือปฏิจจนา เป็นศิลปะ การใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบของผู้แต่ง เพราะมุ่งจะให้คำถามนั้นเป็นสื่อนำความคิดของผู้อ่านหรือเป็นเครื่องเร้าหรือความสนใจของผู้อ่านมากกว่าคำตอบ บางครั้งอาจถือว่าเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพราะรู้คำตอบกันดีอยู่แล้ว

6. การกล่าวท่าความหรือโวหารปฏิรูปจน์ เป็นวิธีการเขียนแบบหนึ่ง ที่ผู้แต่งนิยามอ้างถึงบุคคล หรือเหตุการณ์ หรือพฤติกรรม หรือข้อความเป็นที่รู้จักแพร่หลายดีแล้วเพื่อเปรียบเทียบกับตัวผู้แต่ง หรือพฤติกรรมบางประการ จะได้ช่วยโยงความคิดให้แก่ผู้อ่าน และทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น

7. การกล่าวถึงความขัดกันเข้าคู่กันหรือปฏิภาคพจน์ เป็นวิธีการกล่าวถึงข้อความที่มีความหมายขัดกัน เพื่อให้เป็นเครื่องดึงความสนใจของผู้อ่านอีกวิธีหนึ่ง เพราะความตรงกันข้ามดังกล่าวนี้อาจดูเหมือนว่าไม่น่าเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้วทำนอง “น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย”

8. ปฏิวาทะ เป็นวิธีการกล่าวถึงข้อความด้วยการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้ำกันมารวมกันเพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น ความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งหรือเพิ่มความเข้มให้แก่ความความหมายคำแรก เช่น นักบุญใจบาป รามสูรเดินดิน ขอทานบรรดาศักดิ์

9. การใช้คำตรงกันข้าม เป็นวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีความกลับกัน เพื่อให้เกิดความสนใจ เช่น ไชยวงษ์แก้ว กล่าวถึงชีวิตของคนเราว่า ต้องพบกับทุกข์และสุข เสี่ยงร้องไห้และเสี่ยงหัวเราะ

10. อติพจน์ หรือโวหารกล่าวเกินจริง มักกล่าวเพื่อให้ได้คุณค่าทางด้านอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญ จึงไม่เพ่งเล็งข้อเท็จจริงแต่ประการใด เช่น นกาลัย สุวรรณธาดากล่าวถึงความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ของคนที่ต้อง “สูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รัก” ด้วยโวหารเกินจริง

11. อาวัตพากย์ คือ โวหารที่ใช้คำเรียกผลของการสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา เพื่อเรียกเรื่องความสนใจจากผู้อ่าน เช่น ตามปกติเราใช้คำว่า “รส” เรียกผลสัมผัสจากลิ้น ใช้คำว่า “กลิ่น” เรียกผลสัมผัสจากจมูก เป็นต้น แต่การใช้โวหารแบบอาวัตพากย์นี้ ผู้แต่งเจตนาจะใช้ภาษาให้เหมือนผิดไปจากการใช้คำธรรมดา เพื่อให้คำดังกล่าวนี้เป็นจุดกระหนาบใจจากผู้อ่าน

12. สัทพจน์ เป็นภาพพจน์เปรียบเทียบ ด้วยวิธีการเลียนเสียงธรรมชาติ หรือบ่งให้เห็นสีแสง ท่าทาง จากเสียงของคำ เช่น แร่คำ ประโยคคำ เลียนเสียงใบไม้ที่แห้งกรอบขณะถูกคนเหยียบว่ามีเสียงดังแกรบแกรบ

13. การเลียงคำหรือสมพจน์หรืออนุนามนัย เป็นโวหารที่กล่าวถึงส่วนหนึ่งของจำนวนเต็ม แต่มีความหมายคลุมหมดยกส่วน เช่น อังคาร กัลป์ยามพงศ์ กล่าวถึงชีวิตที่อดยากเร้นแค้นของตนไว้ในลำนำภูกระดังโดยใช้คำ “ไส้” ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายมาใช้เป็นคำแทนตัวเองว่า

14. การแทนคำ หรือ นามนัย เป็นโวหารที่เกิดจากการเรียกชื่อสิ่งหนึ่งแต่ให้ความหมายเป็นอย่างอื่น โดยชื่อที่ใช้เรียกนี้มักเป็นคำแทนสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในความหมายรวม ๆ เช่น ในบทร้อยกรองของ ป.ถิ่น นคร เรียกชื่อเด็กกลุ่มที่เรียนไม่เก่งและไม่สามารถสอบเข้าเรียนต่อในสถาบันใดได้เลยนั้น เรียกว่า พวก “เปลือก”

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525: 215-231) กล่าวถึงภาพพจน์ ว่าเป็นวิธีใช้ภาษาซึ่งคำหรือสำนวนที่ใช้มีความหมายไม่ตรงตามตัวหนังสือ การใช้ถ้อยคำลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้ฟังเกิดจินตภาพหรืออารมณ์บางอย่าง ซึ่งยากแก่การบรรยายด้วยการใช้ภาษาอย่างตรงไปตรงมา และได้แบ่งภาพพจน์ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ การเปรียบเทียบ การเล่นคำ และการเล่นเสียง แต่ละประเภทสามารถแบ่งแยกได้ดังนี้

ความเปรียบเทียบ แบ่งออกเป็น 6 ประเภทคือ

1. อุปมา (Simile) คือ ความเปรียบเทียบซึ่งเกิดจากการบอกความเหมือนกันของสิ่งสองสิ่งด้วยคำที่แสดงการเปรียบเทียบ เช่น คำว่า รวากับ ประหนึ่ง ดุจ

2. อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งสองสิ่งโดยพูดเหมือนกันว่า สองสิ่งนั้นเป็นสิ่งเดียวกัน

3. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการเปรียบเทียบซึ่งเกิดจากการนำความคิดลักษณะ และความรู้สึกของบุคคล ไปใส่ให้แก่สิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือนามธรรม ซึ่งไม่มีคุณสมบัติเช่นนั้น เพื่อให้ปรากฏการณ์เหล่านั้นเป็นสิ่งมีชีวิตขึ้น

4. สาธก (Allegory) เป็นความเปรียบอย่างยาว โดยใช้วิธียกเรื่องมาเล่า เพื่อให้ความหมายที่แฝงอยู่ในเรื่องนั้น เป็นเครื่องอธิบายความคิดบางอย่าง ผู้ฟังจะเข้าใจความคิดได้เอง โดยการเปรียบเทียบ ไม่ต้องวิเคราะห์ความคิดที่ต้องอธิบายนั้นโดยตรง

5. การเปรียบเทียบวิเคราะห์ (Analogy) คือ อุปมาที่ขยายความให้ยาวขึ้น โดยการวิเคราะห์คุณสมบัติหรือลักษณะที่เหมือนกันของสิ่งทีนำมาเปรียบเทียบกันหลายแง่ แทนที่จะเปรียบเทียบแง่เดียว

6. การเปรียบเทียบต่าง (Contrast) เป็นการอธิบายเปรียบเทียบโดยอธิบายสิ่งหนึ่งเทียบกับสิ่งที่มีลักษณะตรงกันข้าม

การเล่นคำ แบ่งออกเป็น 11 ประเภท คือ

1. อติพจน์ (Hyperbole) เป็นการใช้คำพูดเกินจริง คือ เกินกว่าความหมายที่ผู้พูดต้องการ จะเป็นมากเกินไป น้อยเกินไป ใหญ่เกินไป เล็กเกินไป ดีเกินไป เลวเกินไปก็ได้ การพูดเกินจริงนี้ ต้องเกินจนกระทั่งเป็นจริงตามคำพูดไม่ได้ เช่น เขาโกรธเธอจนอกระเบิด

2. อุดมชั้น (Climax) เป็นวิธีการจัดลำดับความคิดหรือถ้อยคำโดยนำผู้อ่านจากสิ่งที่สำคัญน้อยไปหาสิ่งสำคัญมากขึ้นตามลำดับ จนถึงสิ่งสำคัญที่สุดอันเป็นจุดยอด

3. การหักมุม (Anticlimax) เป็นวิธีนำผู้อ่านให้ติดตามความคิดหรือสิ่งทีสำคัญน้อยไปหาความคิดหรือสิ่งทีสำคัญมากขึ้นโดยลำดับ เช่นเดียวกับอุดมชั้น แต่ยังไม่ทันจะถึงจุดนั้น ผู้เขียนก็หักมุมกลับลงไปหาสิ่งทีต่ำ สามัญ ไร้สาระ หรือน่าขันอย่างที่สุด ทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ทันทีว่าเป็นการพูดถากถางเยาะเย้ยทำให้ขบขัน หรือเห็นว่าไร้สาระ เช่น เขาอุทิศชีวิตให้แก่สิทธิ เสรีภาพ ประชาธิปไตย และลูกปืนราคา 3 บาท

4. ปฏินัย (Antithesis) เป็นวิธีนำสิ่งทีขัดแย้งกันมาพูดคู่กัน เพื่อย้ำความขัดแย้งกันของความคิด วัตถุหรือบุคคล โดยการเรียบเรียงคำหรือข้อความให้อยู่ในแบบเดียวกัน เช่น เป็นนายในนรก ดีกว่าเป็นทาสในสวรรค์

5. ปฏิพจน์ (Antimetabole หรือ Chiasmus) เป็นวิธีพูดถึงความคิดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยสลับตำแหน่งของคำ แล้วทำให้ความหมายกลับเป็นตรงกันข้าม เช่น อย่าเรียกร้องให้ชาติช่วย จงเรียกร้องจะช่วยชาติ

6. ปฏิปท (Oxymoron) เป็นวิธีใช้ข้อความที่ดูเฝื่อนๆ มีความหมายขัดแย้งกัน แต่ในบริบทซึ่งคำที่ขัดแย้งกันนั้นปรากฏอยู่ กลับไม่ขัดแย้งกันและได้ความหมายดี เช่น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของเรื่องที่ไม่สำคัญ

7. ปฏิอรรถ (Paradox) เป็นวิธีใช้ข้อความที่แย้งตัวเอง แต่ในบริบทที่ใช้ข้อความนั้นสิ่งที่ยืนยันกันกลายเป็นจริงหรือเป็นไปได้ เช่น โลกเดี๋ยวนี้มีขนาดเท่าเดิมแต่เล็กลงมาก

8. การเยาะเย้ย (Irony) เป็นการใช้คำซึ่งมีความหมายตามตัวอย่างหนึ่ง ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาให้แปลความหมายเป็นตรงกันข้าม ความหมายตามเจตนาเป็นเรื่องเยาะเย้ย ถากถาง แดกดัน คำว่า เหยียดหยามหรือดูหมิ่น เช่น ถ้าท่านเป็นคนฉลาดก็แสดงว่าคนทั้งโลกฉลาดหมด

9. ปุจฉา (Interrogation) เป็นการใช้ข้อความซึ่งเป็นคำถาม แต่คำถามนั้นบอกคำตอบอยู่ในตัว ไม่ต้องการคำตอบอีก คือ คำถามนั้นทำหน้าที่บอกเล่า เช่น เสรีภาพเพียงน้อยนิดนั้นหอมหวานนักหรือ เมื่อเราต้องเชื่อมั่นด้วยเลือดของพี่น้องร่วมชาติ

10. ปรนามนัย (Metonymy) เป็นการใช้คำแทนคำอื่นซึ่งมีความหมายสัมพันธ์กันกับคำนั้น เช่น พูดถึงภาษาแทนสิ่งที่บรรจุอยู่ในภาษา พูดถึงเหตุแทนผล พูดถึงผลแทนเหตุ พูดถึงนามธรรมแทนรูปธรรม เช่น แก้วใบเล็กๆนั้นปลิดชีวิตเขาในไม่กี่วินาที (ยาพิษ)

11. ปรภาคนามนัย (Synecdoche) มีลักษณะคล้ายปรนามนัย ใช้วิธีพูดถึงส่วนรวมแต่หมายถึงบางส่วน พูดถึงบางส่วนแต่หมายถึงทั้งหมด พูดถึงสิ่งเฉพาะแทนสิ่งทั่วไป พูดถึงสิ่งทั่วไปแทนสิ่งเฉพาะ หรือพูดถึงวัตถุแทนสิ่งที่ทำด้วยวัตถุนั้น เช่น มั่นสมองเหล่านี้มีค่ากับประเทศชาติอย่างยิ่ง (หมายถึง คน)

การเล่นเสียง แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. สัมผัสพยัญชนะ เป็นการซ้ำเสียงพยัญชนะของคำที่อยู่ใกล้กัน เช่น ทุกคนต้องทำงาน หาเงิน

2. สัมผัสสระ เป็นการซ้ำเสียงสระของคำที่อยู่ใกล้กัน เช่น ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญเกิดไว้

3. สัมผัสวรรณยุกต์ เป็นการซ้ำเสียงสระของคำที่อยู่ใกล้กัน

4. การเลียนเสียงธรรมชาติ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังนึกถึงเสียงในธรรมชาติ และนึกถึงภาพซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เสียงนั้นปรากฏอยู่ด้วย

ด้านวิภา กงกะนันทน์ (2533: 39 - 55) กล่าวว่า กวีและนักเขียนที่มีศิลปะในการใช้ภาษานิยมใช้โวหารในงานเขียนของตนเอง และได้รวบรวมโวหาร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. อุปมา (Metaphor) เป็นโวหารที่เปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ โดยใช้คำว่า “เป็น” “เท่า” “คือ” ฯลฯ เช่น “ลูกที่ดำและตีพ่อแม่ชาติหน้าจะเกิดเป็นเปรต ปากเล็กเท่ารูเข็ม มือโตเท่าใบตาล” (โวหารชาวบ้านในราชบุรี)

2. อุปมา (Simile) เป็นโวหารที่เปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเหมือนกัน คำที่ผู้ใช้โวหารประเภทนี้ใช้ในการเปรียบเทียบคือคำว่า เหมือน คล้าย ดุจ ดูราว กลประหนึ่ง เพียง ดัง ราวกับ เฉก ฯลฯ เช่น

“สุวรรณหงส์ทรงงูห้อย
เพียงหงส์ทรงพรหมมินทร์

งอนชดช้อยลอยหลังสินธุ์
ลินลาศเลื่อนเดือนตาชม”

(บทเห่เรือ ในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศ หน้า 26)

“ความเร็วของลูกกลิ้งคล้ายซี่กรงทอง และนางนั้น คือ นก”

(กามนิต หน้า 18)

3. สมพจน์ (Synecdoche) คือ การกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมดเพียงบางส่วน แต่ให้มีความหมายคลุมทุกส่วน เช่น

“เป็นหูเป็นตา” หมายถึงคนช่วยดูแลทั้งคน

“ยังมีอีกสิบปากที่เขาต้องหาเลี้ยง” แปลว่าคุณคนอีกสิบคน

4. นามนัย (Metonymy) การใช้โวหารแบบนี้ คือ การเอ่ยถึงสิ่งหนึ่งแต่ให้ความหมายเป็นอีกอย่างอื่น เช่น

4.1 เอ่ยชื่อคน แต่หมายถึงผลงานของเขา เช่น

“ฉันรู้จักเจ้าฟ้ากุ้งมากกว่ารู้จักอังคาร กัลยาณพงศ์ ทั้งๆที่ฉันเป็นคนที่ยอมรับกับอังคาร” หมายถึงรู้จักกวีนิพนธ์ของเจ้าฟ้ากุ้งมากกว่ากวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงศ์

4.2 เอ่ยชื่อสถานที่ แต่หมายถึงคนที่อยู่ที่นั่น เช่น

“ไม่มีปฏิกริยาจากทับแก้ว” หมายถึงว่าไม่มีปฏิกริยาจากนักศึกษาหรืออาจารย์ที่มหาวิทยาลัยศิลปกร ณ พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม

4.3 เอ่ยชื่อผลิตภัณฑ์หรือวัสดุเมื่อหมายถึง ผลผลิตประเภทเดียวกันหรือหมายถึงสิ่งอื่น เช่น

“บิณฑ์ บันลือฤทธิ์เป็นทั้งคาราจอเงิน และคาราจอแก้ว” แปลว่าบิณฑ์ บันลือฤทธิ์เป็นทั้งคาราภาพยนตร์ และคาราโทรทัศน์

4.4 ใช้คำที่ในภาษาธรรมชาติมีความหมายอย่างหนึ่งให้มีความหมายอีกอย่างหนึ่งในลักษณะคล้ายสัญลักษณ์ เช่น

“...จับเอาแต่ร่างกายขึ้นตั้งไว้ในที่สมมติษัตริย์...และความหนักของมงกุฎอันเหลือที่คองจะทานไว้ได้...”

(พระบรมราชาบาทในรัชกาลที่ 5 หน้า 14)

คำว่า “มงกุฎ” ในที่นี้หมายถึงภาระความรับผิดชอบของแผ่นดิน

4.5 พุคหรือเขียนอย่างหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น เช่น

“เขาถูกรุมกินโต๊ะจนลุกไม่ขึ้น” คำว่า “กินโต๊ะ” แปลว่า ทำร้าย หรือ โจมตี

5. ปฏิภาวะ (Oxymoron) คือ การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้านกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำ ซึ่งมีความหมายใหม่ หรือมีความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งบ้าง หรือเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรกบ้าง เช่น

น้อย + มาก = น้อยมาก (แปลว่า น้อยเหลือเกิน)

น่ารัก + น่าชัง = น่ารักน่าชัง (แปลว่า น่ารักน่าเอ็นดู)

6. ปฏิภาคพจน์ (Paradox) คือ ข้อความที่มีความหมายขัดกัน ไม่ว่าจะผู้ฟังจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่แปลกแต่จริง หรือไม่น่าเป็นไปได้ แต่เป็นไปได้แล้ว เช่น

“ดิฉันแอนตี้การพูดภาษาไทยปนฝรั่ง” หรือ “ความรู้สึกที่ปราศจากความรู้สึก”

7. อวัตพากย์ (Synesthesia) คือ การใช้คำแทนผลของสัมผัสที่ผิดจากธรรมดา เช่น รส เป็นผลของสัมผัสด้วยกลิ่น กลิ่น เป็นของสัมผัสจากจมูก การใช้โวหารแบบนี้จะใช้ข้อความ เช่น “รสของความสุข” โดยปกติ ความสุขเป็นของสัมผัสด้วยใจ หรือ กลิ่นของความรัก คนปากหวาน คนหัวแหลม ฯลฯ

8. อติพจน์ (Hyperbole) คือ การพูดเกินจริงเพื่อเน้นความรู้สึกมิใช่เพื่อ หลอกลวง การใช้โวหารแบบนี้ คือ การพูดหรือเขียนประการหนึ่งโอ้อวดโดยมีเจตนาจะให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขัด ต่างจาก ที่เจตนามุ่งเน้นความรู้สึกที่เกินจริง เช่น “ฉันรักเธอเท่าฟ้า” หรือ “เขาเป็นนักการเมืองที่ลึนตูดได้ถึงประเทศที่ไม่มีอยู่ในแผนที่โลก”

9. อธิพจน์ (Overstatement) คือการพูดหรือเขียนประหนึ่งโอ้อวด โดยมีเจตนาให้ผ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขื่น แตกต่างจากอติพจน์ที่มุ่งเน้นความรู้สึกจริงจัง เช่น

“เมื่อนั้น เราไม่เกรงกลัวอิทธิฤทธิ์ ที่ก็ทรงศักดิ์กาฬหาญ ปลาแห่งพีเอาเข้าเผาไฟ	ลันไคยืมเยาะหัวเราะว่า ท้าวประคองจะมาทำไมใคร แต่ข้าวสารเต็มกระบุงยังแบกไหว ประเดี๋ยวใจก็วิ่งเล่นออกเป็นจุน”
---	--

(ระเด่นลันได หน้า 219)

10. ปฏิรูปจน์ (Allusion) เป็นการใช้อรรถาพิสัยที่ดัดแปลงมาจากข้อความอันเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว เช่น วาตะของนักปราชญ์ รัฐบุรุษ กวี หรือ สุภาษิต คำพังเพย หรือ อาจเป็นการอ้างอิงถึงชื่อคนหรือสถานที่ ดังเช่นตัวอย่างดังนี้

“อย่าถามว่ามหาวิทยาลัยจะทำอะไรให้ท่านได้บ้าง แต่จงถามว่าตัวท่านเองจะทำอะไรให้แก่มหาวิทยาลัยได้บ้าง”

“ธรรมดาแมวเมา ถ้าลอยอยู่ในคลองสักสองตัวก็พาให้น้ำเน่าเหม็นไปด้วยครึ่งคลอง”

11. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการใช้อรรถาพิสัยในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไม่ใช่คนเป็นคน โดยให้สรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงออกปฏิกิริยาต่าง ๆ ราวกับเป็นคนบ้าง เช่น พุดได้ ร้องไห้ได้ รู้สึกได้ เช่น

“พะเนางเนื้อยักษ์ไหล...

เห็นไอ้ก้านยาวคนนั้นไหม ตูไปรษณีย์หันมาถาม...

เสาไฟฟ้าพุดถึงชายหนุ่มผู้เป็นทายาทโคตรเศรษฐี...”

(“ความในใจของถนน” ใน ไม่นานเกินรอ)

12. อุทาหรณ์ (Anaiogy) เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่างที่ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการอธิบาย เช่น

“อันวันกเขาไฟซึ่งมีเสียงไฟเราะอ่อนหวาน ยืนชีพอยู่ได้ด้วยแสงจันทร์ฉันใด ข้าพเจ้ายืนชีพต่อมาได้ก็ด้วยแสงจันทร์แห่งดวงหน้าของนางฉันนั้น”

(กามนิต หน้า 33)

13. ปฏิปจฉา (Rhetorical Question) เป็นศิลปะของการใช้คำถาม คือ เป็นคำถามที่มีได้หวังคำตอบ ผู้ถามมีเจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ แต่หากจะมีคำตอบ คำตอบนั้นก็มักจะเป็นคำตอบปฏิเสธ แม้ผู้ที่นิยมใช้โวหารประเภทนี้ คือนักการเมือง คนทั่วไป กวี และนักประพันธ์ก็ใช้ด้วยเหมือนกัน เช่น

“จับรถภาษาอะไร อยากตายหรือ”

“กรุงเทพฯ น่าอยู่หรือเมื่ออากาศร้อนเต็มไปด้วยควันพิษ พื้นดินถูกคอนกรีตถมทับไปเสียแทบทุกหนทุกแห่ง ในคลองก็มีแต่น้ำครำ ต้นไม้ที่พอจะมีอยู่บ้างก็ปราศจากร่มเงา มีหน้าซำผู้คนยังแออัดยัดเยียด รถก็ติดเป็นกิโลฯ” เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลีลาภาษาในนวนิยาย

สัมพันธ์ รุ่งระวี (2528) ได้วิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ลีลานวนิยายของทมยันตี” มีการวิเคราะห์นวนิยายด้านท่วงทำนองแต่งและกลวิธีในการแต่ง และเพื่อศึกษาโลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายพบว่าในท่วงทำนองในการแต่ง มีลักษณะการใช้คำได้อย่างเหมาะสม มีความประณีตในการเลือกสรรถ้อยคำแก่เรื่องและสถานภาพของตัวละคร นวนิยายของทมยันตีมีการใช้ถ้อยคำ เช่น คำราชาศัพท์ คำศัพท์เฉพาะ ศัพท์ทางวิชาการ คำเก่า ภาษาปาก ภาษาสแลง คำตลาด การใช้โวหารของทมยันตีมักใช้คำคม คำพังเพย สุภาษิต คำภาพย์ คำโคลง ส่วนลีลาการใช้ประโยค ทมยันตีใช้ประโยคยาวแบบโวหารและประโยคยาวขึ้นในบทประพันธ์มากกว่าชนิดอื่น ส่วนด้านสำนวนโวหารได้แก่โวหารเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย อุปลักษณ์ อธิพจน์และโวหารปฎิภาคพจน์ มีการใช้ท่วงทำนองการแต่งด้านการบรรยายความ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์คล้อยตามไปกับความรู้สึกนึกคิด ส่วนกลวิธีการแต่ง ซึ่งแบ่งเป็นกลวิธีการเล่าเรื่อง กลวิธีการดำเนินเรื่อง กลวิธีเกี่ยวกับตัวละคร กลวิธีเกี่ยวกับบทสนทนา กลวิธีเกี่ยวกับฉาก ในด้านโลกทัศน์ หรือความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเกี่ยวกับค่านิยมที่ยกย่องผู้มีการศึกษา ด้านความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ด้านจริยธรรม ด้านสุนทรียภาพ ด้านวัตถุ

พัชรีย์ จำปา (2538) ได้วิจัยเรื่อง “วิจัยลีลาในงานวรรณกรรมสำหรับเด็ก” โดยมุ่งศึกษาวิจัยลีลาทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ผลการวิจัยพบว่ามีการใช้คำง่าย การใช้คำที่ก่อให้เกิดภาพและความรู้สึก การใช้คำที่แสดงความสุขาพออ่อนน้อม การเล่นคำ การใช้ประโยคสั้น การเรียงลำดับความโดยการแสดงเหตุผล ด้านกลวิธีการใช้ภาษามุ่งปลูกฝังแนวคิดด้านคุณธรรมให้แก่เด็ก มีการใช้ภาพพจน์ที่มีลักษณะเด่นทางด้านกลวิธีการใช้ภาษาทั้งหมดมุ่งให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่านและเพื่อให้เด็กจดจำและนำคติธรรมคำสอนที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในเรื่องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

รุ่งฤดี ดวงดาว (2540) ได้วิจัยเรื่อง “ลีลาในงานเขียนของสมศรี สุกมลนันท์” พบว่าลีลาในงานเขียนของสมศรี สุกมลนันท์ แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือลีลาด้านการใช้ภาษาและลีลาด้านกลวิธีการเขียน ซึ่งลีลาด้านการใช้ภาษาเป็นการศึกษาการใช้ถ้อยคำและถ้อยคำสำนวน เช่นด้านการใช้ประโยค พบประโยคความซ้อนมากกว่าประโยคความเดียว ส่วนลีลาด้านการกลวิธีการเขียน พบว่ากลวิธีการเขียนความนำและกลวิธีการเขียนเนื้อเรื่องใช้การเล่าเรื่องมากที่สุด ส่วนกลวิธีการสรุปใช้แบบแสดงความคิดเห็นมากที่สุด

นวพร มีเสียงสี (2547) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ “วาทลีลา” ในโวหารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยตามแนวภาษาศาสตร์และวาทศาสตร์ สรุปได้ว่าผลการวิจัยพบว่าบทบาทและหน้าที่ทางภาษาที่พบจากข้อมูลมีจำนวน 10 บทบาทซึ่งสัมพันธ์กับโครงสร้าง “วาทลีลา” ที่ประกอบด้วยสัทภาค และอวัจนภาค ลักษณะเด่นที่พบในส่วนของสัทภาค คือ การใช้สัทภาพของเสียงแทรกกลมหายใจ การยิดเสียง การตัดพยางค์ การลดระดับความดังเสียงลงท้ายประโยค ลักษณะดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของนายชวน หลีกภัย ส่วนอวัจนภาคมี 2 ลักษณะ คือ การเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ (ปริบท) และการเคลื่อนไหวที่ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น กระทบตา การพยักหน้า การพูดให้หน้าฟังอาจเริ่มจากภาษาที่ใช้พูด คือใช้ภาษาที่ผู้ฟัง ฟังรู้เรื่องและเข้าใจ และควรใช้ภาษาที่สุภาพเพื่อสร้างความประทับใจ

พรพรรณ กลั่นแก้ว (2548) ได้วิจัยเรื่อง “วจนลีลาในงานเขียนของปราบดา หยุ่น” พบว่ามีวจนลีลา 3 ประเภท คือ วจนลีลาहारือ วจนลีลาเป็นกันเอง และวจนลีลาสนิทสนม ไม่พบวจนลีลาตายตัว และวจนลีลาเป็นทางการ เนื่องจากงานเขียนของปราบดา หยุ่น ประกอบด้วยเรื่องสั้นและนวนิยายซึ่งจัดเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดี ลักษณะการใช้คำมีหลายลักษณะ เช่น การแยกคำ การสร้างคำใหม่ การอธิบายความหมายของคำขึ้นใหม่ ในด้านการใช้ประโยค พบว่ามีการใช้ประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ในด้านการใช้สำนวน มีหลายลักษณะเช่น การใช้สำนวนเก่า การใช้สำนวนใหม่ การใช้การบรรยายความแทนการสรุปคำ และในด้านการใช้ภาพพจน์ พบการใช้อุปมา การใช้อุปลักษณ์ การใช้เอาวัดพากย์

ปิ่นฉนวน วาจาาม (2548) ได้วิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในงานเขียนของ ว.วินิจฉัยกุล” วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาลีลาในงานเขียนมีการศึกษาด้านการใช้คำ ผู้แต่งสามารถนำคำที่ใช้สื่อสารในยุคสมัยต่างๆมาปรับใช้ชีวิตประจำวันสื่อสารเข้าใจง่าย ผู้แต่งยังเลือกสรรคำในการประพันธ์อีกหลายลักษณะเช่นการเล่นเสียง การซ้ำคำ การซ้อนคำ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ผู้แต่งใช้คำสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ฉากและตัวละครทำให้นวนิยายมีความสมจริง การใช้สำนวน

โวหาร จะพบว่าผู้แต่งนิยมใช้มากและสังเกตเห็นได้ชัดคือ โวหารอุปมา โวหารอุปลักษณ์ โวหาร อติพจน์ โวหารปฏิรูปพจน์ และโวหารบุคลลาธิษฐาน ด้านการใช้ประโยค จะพบทั้งประโยคสั้น และประโยคยาว การบรรยายและการพรรณนาความ พบ 2 ลักษณะ คือการบรรยายเพื่อเล่า เรื่องราวของสถานที่และแสดงภาพวิถีชีวิตของตัวละคร และการบรรยายเพื่อเล่าเรื่องราวของตัว ละคร งานของ ว.วินิจฉัยกุล มีลักษณะการใช้ภาษาที่โดดเด่น มีความประณีตในรายละเอียดทุก ด้าน สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างสละสลวย นวนิยายน่าอ่าน น่าสนใจ ชวนให้ ติดตามและผู้แต่งยังมีโวหารที่คมคายมีการแสดงทัศนะของตนเองสอดแทรกข้อคิดและความ คิดเห็นช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

เพลินพิศ เทียรฆราทร (2525) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการ แต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาท่วงทำนองแต่งนวนิยาย และกลวิธี การแต่ง โดยการใช้คำและสำนวนโวหาร สุวรรณี สุคนธา นิยมใช้ภาษาปากในงานเขียน จะพบคำ ภาษาดลาดและคำแสดงในฝ่านนวนิยายขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อเรื่องและตัวละคร สุวรรณี สุ คนธา นิยมใช้คำติดปาก คำซ้อนเสียง เป็นสื่อสร้างความเข้าใจ และเน้นความชัดเจน สำนวนภาษา มีความเรียบง่าย ชัดเจน ด้านการสร้างประโยค นิยมใช้ ประโยคสั้นๆ โครงสร้างของประโยคเป็น แบบเอกัตถ์ประโยค แต่นวนิยายบางเรื่องต้องการใช้คำบรรยายหรือพรรณนาความมากๆ สุวรรณี สุคนธา จะใช้ประโยคสั้นสลับประโยคยาวเพื่อความสละสลวยของภาษา ด้านการบรรยายและ พรรณนาความ จะใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ ตรงไปตรงมา มักจะสอดแทรกอารมณ์หรือความคิด ส่วนตัวปะปน สุวรรณี สุคนธา มีความประณีต ในรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับความงาม กลวิธีการ แต่งนวนิยาย ด้านการเล่าเรื่อง ผู้แต่งจะเล่าเรื่องเองและสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัว การ ดำเนินเรื่องผู้แต่งนิยมใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาและเหตุการณ์มากที่สุด การสร้างฉาก ผู้แต่งนิยมใช้การสร้างฉากด้วยการบรรยาย การสร้างตัวละคร ตัวละครเกือบทั้งหมดของสุวรรณี สุคนธา เป็นตัวละครที่มีลักษณะสมจริง เป็นละครประเภทหลายลักษณะและมีธรรมชาติของ มนุษย์ มีชีวิตชีวา มีความคิดความเลวปะปน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลีลาภาษาในนวนิยาย จะเห็นได้ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาลักษณะการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้สำนวน และการใช้โวหารรวมถึงลักษณะคำ ประพันธ์ที่แสดงออกถึงความงามของภาษา และเนื้อหาที่สะท้อนค่านิยม ความเชื่อของผู้ประพันธ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในงานเขียนของกึ่งฉัตร” ทั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ลีลาภาษาในด้านการใช้คำ และการใช้โวหาร โดยมีรายละเอียดของการวิจัยดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนวนิยายที่เคยตีพิมพ์มาแล้วในนิตยสาร สกุลไทยรายสัปดาห์ที่นำมาตีพิมพ์รวมเล่มระหว่างปี พ.ศ. 2535- 2549 จำนวน 28 เล่ม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการสุ่มแบบปีเว้นปีแบบจับฉลาก นวนิยายของกึ่งฉัตร ที่นำมาตีพิมพ์รวมเล่มระหว่างปี พ.ศ. 2535- 2549 จำนวน 8 เล่ม

การศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาลีลาภาษาในนวนิยายของ กึ่งฉัตร ดังนั้นใน การเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจและศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2549 จำนวน 8 เล่ม นวนิยายที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. พรพรหมอลเวง	ปีพ.ศ. 2535
2. เสราดาร์ล	ปีพ.ศ. 2537
3. ตามรักคินีใจ	ปีพ.ศ. 2539
4. มนต์จันทร์ธา	ปีพ.ศ. 2541
5. ลางลิจิต	ปีพ.ศ. 2543
6. สืบลับรหัสรัก	ปีพ.ศ. 2545
7. ฟ้ากระจำงดาว	ปีพ.ศ. 2547
8. แกะรอยรัก	ปีพ.ศ. 2549

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัยลีลาภาษาในนวนิยายของกึ่งจักร จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 เพื่อนำมาศึกษาและวิจัยลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ และลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้โวหาร ที่ผู้วิจัยกำหนดดังต่อไปนี้

ลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ โดยอาศัยแนวของชำนาญ รอดเหตุภัย (2519: 68-78)

1. คำตามความหมายของคำ

1.1 คำที่มีความหมายตรง (Denotation) หมายถึง คำที่มีความหมายตรงตามพจนานุกรม ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้กันเป็นปกติในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป เช่น กิน หมายความว่า เกี่ยวกลืน กลืน เป็นต้น

1.2 คำที่มีความหมายโดยนัย (Connotation) หมายถึง ความหมายที่แฝงอยู่ เป็นความหมายที่เกิดจากสัมพันธภาพ คือต้องมีบริบทเป็นเครื่องกำกับและชวนให้คิดถึงความหมายอย่างอื่นนอกเหนือไปจากความหมายปกติ

2. คำแสดงอารมณ์ หมายถึง คำที่เป็นเสียงอันเกิดจากอารมณ์สะเทือนใจของมนุษย์ เช่น โธ่ อนิจจา เฮ้อ ฯลฯ คำประเภทนี้มีอยู่ในระดับปาปจึงเหมาะกับงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงคดีต่างๆ

3. คำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น หวือ หวอ ปัง ปัง เปรี๊ยะ ฯลฯ คำเหล่านี้ให้ความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และกระตุ้นให้เกิดจินตภาพเหมาะสำหรับงานเขียนที่ต้องการภาษาระดับกึ่งแบบแผนและภาษาปาก

4. คำมีศักดิ์ หมายถึง คำที่ให้ความรู้สึกสูงส่งกว่าคำธรรมดาทั่วไปรวมทั้งคำราชาศัพท์ เช่น กิน คำมีศักดิ์คือ รับประทาน เสวย

5. คำรูปธรรม หมายถึง คำที่ให้ความหมายและความเข้าใจในทางรูปร่างหรือในทางที่สัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย

6. คำนามธรรม หมายถึง คำที่ให้ความหมายได้อย่างชัดเจน หรือเป็นคำที่รับความหมายได้ทางประสาทที่ 6 คือ ทางใจ เช่น ความดี ความชั่ว สวย เลว บาป บุญ คุณ โทษ
7. ศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในระยะแรกที่บัญญัติขึ้นมาหากไม่ได้รับความนิยมก็จะเลิกไปในที่สุด แต่ถ้าหากคนพากันใช้ตามก็อาจกลายเป็นศัพท์ทั่วไปได้ เช่น ประชาธิปไตย รัฐสภา วัฒนธรรม สหภาพ ฯลฯ
8. คำเฉพาะกลุ่ม หมายถึง คำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้น ใช้กันภายในกลุ่มของตน สามารถสื่อความหมายเข้าใจได้ดีเพราะคนในวงการเดียวกันเท่านั้น คนอื่นๆมักจะไม่ได้เข้าใจนอกจากตั้งใจศึกษาเป็นพิเศษเท่านั้น
9. คำสแลง หมายถึง คำที่ใช้ให้วิปลาส คลาดเคลื่อนไปจากปกติในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นด้านเสียง การเขียน และความหมาย เช่น สแลงในด้านเสียง และการเขียน - มัลล์ เค็น (เคิ้ล), สแลงด้านความหมาย - เซ็งระเบิด วันเบาๆ
10. คำภาษาตลาด หมายถึง คำที่เป็นภาษาพูดของคนทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง หรือเหมาะสม แต่สื่อความหมายกันได้เป็นอย่างดี เช่น ชีซ่า ลุ้น
11. คำต่ำหรือคำหยาบ เช่น คำด่า คำสบถสาบาน และคำเสียดสีที่สื่อไปในทางหยาบคาย คำประเภทนี้ไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน
12. คำภาษาถิ่น หมายถึง คำที่ใช้กันตามท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากภาษากลาง อันเป็นภาษามาตรฐานของชาติ
13. คำภาษาต่างประเทศ หมายถึง คำจากต่างประเทศที่เข้ามาใช้อยู่ในประเทศไทย บางคำเข้ามานานจนดูเหมือนเป็นคำไทย และไม่สามารถหาคำไทยที่เหมาะสมมาใช้แทนได้ เช่น ก๊วยเตี๋ย ตะหลิว วิทยุญาณ เป็นต้น
14. คำย่อ หมายถึง คำที่เขียนอย่างย่อ เพื่อประหยัดถ้อยคำ หรือทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเขียนหรือพิมพ์

15. คำเลียนเสียงพูด หมายถึง คำที่เขียนถ่ายถอดออกมาให้เหมือนกับเสียงพูดให้มากที่สุด ซึ่งบางครั้งเสียงพูดนั้นก็มักมีลักษณะที่เล่นลิ้น ทำให้การเขียนพลอยมีลักษณะที่ผิดแปลกตามไปด้วย

ลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้โวหาร โดยอาศัยแนวของวิภา กงกะนันทน์ (2533: 39 - 55)

1. อุปลักษณ์ เป็น โวหารที่เปรียบเทียบของสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกับกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ โดยใช้คำว่า “เป็น” “เท่า” “คือ” ฯลฯ

2. อุปมา เป็น โวหารที่เปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกับกันว่าเหมือนกัน คำที่ผู้ใช้โวหารประเภทนี้ใช้ในการเปรียบเทียบคือคำว่า เหมือน คล้าย ดุจ ดูราว กล ประหนึ่ง เพียง ดัง ราวกับ เฉก ฯลฯ

3. สมพจน์ คือ การกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมดเพียงบางส่วน แต่ให้มีความหมายคลุมทุกส่วน

4. นามนัย การใช้โวหารแบบนี้ คือ การเอ่ยถึงสิ่งหนึ่งแต่ให้ความหมายเป็นอีกอย่างอื่น เช่น

4.1 เอ่ยชื่อคน แต่หมายถึงผลงานของเขา

4.2 เอ่ยชื่อสถานที่ แต่หมายถึงคนที่อยู่ที่นั่น

4.3 เอ่ยชื่อผลิตภัณฑ์หรือวัสดุเมื่อหมายถึง ผลผลิตประเภทเดียวกันหรือหมายถึงสิ่งอื่น

4.4 ใช้คำที่ในภาษาธรรมชาติมีความหมายอย่างหนึ่งให้มีความหมายอีกอย่างหนึ่งในลักษณะคล้ายสัญลักษณ์

4.5 พูดหรือเขียนอย่างหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น

5. ปฏิภาวะ คือ การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้ำกันมารวมกันเพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น ความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งบ้าง หรือเพิ่มความเข้าใจให้แก่ความหมายของคำแรกบ้าง

6. อวตพากย์ คือ การใช้คำแทนผลของสัมผัสที่ผิดจากธรรมดา เช่น รส เป็นผลของสัมผัสด้วยดีน กลิ่น เป็นของสัมผัสจากจมูก การใช้โวหารแบบนี้จะใช้ข้อความ เช่น “รสของความสุข” โดยปกติ ความสุขเป็นของสัมผัสด้วยใจ

7. อติพจน์ คือ การพูดเกินจริงเพื่อเน้นความรู้สึกมิใช่เพื่อ หลอกลวง การใช้โวหารแบบนี้ คือ การพูดหรือเขียนประการหนึ่งโอ้อวดโดยมีเจตนาจะให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขัด ต่างจาก ที่เจตนามุ่งเน้นความรู้สึกที่เกินจริง

8. ปฏิรูปพจน์ เป็นการใช้ข้อความที่ดัดแปลงมาจากข้อความอันเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว เช่น วาตะของนักปราชญ์ รัฐบุรุษ กวี หรือ สุภาษิต คำพังเพย หรือ อาจเป็นการอ้างอิงถึงชื่อคนหรือสถานที่

9. บุคลาธิษฐาน เป็นการใช้ภาษาในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไม่ใช่คนเป็นคนโดยให้สรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงอาการปฏิกิริยาต่าง ๆ ราวกับเป็นคนบ้าง เช่น พูดได้ ร้องไห้ได้ รู้สึกได้

10. อุทาหรณ์ เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราวเหตุการณ์หรือความคิดสองอย่างที่มีความหมายต่างกันว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการอธิบาย

11. ปฏิปุจฉา เป็นศิลปะของการใช้คำถามคือเป็นคำถามที่มีได้หวังคำตอบผู้ถามมีเจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ แต่หากจะมีคำตอบนั้นก็มักจะเป็นคำตอบปฏิเสธ แม้ผู้ที่นิยมใช้โวหารประเภทนี้ คือนักการเมือง คนทั่วไป กวี และนักประพันธ์ก็ใช้ด้วยเหมือนกัน

การสร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในนวนิยายของกึ่งฉัตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลีลาภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ลีลาภาษาในนวนิยายของกึ่งฉัตร
2. นำเกณฑ์การวิเคราะห์การใช้คำ และการใช้โวหารของกึ่งฉัตร ที่ได้เตรียมไว้สำหรับวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ภาษาใน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ ลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้โวหาร
2. นำข้อมูลลีลาภาษาในนวนิยายของกึ่งฉัตรมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ด้วยการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์
3. สรุปผลและเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายของกึ่งจักร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษาด้านการใช้คำ และศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ในนวนิยายของกึ่งจักร โดยนำเสนอผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ลีลาการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ลีลาภาษาในด้านการใช้คำโดยอาศัยแนวของชำนาญ รอดเหตุภัย (2519: 68-78) ดังต่อไปนี้

1. **ความหมายตรง** คำที่มีความหมายตรงตามพจนานุกรม ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้กันเป็นปกติในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป และ**ความหมายโดยนัย** ความหมายที่แฝงอยู่ เป็นความหมายที่เกิดจากสัมพันธภาพ คือต้องมีบริบทเป็นเครื่องกำกับและชวนให้คิดถึงความหมายอย่างอื่นนอกเหนือไปจากความหมายปกติ

ตัวอย่างที่ 1

‘กินอาหารนอกบ้านทุกวันบางทีมันก็เบื่อได้นะคะ’ อรุณยังไม่ยอมแพ้
‘เบื่อกี่ชื้อบะหมี่ซองๆมาชงน้ำร้อนกิน หรือไม่กี่ชื้ออาหารแช่แข็งที่เขาขายกล่องละมี๊อมา
เข้าไมโครเวฟกินสิ้นเรื่อง ประหยัดเวลาดีด้วย’

(ตามรักคืนใจ, 2539: 149)

จากข้อความข้างต้น เช่น

คำว่า “กิน” หมายถึง ก.เคี้ยว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 126)

คำว่า “น้ำ” หมายถึง น.สารประกอบซึ่งมีองค์ประกอบเป็นธาตุไฮโดรเจนและออกซิเจน มีลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีสี กลิ่น รส (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 579)

ตัวอย่างที่ 2

“อ้อ...หนูนากำลังดูเรือน!” ร่างสูงเปลี่ยนใจจากที่จะรีบลงเรือนเป็น โห่ร้องเท้าผ่านน้ำและๆ ตรงเข้าไปหา ยืนเท้าเอวมองท่าทางถูกระฉิกกระฉักของหล่อนอยู่ครู่ก่อนอดรนทนไต่ไหว ต้องยื่นมือเข้ามายุ่ง...เอ๊ย...สอน

(ตามรักคีนใจ, 2539: 163)

จากข้อความข้างต้น เช่น

คำว่า “เรือน” หมายถึง น.สิ่งปลูกสร้างที่ยกพื้นและกั้นฝา มีหลังคาคลุมสำหรับเป็นที่อยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 975)

คำว่า “เรือน” ตามบริบทนี้หมายถึง บ้านที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย

ตัวอย่างที่ 3

ตอนนี้เขาก็มองมา...สีหน้าเหมือนเข้าใจความรู้สึกของหล่อนกับกาเฟี้ยวๆ หญิงสาวฝัน ยิ้มตอบนิดหนึ่งก่อนเหลือบมองคนข้างตัวหวังหาที่พึ่งทางใจ ที่ไหนได้...คนที่ควรจะเข้ามาสืบความลับอย่างเคร่งครัด กลับกำลังพยายามจะยื่นคະยอให้ไอรินที่นั่งทำปากยื่นปากยาวรับประทานข้าวต้มผัดอยู่

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 261)

จากข้อความข้างต้น เช่น

คำว่า “ข้าวต้ม” หมายถึง น.ข้าวที่ต้มให้สุก; ข้าวเหนียวที่ห่อด้วยใบไม้เช่นใบตองหรือใบมะพร้าวอ่อน แล้วต้มหรือนึ่งให้สุก อยู่ในจำพวกขนม มีชื่อต่างๆ เช่น ข้าวต้มมัด ข้าวต้มผัด. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 185)

ตัวอย่างที่ 4

“เลือกหรือ คิดว่าถ้าคุณฉลาดพอจะเลือกผม แล้วผมจะโง่เอาคุณหรือคุณสุณิสา ผมไม่เหมือนพี่เอกที่เห็นหน้าสาวๆก็คว้า ไม่ดูให้ถ่องแท้ว่าข้างในเหม็นเน่าแค่ไหน”

(แะรอยรัก, 2549: 275)

จากข้อความข้างต้น เช่นจากข้อความข้างต้น เช่น

คำว่า “เหม็น” หมายถึง ก. ได้รับกลิ่นไม่ดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1303)

ตัวอย่างที่ 5

จบรายการถวายภัตตาหาร หลานชายก็พาเหลนสาวน้อยมานั่งข้างๆคุณหญิงตามเดิม พอถึงเวลาถวายจตุปัจจัย และเครื่องอัฐบริหารทั้งแปด สตรีผู้ยิ่งยงให้ลูกหลานอุ้มของคนละอย่างสองอย่างไปประเคนพระคุณเจ้ากันอย่างถ้วนหน้า แล้วจึงกลับมานั่งล้อมวงกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล

(พรพรมอลเวง, 2535: 200)

จากข้อความข้างต้น เช่น

คำว่า “ภัตตาหาร” หมายถึง น.อาหาร, ข้าว. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 819)

คำว่า “จตุปัจจัย” หมายถึง น.เครื่องอาศัยเลี้ยงชีวิตของบรรพชิตในพระพุทธศาสนา 4 อย่าง คือ จีวร(ผ้าถุงห่ม) บิณฑบาต(อาหาร) เสนาสนะ(ที่อยู่) คิลานเภสัช(ยา)
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 286)

คำว่า “อัฐบริหาร” หมายถึง น.เครื่องใช้สอยของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา มี 8 อย่าง คือ สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกนหรือมีดตัดเล็บ เข็ม ประคคเอน กระจบกรองน้ำ(ชมกรก)
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1351)

คำว่า “กรวดน้ำ” หมายถึง ก.แผ่ส่วนบุญด้วยวิธีหลังน้ำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 18)

ความหมายโดยนัย ความหมายที่แฝงอยู่ เป็นความหมายที่เกิดจากสัมพันธภาพ คือต้องมีบริบทเป็นเครื่องกำกับและชวนให้คิดถึงความหมายอย่างอื่นนอกเหนือไปจากความหมายปกติ

ตัวอย่างที่ 1

มือทั้งสองข้างของหญิงวัยแปดสิบนี้เป็นผู้กลบดินฝังหน้าสามมีผู้พรั่งพร้อมไปด้วยสมบัติและเกียรติยศ และมือทั้งสองข้างนี้แหละที่พุ่มพอกเลี้ยงคุณบุตรธิดาสีคนให้เติบโตขึ้นมาโดยขาดเสาหลักของครอบครัว

(พรพรมอลเวง, 2535: 219)

คำว่า “เสาหลัก” หมายถึง น.บุคคลที่สังคมยอมรับนับถือว่าเป็นหลักของบ้านเมืองในด้านสติปัญญาหรือด้านวิทยาการต่างๆ เป็นต้น. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1219)

คำว่า “เสาหลัก” ตามบริบทหมายถึง ผู้ที่เป็นหลักของบ้านที่เป็นผู้นำครอบครัว ได้แก่พ่อจะนับได้ว่าเป็นประมุขของบ้านถ้าขาดไปก็จะทำให้ครอบครัวขาดที่พึ่ง

คำว่า “กลบ” หมายถึงกิริยาที่เอาสิ่งซึ่งเป็นผง โรยทับข้างบนเพื่อปิดบัง,เอาดินหรือสิ่ง
อื่นๆใส่ลงในที่เป็นบ่อ ตามความหมายตรง แต่คำว่า “ผู้กลบดินฝังหน้า” ตามบริบทหมายถึง การ
ฝังร่างที่ไร้วิญญาณของคนที่รัก

ตัวอย่างที่ 2

พันไมล์ได้ปลง โถ...หล่อนถูกเขาจับมาแท้ๆ ลำพังเอาตัวเองยังไม่รอด แล้วจะมีปัญญาไป
บ่อนทำลายใครได้?

(เสราคารัล, 2537: 145)

คำว่า “บ่อนทำลาย” หมายถึง ก.แทรกซึมเข้าไปเพื่อทำลายอยู่ภายในทีละน้อยๆ
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 612)

คำว่า “บ่อนทำลาย” ตามบริบทหมายถึง สามารถทำร้ายทำอันตรายต่อใครได้

ตัวอย่างที่ 3

“เอาละ” หล่อนทำเหมือนกับยอมรับความปราชัยของตัวเอง “ฉันจะทำตัวเป็นแขกที่ดี
เพื่อเก็บเกี่ยวสิ่งทั้งดงามและความสุขสบายกายสุขสบายใจตามที่คุณ...ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านเสนอมานะ”

(เสราคารัล, 2537: 69)

คำว่า “เก็บเกี่ยว” หมายถึง ก.เก็บรวบรวมพืชผลจากที่ได้หว่านหรือลงไว้.
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 139)

คำว่า “เก็บเกี่ยว” ตามบริบทนี้หมายถึง รับความสุขกับสิ่งใหม่ที่ได้พบเห็น

ตัวอย่างที่ 4

‘...ฝากจูบขยahunสักรั้ง ไม่จำเป็นต้องบอกว่าใครฝากมาเพียงแต่ขอให้จูบแกด้วยหัวใจ
อย่างที่คุณรู้ว่าผมจะทำ ขอเพียงเท่านี้...หวังว่าคุณคงกรุณา’

(ตามรักคืนใจ, 2539: 29)

คำว่า “จูบ” หมายถึง ก.เอาจุมกสัมผัสสัมผัสแสดงความรักหรือความใคร่
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 612)

คำว่า “หัวใจ” หมายถึง น.อวัยวะภายในสำหรับคิดเลือดให้หมุนเวียนเลี้ยงร่างกาย;ใจ,
สิ่งที่มีหน้าที่รู้สึก นึกและคิด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 139)

คำว่า “จูบแกด้วยหัวใจ” หมายถึงการให้ความรักแก่ลูกด้วยการดูแลเอาใจใส่

ตัวอย่างที่ 5

“ห้ามทำโม เป็นห่วงจันหรือหนูนา กลัวว่าถ้าฉันไม่มีน้ำยาไปสู้กับใครแล้วจะโดนยิง พรุนทั้งตัวเหมือนที่มันอาฆาตไว้หรือไงหือ”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 260)

คำว่า “น้ำยา” หมายถึง (ปาก) น.ความสามารถในทางใดทางหนึ่ง มักใช้ในทางคำหยา เช่น ไม่มีน้ำยา หรือหมดน้ำยา หมายความว่า ไม่มีสติปัญญาความสามารถ หรือหมดความสามารถ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 583)

คำว่า “ไม่มีน้ำยา” ตามบริบทหมายถึง ไม่มีทางสู้ ไม่มีความสามารถ

ตัวอย่างที่ 6

แรกๆเมื่อเข้ามาทำงานใหม่ๆ หนุ่มๆและที่ไม่หนุ่มในสำนักงานต่างพากันกะลิมกะเหลี่ย ฟันหวานอยากจะครองใจแม่สาวคิ้วโก่ง ผมงามสลวยกันทั้งนั้น แต่ไม่ช้าไม่นานบรรดาไก่แจ้ไก่อุ ทั้งหลายต่างพากันหลบฉากพร้อมๆกับกิตติศัพท์อันน่าเคารพของหล่อนเริ่มเลื่องระบือไปทั่ว

(มนต์จันทร์, 2541: 5)

คำว่า “ไก่” หมายถึง น.ชื่อสัตว์ปีกจำพวกนก มีหลายวงศ์ บินได้ในระยะสั้น หากินตาม พื้นดิน ตกไข่ก่อนแล้วจึงฟักเป็นตัว ตัวผู้หงอนใหญ่และเดือยยาว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 157)

คำว่า “แจ้” หมายถึง น.ชื่อไก่ชนิดหนึ่ง ตัวเล็กเดือย หงอนใหญ่ ตัวผู้มีสีสันสวยงามกว่า ไก่ตัวผู้ชนิดอื่น. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 327)

คำว่า “อุ” หมายถึง น.ชื่อไก่ชนิดหนึ่ง ตัวใหญ่กว่าไก่แจ้ หงอนเล็ก ตัวผู้มีหลายสีแต่ขน ไม่สดใสเหมือนไก่แจ้ ตัวเมียมีสีดำเหลือบเขียวเท่านั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1390)

คำว่า “ไก่แจ้ ไก่อุ” ตามบริบทหมายถึง ผู้ชายที่มีความเจ้าชู้ชอบเกี้ยวผู้หญิงที่สวยงามเหมือน ไก่แจ้ที่เวลาเห็น ไก่ตัวเมียก็ชอบป้อเพราะตัวเองมีสีสันที่สวยงามเป็นที่สะดุดตามากกว่าไก่ชนิดอื่น

ตัวอย่างที่ 7

“ฉันไม่ชอบการพนันทุกประเภท” สาระวาริยอมรับตามตรง”จะว่าเกลียดเข้าไส้ก็ได้”

“งั้นคุณคงเตรียมฟันขำวันนี้เต็มที” น้ำเสียงผู้ติดตาม ชมาเคียดขึ้น บ่งบอกความไม่เป็น มิตร โดยไม่ปิดบัง

“เปล่า” หล่อนชักไหล่ “เรื่องข้าวนั้นไม่มีสิทธิ์ฟาดฟันใครทั้งนั้น นักข่าวมีหน้าที่แค่เสนอความจริง...”

(มนต์จันทรา, 2541: 94)

คำว่า “ฟัน” หมายถึง ก.เอาไม้คของมีคมเช่นดาบฟาดลงไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 811)

คำว่า “ข่าว” หมายถึง น.คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 184)

คำว่า “ฟันข่าว” ตามบริบทหมายถึง วิพากษ์วิจารณ์ข่าวที่ได้โดยตรงไปตรงมา โดยไม่ปิดบัง ส่วนคำว่า “ฟาดฟัน” ตามบริบทหมายถึง เอาเป็นเอาตายกับเรื่องที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 8

“ฉันยังไม่เคยมีแหล่งข่าวที่เป็นจารชนความคิดคนอื่นมาก่อน!” หล่อนได้

(มนต์จันทรา, 2541: 119)

คำว่า “จารชน” หมายถึง ผู้สอดแนม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 306)

คำว่า “จารชน” ตามบริบทหมายถึง ขโมยความคิดของผู้อื่น

ตัวอย่างที่ 9

สารหันหลังกลับ เอาเงินวางกองไว้ที่เดิม เจ้ามือเขย่าลูกเต๋าในถ้วยกรวดต่อ ‘ขา’ อื่นๆ เบียดตัวมาชิดอย่างกระหึ้นกระหือรือ ไม่มีใครสนใจเด็กหญิงที่มองวงพนันด้วยสายตาเจ็บปวดระคนแค้นเคืองแม่แต่น้อย

(มนต์จันทรา, 2541: 150)

คำว่า ‘ขา’ หมายถึง ผู้ร่วมเล่นการพนัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 179)

คำว่า “ขา” ตามบริบทหมายถึง ผู้ร่วมเล่นการพนัน

ตัวอย่างที่ 10

ชายหนุ่มมองแม่สาวนักสู้ตรงหน้าด้วยสายตานั้นถือที่แฝงแววขบขัน นี่พอตั้งตัวได้กลิ่น ‘ข่าว’ ขึ้นมา อาการสั่นเป็นลูกนกเมื่อครู่ไม่รู้หายไปไหนหมด เหลือแต่เหยี่ยวสาว...

(มนต์จันทรา, 2541: 210)

คำว่า “เหยี่ยวสาว” หมายถึง (ปาก) น. นักข่าว, คนที่หาข่าวได้รวดเร็วเป็นพิเศษ.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1305)

คำว่า “เหยี่ยวสาว” ตามบริบทหมายถึง นักข่าวสาวที่มีความเฉียบคม จับไวในการทำข่าว

ตัวอย่างที่ 11

“ในนี้จะเขียนบอกถึงหลักฐานและพยานบุคคลที่จะเอาผิดกับคุณ ในฐานะผู้บงการอย่างชนิดคุณคืนไม่หลุดทีเดียว !”

(มนต์จันทรา, 2541: 237)

คำว่า คืน หมายถึง ก.อาการที่สะบัดหรือฟาดตัวไปมาอย่างแรง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 408)

คำว่า หลุด หมายถึง ก.ออกจากที่, พ้นจากความควบคุมอยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1274)

คำว่า “คืนไม่หลุด” ตามบริบทหมายถึง นำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายและได้รับโทษอย่างแน่นอน

ตัวอย่างที่ 12

“คงไม่เกินอาทิตย์หรอกค่ะ คุณไม่ต้องกลัวว่าฉันจะเบี้ยว รับรองเขียนเสร็จเมื่อไหร่จะส่งแฟ้มข้อมาให้คุณตรวจก่อนตีพิมพ์แน่”

(มนต์จันทรา, 2541: 241)

คำว่า เบี้ยว หมายถึง ว.มีรูปบิดเบ้ไปจากเดิมซึ่งมักจะมีลักษณะค่อนข้างกลม เช่น หัวเบี้ยว ปากเบี้ยว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 639)

คำว่า “เบี้ยว” ในบริบทนี้หมายถึง ไม่ทำตามที่ตกลงกันไว้

ตัวอย่างที่ 13

“มันก็ไม่แน่ แต่คิดว่าคงจะไม่ในตอนนี้ แม่โศภิเษารูนี้ ยมาไม่ใช่คนที่เล่นด้วยง่ายๆ เมื่อโค้นเขาไม่ล้ม ทางที่ดีที่สุดตอนนี้คือ หนีไปตั้งหลักให้ไกลที่สุด...”

(มนต์จันทรา, 2541: 244)

คำว่า “โค่น” หมายถึง ก.ล้มหรือทำให้ล้มลง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 269)

คำว่า “โค่น” ในบริบทนี้หมายถึง การกำจัดผู้มีอิทธิพล ล้มล้างผู้มีอิทธิพล

ตัวอย่างที่ 14

“ไม่มีทาง ผมเช่นเจ้าที่ไปมาก แล้วไหนยังย้ายที่ตลอด ไม่ร้อให้ใครมาจับให้โง่หรือก”

(มนต์จันทรา, 2541: 295)

คำว่า “เจ้าที่” หมายถึง พระภูมิ มักใช้เข้าคู่กันเป็นพระภูมิเจ้าที่

คำว่า “เช่น” หมายถึง เอาอาหารเป็นต้นไปไหว้หรือสังเวยผีหรือเจ้า

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 384)

คำว่า “เช่นเจ้าที่” ตามบริบทนี้หมายถึง ผู้ที่กระทำผิดกฎหมายจ่ายเงินให้แก่ตำรวจ เพื่อแลกกับอิสรภาพของตนเองจะได้ไม่ถูกจับ

ตัวอย่างที่ 15

“ตำหนัก”เจียบเจียว ไหนว่านั่งญาณแม่นักแม่นหนา ทำไมไม่มีคุณหญิงคุณนายมาขึ้นบ้างเลยละพี่หัท?”

(लागลิจิต, 2543: 4)

คำว่า “ตำหนัก” หมายถึง .เรือนของเจ้านาย, ภูมิจของสมเด็จพระสังฆราช

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 463)

คำว่า “ตำหนัก” ในบริบทนี้หมายถึง ที่อยู่ของพวกหมอดู, คนทรง

ตัวอย่างที่ 16

“ไอ้ผมก็อยากแจ่ง แต่พี่ใหญ่ นะสิครับไม่อยากเอาความ เขาจะไว้ใจผู้จัดการคนนี้มากทำงานดี รู้ใจกันไปหมด...เรียกว่าเป็นมือขวาก็ได้”

(लागลิจิต, 2543: 131)

คำว่า “มือขวา” หมายถึง ว.ที่ใกล้ชิด, ที่เก่งกล้าสามารถ, ที่ไว้วางใจได้

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 865)

คำว่า “มือขวา” ในบริบทนี้หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถ เป็นบุคคลที่หัวหน้าให้ความสำคัญคอยเป็นหูเป็นตา คอยดูแลกิจการ งานต่างๆแทนตน

ตัวอย่างที่ 17

“อายุทำไม พ่อฉันเป็นผีพนันตายคาบ่อน ฉันยังเล่าได้ไม่อาย”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 277)

คำว่า “ผีพนัน” หมายถึง โดยปริยายหมายความว่า เลว เช่น เรียกบุคคลที่หมกมุ่นในการพนันว่า ผีการพนันเข้าสิง. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 735)

คำว่า “ผีพนัน” หมายถึง คนที่ติดการพนันมากเกินไป บางคนเล่นพนันจนหมดตัวถึงขนาดต้องขายบ้านก็มีให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง

ตัวอย่างที่ 18

“คุณเป็นแค่นักข่าวนะมีหน้าที่ของนักข่าวคือเสนอข่าวออกไป ให้รายละเอียดให้ข้อมูลคนอ่าน อย่าเอาตัวไปผูกกับข่าว อย่าใช้อารมณ์ในการทำข่าว ไม่งั้นคุณนั่นแหละจะแย่”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 297)

คำว่า “ผูก” หมายถึง ติดพันกันด้วยเรื่องสิทธิและหน้าที่ตามที่ตกลงกัน(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 740)

คำว่า “ผูกกับข่าว” ในบริบทนี้หมายถึง เอาอารมณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัวนำเสนอข่าว ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะทำให้ผู้ได้รับข่าวสารได้รับสิ่งที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง

ตัวอย่างที่ 19

“ไอ้ย ไม่ห rokok ค่ะพี่นุ้ย บริษัทเราออกมั่นคง รายการนี้ก็มีโฆษณาเข้าตลอด ไม่มีปัญหาห rokok ค่ะ” สุณิสสาหัวเราะเบาๆแต่ตาเป็นประกายขบขันที่ได้เริ่มวางยาคนที่ตัวเองเรียกว่าเพื่อน

(แคะรอยรัก, 2549: 84)

คำว่า “วางยา” หมายถึง ก.ให้กินยาเพื่อรักษาโรค เช่น หมอวางยาคนไข้ได้ถูกกับโรค, ลอบเอายาพิษให้กิน; โดยปริยาย หมายความว่า พูดยุให้เสียหาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1065)

คำว่า “วางยา” ตามบริบทหมายถึง การวางแผนคิดร้ายคนอื่น อาจสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อให้คนรอบข้างเข้าใจผิด

ตัวอย่างที่ 20

ภาพนั้นทำให้นักข่าวสาวรู้สึกชิงชังจับหัวใจ นี่หรือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ขนาดจับได้คา
หน้าคาเขายังโยนความผิดให้ผู้หญิง...ซึ่งอาจจะเป็นเพื่อนหรือไม่ก็แฟน หรือเมีย ได้อย่างหน้าตา
เฉย มันน่าจะกลับกันนักทั้งเพศและหน้าที่ “แกะดำ” รายนี้ควรจะไปมุ่งกระโปรงมากกว่าเป็น
ตำรวจ...

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 104)

คำว่า “แกะดำ” หมายถึง คนที่ทำอะไรผิดเพื่อนผิดฝูงในกลุ่มนั้นๆ (ใช้ในทางไม่ดี)

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 153)

คำว่า “แกะดำ” ตามบริบทหมายถึง ตำรวจที่กระทำผิดกฎหมาย ทั้งที่ตำรวจมีหน้าที่กำกับ
ดูแลให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง

ตัวอย่างที่ 21

“คุณปู่กับคุณยายคุณไม่มีจริตออก อยู่ด้วยแล้วสบายใจ อย่างน้อยก็แน่ใจว่าจะไม่โดน
แทงข้างหลัง”

(แกะรอยรัก, 2549: 266)

คำว่า “โดนแทงข้างหลัง” ตามบริบทหมายถึง การโดนหักหลังจากเพื่อน หรือคนใกล้ชิด
ส่วนใหญ่มักใช้กับเรื่องที่เกิดกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 22

“จะแม่ตัวดีไหน ก็ยัยปิสุณิศาเด็กใหม่เอี่ยมถอดด้ามของพี่น้องสิ รู้ไหมว่าแม่นั้นเป็นคน
ปล่อยข่าวเรื่องชมเดือนกับนักข่าว พอผมเรียกมาได้ออก เด็กพี่กลับพยายามเอาเรื่องที่เราให้การเท็จ
มาแบล็กเมล์ผม”

(แกะรอยรัก, 2549: 297)

คำว่า “ใหม่เอี่ยมถอดด้าม” หมายถึง ว.ใหม่ยังไม่มีใครใช้, ใหม่จริงๆ.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1316)

คำว่า “เด็กใหม่เอี่ยมถอดด้าม” ตามบริบทหมายถึง คนที่มาใหม่กำลังเป็นที่ถูกใจของ
หัวหน้า มีความใกล้ชิดและสนิทสนมเป็นพิเศษ

ตัวอย่างที่ 23

“ไปรับสินบนอะไรเขามาละ ถึงได้มาเป็นทนายหน้าหอออกโรงปกป้องกันอย่างนี้”

(แกะรอยรัก, 2549: 307)

คำว่า “ทนายหน้าหอ” หมายถึง หัวหน้าคนรับใช้ที่ใช้ออกหน้าออกตา, ผู้รับหน้าแทน นาย. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 500)

คำว่า “ทนายหน้าหอ” ตามบริบทหมายถึง การออกหน้ารับแทน เสมือนเป็นด่านแรกที่คอย แก้ไขสถานการณ์

ตัวอย่างที่ 24

“นักข่าวขอมถอย แปลกจริงๆผมนึกว่ามาถึงโรงพักจะถูกอัดก็อปปีเสียอีก แต่นี่ค่อนข้าง เจียบนะ พวกนักข่าวเรียบร้อย เชื้อฟังกันผิดปกติ”

(แกะรอยรัก, 2549: 325)

คำว่า “อัดก็อปปี” หมายถึง บีบ อัดให้แน่น, (ปาก) ปะทะอย่างแรง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1352)

คำว่า “อัดก็อปปี” ตามบริบทหมายถึง การถูกซักถามจากนักข่าวแบบไม่ให้ตั้งตัว

ตัวอย่างที่ 25

“คุณเอกอย่าไปสนใจเลยนะครับ ผมสาบานได้ว่าไม่มีเจตนาจะทำร้ายคุณเอกหรือคุณรบเลย แต่ผมมันโง่เอง ไม่ทันระวัง นึกว่าเขาจริงใจ ถึงได้ผลอพุดอะไรไม่ควรออกไป อย่างว่า...เขาเอาตัวเข้าแลกขนาดนั้น ใครมันจะไปนึกล่ะครับว่าผลอเอางูเห่าขึ้นเตียง”

(แกะรอยรัก, 2549: 329)

คำว่า “งูเห่า” หมายถึง ชื่อสัตว์เลื้อยคลาน ลำตัวเรียวยาว มีเกล็ดไม่มีขา ที่มีพิษ เช่นงูเห่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 279)

คำว่า “งูเห่า” ในบริบทนี้หมายถึง การที่คนใกล้ชิดที่เราให้ความสนิทสนมมากเป็นพิเศษหันกลับมาทำร้ายเราทีหลัง ไม่ต่างจาก “งูเห่า” จัดเป็นสัตว์ที่มีพิษร้ายเมื่อโดนกัดหรือจกทำให้ถึงตายได้

ตัวอย่างที่ 26

“คุณรบยังไม่รู้จักปู่กับยายดี ไม่เอาละ เดือนไม่ยากพูด เดี่ยวจะหาว่านินทาคนแก่” ชมเดือนแย้งแค่นี้ แต่ไม่ขัดใจเดียวของเปลี่ยนฟ้า ดังนั้นวันนี้ตอนเย็นหล่อนจึงเริ่มต้นนั่งเป็นตุ๊กตาหน้ารถของเขา

(แกะรอยรัก, 2549: 351)

คำว่า “ตุ๊กตา” หมายถึง ของเล่นของเด็กที่ทำเป็นรูปคน หรือสัตว์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 470)

คำว่า “ตุ๊กตาหน้ารถ” ในบริบทนี้หมายถึง ผู้หญิงที่เป็นคู่ควง ของชาย และจะนั่งหน้าเคียงคู่กับคนขับตลอด

ตัวอย่างที่ 27

“หน้ากากผมถูกฉีกไปแล้ว ตัวผมเองก็มีบทเรียนกลัวสะเทือนจนทำพลาดให้การเท็จกับตำรวจไป ตอนนี้ผมรู้แล้วว่าไม่มีอะไรดีไปกว่าความจริง

(แกะรอยรัก, 2549: 368)

คำว่า “หน้ากาก” หมายถึง น.เครื่องบังใบหน้าทั้งหมดหรือบางส่วน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1245)

คำว่า “หน้ากาก” ตามบริบทหมายถึง สิ่งที่ถูกปิดบังมานาน โคนเปิดโปง

2. แสดงอารมณ์ คำที่เป็นเสียงอันเกิดจากอารมณ์สะเทือนใจของมนุษย์ เช่น โธ่ อนิจจา เฮ้อ ฯลฯ คำประเภทนี้มีอยู่ในระดับปากจึงเหมาะกับงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับบันเทิงคดีต่างๆ

ตัวอย่างที่ 1

หล่อนค่อยๆ หยิตาขึ้นมองอย่างยากลำบาก ชูดขาว...ผู้หญิงสาวๆที่กำลังพูดกับหล่อนสวมชุดสีขาว มีหมวกใบเล็กๆแปะอยู่บนผมคกหนาของหล่อนด้วย

งั้นตอนนี้หล่อนคงจะนอนอยู่ที่โรงพยาบาลละสิ

ไอ้ไอ...เดี๋ยวนี้แค่เมาค้าง เขาจับส่งโรงพยาบาลกันแล้วหรือ ไอ้...ปวดหัว

“ปวดศีรษะบ้างหรือเปล่าคะ ?”

“ปวดจนจะระเบิดอยู่แล้ว...อูย” อาการเมาค้างคงจะทำให้เสียงของหล่อนเหลือเล็กน้อย

(พรพรหมอลวง, 2535: 21)

คำว่า “ไอ้โฮ” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาแสดงความตกใจหรือประหลาดใจ เป็นต้น.
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 1402)

คำว่า “ไอ้ฮึ” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาแสดงความรู้สึกเจ็บ ปวด หรือรู้สึกว่ามันยิ่ง
แปลก เป็นต้น. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1402)

คำว่า “อูย” หมายถึง ว.คำที่เปล่งออกมาเมื่อรู้สึกเจ็บหรือถูกหยิก (ราชบัณฑิตยสถาน,
2546: 1391)

คำว่า “ไอ้โฮ” ตามบริบทหมายถึง แสดงความรู้สึกประหลาดใจ

คำว่า “ไอ้ฮึ” และ “อูย” ตามบริบทหมายถึง การแสดงความรู้สึกเจ็บ ปวด

ตัวอย่างที่ 2

บ้าแล้ว แค่อีพวกปากหมาไม่ก็ตัวแกก็ขอมทนเจ็บแบบนี้หรือ อีจะบ้า...ฉันมันคนชู้ไม่
ทันได้มองว่าแกไม่ได้สวมถุงมือทำงาน แล้วแกก็ดันไม่มีปากบอกฉันเลยสักคำ”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 99)

คำว่า “บ้า” หมายถึง ว.เสียสติ, วิกลจริต, สติฟั่นเฟือน, หลงใหลหรือมัวเมาในสิ่งนั้นๆ
จนผิดปกติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 619)

คำว่า “บ้าแล้ว” ตามบริบทเป็นการแสดงออกถึงคำอุทาน มีอาการต่อว่าต่อขาน

คำว่า “อีจะบ้า” ตามบริบทเป็นคำสบถเพื่อแสดงความรู้สึกที่ไม่ได้ตั้งใจ

คำว่า “ดัน” ตามบริบทเป็นการเน้นคำที่แสดงออกถึงความรู้สึกต่อว่าเพื่อนที่ไม่ยอมเอ่ย
ปากบอก มาจากคำว่า ดัน เปลี่ยนระดับเสียงเพื่อนำอารมณ์

ตัวอย่างที่ 3

‘พุทโธเอ๊ย...โอมะกรูดเขาหันขวาง ใครสอนให้แกหันตรงๆแบบนี้’ หรือแม้กระทั่งว่า
‘ใครเขาเค็ดผักกันอย่างแกละ นี่ต้องเค็ดเอาแต่ยอดแต่ใบ ไม่ใช่ใช้ทั้งคุ้น แล้วเบาๆมือหน่อย...ผัก
ชำหมด!’

(ตามรักคืนใจ, 2539: 147)

คำว่า “พุทโธ” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาด้วยความสงสารหรือรำคาญใจ เป็นต้น
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 796)

คำว่า “พุทโธเอ๊ย” ตามบริบทหมายถึง เป็นการแสดงความรู้สึกสงสารหรือสมเพช ที่อีก
ฝ่ายทำสิ่งที่ให้ทำไม่ได้อย่างที่ใจคิด

ตัวอย่างที่ 7

“ไอ้โฮ...บ้านเขาสุดยอดเลย แสบไม่น่าเชื่อเลยว่าจะมีบ้านไม้แบบนี้กลางกรุง นี่ถ้าพี่ไก่อมาเห็นคงรีบขอถ่ายรูปลงหนังสือแน่”

(กลางลิขิต, 2543: 6)

คำว่า “ไอ้โฮ” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาแสดงความตกใจหรือประหลาดใจ เป็นต้น.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1402)

คำว่า “ไอ้โฮ” ตามบริบทหมายถึง การแสดงความรู้สึกตื่นเต้น ซึ่งชอบกับบ้านไม้ที่อยู่ใจกลางเมืองหลังสวยงามซึ่งไม่ค่อยได้พบเห็น

ตัวอย่างที่ 8

“แต่งงานหรืออะ อืมว่า...เนี่ยอู้อืมยังไม่เกิดหรืออะ ไม่รู้ไปมุดหัว...เอ๊ย...สิริชะอยู่ที่ไหน ไม่ยอมโผล่มารับเวรรับกรรมเสียที”

(กลางลิขิต, 2543: 43)

คำว่า “เอ๊ย” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาแสดงความรู้สึกว่าพุดผิดไป เป็นต้น.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1394)

คำว่า “เอ๊ย” ตามบริบทหมายถึง คำที่เปล่งออกมานั้นตัวผู้พุดนึกขึ้นมาได้ว่าคำพุดนั้นไม่เหมาะที่จะใช้พุดกับผู้ใหญ่

ตัวอย่างที่ 9

“ໄ໊ อืมไม่น่าลำบากตามมาเลย” อภิราภันั่งลงข้างตัวเพื่อนเอ่ยเป็นเชิงถามว่า “แล้วนี่ขับรถมาเองใช้ไหม...บอกคุณพ่อหรือเปล่าว่าจะมาต่างจังหวัด จู่ๆหายตัวมาแบบนี้เดี๋ยวท่านจะเป็นห่วง”

(กลางลิขิต, 2543: 67)

คำว่า “ໄ໊” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาด้วยความสงสารหรือรำคาญใจ เป็นต้น.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 558)

คำว่า “ໄ໊” ตามบริบทหมายถึง พุดกับบุคคลที่เราไม่ยากให้เขามาลำบากกับเราด้วย

ตัวอย่างที่ 10

“คุณคิดว่าเขาใช่คนที่ทำร้ายพี่ชินหรือเปล่า?” หล่อนบ้วนน้ำตามแผ่นหลังกว้างๆ ไป

“ผมไม่ทราบ”

“อ้าว...ทำไมล่ะคะ ฉันเห็นคุณจับมือกับเขาเขาย่อยู่นาน” หญิงสาวถนัดนักในการพูด
เกินจริงเล็กน้อย

(กลางลิขิต, 2543: 79)

คำว่า “อ้าว” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเมื่อรู้สึกว่าจะไม่ตรงกับที่มุ่งหมายคาดไว้

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1369)

คำว่า “อ้าว” ตามบริบทหมายถึง เป็นคำที่เปล่งออกมาเพราะแปลกใจ

ตัวอย่างที่ 11

“สี่ข้างคุณอุ้มอะไรหรือเปล่าครับ คุณเป็นปิ่น”

หญิงสาวก้มลงมองตัวเอง ดึงเสื้อยืดสีอ่อนออกห่างจากลำตัวแล้วร้องว่า

“ว้า เป็อนดิน สงสัยเมื่อก็หนีบรองเท้าไว้ ดินจากขอบรองเท้ามันเลยเลอะเสื้อเออ”

(กลางลิขิต, 2543: 99)

คำว่า “ว้า” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเมื่อรู้สึกว่าจะไม่พอใจหรือผิดจากที่คาดไว้เป็นต้น

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1064)

คำว่า “ว้า” ตามบริบทหมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพราะตำหนิตนเองว่าเสื้อตนเองไม่น่าจะ
เลอะเทอะ

ตัวอย่างที่ 12

“เดี๋ยว คุณจะจีรชนี้ไม่ได้นะ มืออ่อนดินอ่อนอย่างคุณเกิดขึ้นแล้วเจออุบัติเหตุ ม้าผมแข่งขา
หักไปใครจะรับผิดชอบ?”

(กลางลิขิต, 2543: 119)

คำว่า “เดี๋ยว” หมายถึง ช่วงระยะเวลาหนึ่ง, ช่วงขณะหนึ่ง, ช่วงครู่หนึ่ง เช่น คอยเดี๋ยว

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 416)

คำว่า “เดี๋ยว” ตามบริบทหมายถึง เป็นคำที่เปล่งออกมาเพื่อสั่งห้ามไม่ให้ขี่ม้าตัวนี้ เพราะ
กลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุ

ตัวอย่างที่ 13

“ไอ้โห...คุณภพรู้อะไรๆมาตั้งนาน แต่ปิดเงียบเลยนะกะ ไม่ยอมแฉ้มเลยสักอย่าง ปล่อยให้เราหลงเดา ไม่รู้ใครเป็นใคร”

(กลางลิขิต, 2543: 459)

คำว่า “ไอ้โห” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาแสดงความตกใจหรือประหลาดใจ เป็นต้น
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1402)

คำว่า “ไอ้โห” ตามบริบทหมายถึง แสดงถึงอาการที่ประหลาดใจ แปลกใจ

ตัวอย่างที่ 14

“อ้อ...ผมขอโทษครับที่คว้นสรูปอะไรไปอย่างนั้น ผมเพียงแต่นึก ช่างเถอะ...”

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 501)

คำว่า “อ้อ” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาแสดงว่ารู้แล้ว เข้าใจแล้วหรือนึกได้, อ้อ ก็ว่า
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1341)

คำว่า “อ้อ” ตามบริบทหมายถึง เพิ่งนึกออกว่าสิ่งที่ตนพูดนั้นทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิด

ตัวอย่างที่ 15

“เอ๊ะ...นี่มาจับฉันไว้ทำไม ปล่อยนะ...” สถาปนิกสาวร้องพยายามบิดข้อมือจากมือของเขา

(กลางลิขิต, 2543: 203)

คำว่า “เอ๊ะ” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาแสดงความฉงน ไม่เข้าใจ หรือไม่พอใจ เป็นต้น.
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1394)

คำว่า “เอ๊ะ” ตามบริบทหมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาแสดงอาการตกใจ

ตัวอย่างที่ 16

“อ้าว...ผมลืมบอกคุณหรือนี่” เขาตบหน้าผากตัวเอง “วันนี้ไม่ได้มาแค่ขอข่าวคุณทานนะครับคุณมี แต่จะเชิญมารับคุณไปที่หน่วยผมด้วย เราจะประชุมกันเรื่องที่ยื่นเหนือ ผมอยากให้คุณรับฟังด้วยจะได้รู้แนวว่าเราจะทำอะไร ทำอย่างไร จะได้ไม่เกิดปัญหาหวาดลงภาคสนามจริง อีกอย่างเผื่อคุณจะได้เก็บบรรยากาศไปเขียนข่าวด้วย”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 125)

คำว่า “อ้าว” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเมื่อรู้สึกว่าจะไม่ตรงกับที่มุ่งหมายคาดไว้。
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1369)

คำว่า “อ้าว” ตามบริบทหมายถึง เพิ่งนึกออกว่ายังไม่ได้ออกในเรื่องที่เพิ่งพูดไป

ตัวอย่างที่ 17

“ตายจริง ฉันนึกว่าจะออกมาเดี๋ยวเดียว ไม่ได้บอกใครไว้เลยล่ะ แล้วงานก็ยังค้างอยู่...”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 125)

คำว่า “ตายจริง” หมายถึง คำประกอบท้ายประโยคหรือหน้าประโยคหมายความว่า แอ่, เต็มที่, คำเปล่งเสียงแสดงความตกใจหรือประหลาดใจเป็นต้น เช่น อุตตาย ตายแล้ว
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 460-461)

คำว่า “ตายจริง” ตามบริบทหมายถึง เพิ่งนึกขึ้นได้ว่าตนออกมานานแล้ว ทั้งที่คิดว่าจะออกมาแป๊บเดียว

ตัวอย่างที่ 18

“แหม...อยากเห็นหน้าจังเลยที่เจ้าพ่อตัวจริงหน้าเป็นยังไง” หลิงสาวบ่น

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 211)

คำว่า “แหม” หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาให้รู้สึกว่าเป็นการแปลกเป็นต้น
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1311)

คำว่า “แหม” ตามบริบทหมายถึง ความอยากรู้, สงสัย

ตัวอย่างที่ 19

“เฮ้ย...อีผีบ้า ไหนบอกว่าจะไม่จับใจ นี่หรือสัญญาของตำรวจ” คนถูกจับเอะอะ

“สัญญาว่าจะไม่จับถ้าตอบคำถามดีๆ ตอบให้ตรงประเด็น อยากเล่นลิ้นนักก็ต่อจอยอย่างนี้แหละ เอาละ ทีนี้ฟังฉันให้ดีๆ ตอนนี้เด็กคนนี้อยู่ที่ไหน อยู่กับนายหรือเปล่า...”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 249)

คำว่า “เฮ้ย” หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพื่อให้รู้ตัวหรือให้ยังเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1407)

คำว่า “เฮ้ย” ตามบริบทหมายถึง การแสดงความรู้สึก ยับยั้ง ชัดขึ้น

ตัวอย่างที่ 20

“ตายจริง หมอขอโทษค่ะที่เข้าใจผิด แต่ถ้าเป็นหลานแท้ๆยิ่งดิ้นะคะ อย่างน้อยเด็กก็มี ตัวอย่างที่ดีให้เอาเป็นแบบอย่าง เขาจะได้เรียนรู้ว่าการมีชีวิตที่ดีที่ปกคิเป็นยังไง”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 265)

คำว่า “ตายจริง” หมายถึง ว.คำประกอบท้ายประโยคหรือหน้าประโยคหมายความว่า แย่, เต็มที, คำเปล่งเสียงแสดงความตกใจหรือประหลาดใจเป็นต้น เช่น อึ้งตาย ตายแล้ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 460-461)

คำว่า “ตายจริง” ตามบริบทหมายถึง ความเข้าใจผิด

ตัวอย่างที่ 21

“มีลองคุยกับเพื่อนๆแล้ว เขาว่างานน่าสน แต่เพื่อนเขาคิดว่าเงินมันดิเกิน เขาว่าไม่รู้ที่จินดาจะพามีไปขายหรือเปล่า” หญิงสาวแก้งถามซ้อๆ

“ตั๊ย คิคอะโรยงั้นนั้น คนรักกันชอบกัน...” เจ้าของร้านใช้คำนี้ได้อย่างฟุ่มเฟือยและไม่กระดากปากเลย

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 338-339)

คำว่า “ตั๊ย” หมายถึง ว.คำประกอบท้ายประโยคหรือหน้าประโยคหมายความว่า แย่, เต็มที, คำเปล่งเสียงแสดงความตกใจหรือประหลาดใจเป็นต้น เช่น อึ้งตาย ตายแล้ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 460-461)

คำว่า “ตั๊ย” ตามบริบทหมายถึง ไม่อยากให้อีกฝ่ายหนึ่งคิดมาก เพราะเป็นคนกันเอง

ตัวอย่างที่ 22

“อ๊ะๆ ถ้าบอกว่ายังมีไฟก็ต้องไม่มีแต่ คนส่วนใหญ่ที่รับข้อเสนอนี้คิดว่าเขากำลังได้รับโอกาส น้อยคนที่โง่ปฎิเสธ คุณดูเขยๆนะ...แต่ไม่น่าโง่”

(แกะรอยรัก, 2549: 105)

คำว่า “อ๊ะๆ” หมายถึง ว.คำที่เปล่งออกมาแสดงความประหลาดใจเป็นต้น.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1345)

คำว่า “อ๊ะๆ” ตามบริบทหมายถึง เป็นคำห้าม เพื่อไม่ให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิเสธคำเชิญชวน

ตัวอย่างที่ 23

“ตาย...ยายเดือนไม่รู้รีบร้อนไปไหน เอ...นี่คงไม่ได้มีเรื่องแบบคุณรบให้ออกทันทีนะคะ ถึงได้ถูกลนคว่ำกระเป๋าล้ววิ่งออกไปแบบนั้น”

(แกะรอยรัก, 2549: 107)

คำว่า “ตาย” หมายถึง ว.คำประกอบท้ายประโยคหรือหน้าประโยคหมายความว่า แย่, เต็มที่, คำเปล่งเสียงแสดงความตกใจหรือประหลาดใจเป็นต้น เช่น อึ้งตาย ตายแล้ว.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 460-461)

คำว่า “ตาย” ตามบริบทหมายถึง นึกไม่ถึงว่าทำไมจะต้องรีบร้อน

ตัวอย่างที่ 24

“โถ...แม่คุณ รู้หรือเปล่าว่าสมัยนี้โลกมันพัฒนาไปถึงไหนๆแล้ว ที่บริษัทนะมีไมโครเวฟนะ...”

(แกะรอยรัก, 2549: 121)

คำว่า “โถ” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาด้วยความสงสัยหรือเห็นอกเห็นใจเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 498)

คำว่า “โถ” ตามบริบทหมายถึง พูดด้วยความรู้สึกถึงความไม่รู้เดียวสาขาของอีกฝ่ายหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 25

“โอย ฉันไม่รู้หรอก ไม่ชำนาญอย่างแม่ปริกนี่ ถึงได้รู้ว่าไอ้โรงแรมแบบนี้เขาเปิดกันทั้งวันทั้งคืน ฉันมันพวกเข้าตามตรอกออกตามประตู เลยไม่เก่งอย่างแม่ปริก ไม่รู้ว่ารสชาติไอ้ข้าวต้มกลางวันที่แม่ว่ามันเป็นยังไง”

(แกะรอยรัก, 2549: 245)

คำว่า “โอย” หมายถึง อ.คำที่เปล่งออกมาแสดงความรู้สึกเจ็บปวด หรือรู้สึกว่ามันยิ่งแปลก เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1402)

คำว่า “โอย” ตามบริบทหมายถึง การพูดประชดถึงอีกบุคคลหนึ่ง

3. **เลียนเสียงธรรมชาติ**คำเหล่านี้ให้ความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกที่สมจริง ช่วยให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และกระตุ้นให้เกิดจินตภาพ เหมาะสำหรับงานเขียนที่ต้องการ ภาษาระดับกึ่งแบบแผนและภาษาปาก

ตัวอย่างที่ 1

เอ๊ะ...เสียงอะไรดังขึ้นมาอีกแล้ว แต่คราวนี้ไม่ใช่เสียงร่ำไห้หรือเสียงที่เกิดจากมนุษย์ มันดังกังวานคล้าย...เสียงนาฬิกา ไข่ม้วนแล้ว เสียงนาฬิกาที่ติดังเต็ง...เต็ง

(พรพรมอลเวง, 2535: 19)

คำว่า “เต็ง...เต็ง” ตามบริบทหมายถึง เสียงของนาฬิกาโบราณที่มีลูกตุ้มเป็นตัวถ่วงใช้สำหรับไขลานตีบอกเวลาทุกๆ 15 นาที

ตัวอย่างที่ 2

รถที่กำลังแล่นมาด้วยความเร็วสูงเบรกสนั่นมาแต่ไกล ล้อครูดถนนเอี้ยด...ก่อนตัวถ่วงด้านหน้าจะมาจอดห่างจากตัวหล่อนไม่ถึงศอกดี

(ตามรักคืนใจ, 2539: 48)

คำว่า “เอี้ยด” หมายถึง ว.เสียงดังเช่นนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 1397)

คำว่า “เอี้ยด” ตามบริบทหมายถึง เสียงเบรกกะทันหันของรถที่วิ่งมาด้วยความเร็ว

ตัวอย่างที่ 3

เสียงโหม่งๆดังแทรกขึ้นมาในยามโพล้เพล้ คนที่นอนเคล้งบนเตียงสปริงตัวลุกขึ้นทันที

(ตามรักคืนใจ, 2539: 77)

คำว่า “โหม่ง” หมายถึง ว.เสียงอย่างเสียงฆ้อง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1313)

คำว่า “โหม่ง” ตามบริบทหมายถึง เสียงของวัตถุที่ถูกห่อหุ้มด้วยผ้า เช่นไม้ ตีกระทบกับเหล็กใช้สำหรับตีบอกโมงยาม

ตัวอย่างที่ 4

เสียงค้อนกระทบโลหะเป็๊กๆดังกลบเสียงผีเท้า นาราย่องเข้าไปทางด้านหลังราม เห็นเขากำลังตีตะปูขนาดหกนิ้วตัดให้เป็นรูปร่างบิดๆงอๆ

(ตามรักคืนใจ, 2539: 276)

คำว่า “เป็๊กๆ” หมายถึง เสียงดังอย่างเสียงเคาะไม้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 705)

คำว่า “เป็๊กๆ” ตามบริบทหมายถึง เสียงของวัตถุที่ทำจากเหล็กเกิดการกระทบกับโลหะ

ตัวอย่างที่ 5

แว่วๆเหมือนเสียงนายเรื่องร้องห้าม วินาทีถัดมาอะไรที่ดังและแรงวิ่งผ่านข้างตัวหล่อนไป เสียงปังใหญ่ ตามมาอีก ปัง ปัง ปัง!

(ตามรักคืนใจ, 2539: 480)

คำว่า “ปัง” หมายถึง ว.เสียงดังเช่นนั้น; โดยปริยายหมายความว่า ถูกตรงที่หมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 685)

คำว่า “ปัง” ตามบริบทนี้หมายถึง การเลียนเสียงวัตถุที่จัดว่าเป็นอาวุธที่อันตรายคือเสียงที่เกิดจากการยิงปืน

ตัวอย่างที่ 6

ลมพัดเย็น อากาศดี มีเสียงร้องจู้บจิบอยู่ใกล้ๆ ไม่มีหนังสือมาให้กวนตา ไม่มีเสียงโทรทัศน์หรือวิทยุมากรบกวน ดังนั้นหล่อนก็ไม่คิดว่าจะมีอะไรดีไปกว่าการหลับสักงีบ...

(กลางลิจิต, 2543: 189)

คำว่า “จู้บจิบ” หมายถึง ว.เสียงอย่างเสียงคุดปาก. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 318)

คำว่า “จู้บจิบ” ตามบริบทนี้หมายถึง เสียงนกร้อง

ตัวอย่างที่ 7

เขาขยับเท้าก้าวหนึ่ง แล้วหยุดเมื่อมีเสียงขึ้นนก...จางโกป็นดังกริก โอรินใบหน้ากระด้างเหมือนหิน ยิ้มเย็น...ยิ้มที่เปี่ยมด้วยความเคียดสาและเย็นชาเหมือนตุ๊กตาที่ไร้ชีวิต แม่หนูว่าเสียงเหี้ยม “ส่งปืนให้ไม่เป็น เป็นแต่ส่งลูกปืน” แล้วลั่นไก เปรี๊ยะ!

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 417)

คำว่า “กรีก” หมายถึง ว.เสียงของแข็ง เช่น แก้ว โลหะ กระทบกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 68)

คำว่า “กรีก” ตามบริบทนี้หมายถึง เสียงขึ้นไคป็น

คำว่า “เปรี้ยง” หมายถึง ว.เสียงดังลั่นอย่างเสียงฟ้าผ่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 710)

คำว่า “เปรี้ยง” ตามบริบทนี้หมายถึง การเลียนเสียงวัตถุที่จัดว่าเป็นอาวุธอันตรายคือเสียงที่เกิดจากการยิงปืน

ตัวอย่างที่ 8

และนั่น...เหมือนกับการประกาศศึก เจ้าแม่อ้วนไม่พอใจทันที มันมองหน้าหล่อนอย่าง โกรธๆก่อนจะหย่อนก้นอันใหญ่โตลงนั่งทับเท้าหล่อนแล้วร้องจ้า...ด้วยเสียงอันดัง ร้องคร่ำครวญ ยิ่งกับหล่อนเชือกค่อมอย่างนั้นแหละ

(มนต์จันทรา, 2541: 111)

คำว่า “จ้า” ตามบริบทนี้หมายถึง การเลียนเสียงร้องของแมว

ตัวอย่างที่ 9

ตูม...ตูม! ตอนแรกหญิงสาวรู้สึกแค้นแรงกระแทกเมื่อร่างตัวเองร่วงหล่นสู่ผิวน้ำเท่านั้น หากวินาทีถัดไป...ตูมหลัง...แรงเหมือนถูกช่างตีบในน้ำที่เย็นฉ่ำ

(มนต์จันทรา, 2541: 382)

คำว่า “ตูม” หมายถึง ว.เสียงดังเช่นนั้น เช่น โคน้ำดังตูม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 473)

คำว่า “ตูม” ตามบริบทนี้หมายถึง เสียงคนตกน้ำ

ตัวอย่างที่ 10

ด้วยความตกใจมัทนาอุทานเบาๆก่อนปล่อยขวิดน้ำผึ้งหล่นจากมือเพื่อกันไม่ให้ร่างใหญ่โตของเหลืองลายไพลงจากคัก ขวิดจากพื้นจึงตกพื้นแตกดังโพละ จากนั้นก็ตามด้วยเสียงร้องห้าม

(มนต์จันทรา, 2541: 422)

คำว่า “โพละ” หมายถึง ว.เสียงอย่างเสียงทุบหม้อดินแตกเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 806)

คำว่า “โพละ” ตามบริบทนี้หมายถึง เสียงขวิดตกพื้น

ตัวอย่างที่ 11

ออกจากมูลนิธิ มีคณาเห็นว่าไม่คุ้มที่จะย้อนกลับเข้าสำนักพิมพ์ หล่อนจึงตรงกลับบ้าน กำลังจะไขกุญแจเข้าบ้าน เมื่อได้ยินเสียงหลานชายแว่วๆ ตอนแรกมีคณานึกว่าสันติพาเพื่อนมาบ้าน แต่พอมีเสียงก๊อกรก๊ากเปิดประตูบานพับเสียงแอด เด็กชายก็พูดเร็วๆว่า

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 207)

คำว่า “ก๊อกรก๊าก” เป็นการเลียนเสียงการหมุนลูกบิดเปิดประตู

คำว่า “แอด” เป็นการเลียนเสียงบานพับประตู หรือน้ำต่าง

ตัวอย่างที่ 12

ทั้งสามรวมตัวอยู่ในความมืด เมื่อเรือเปล่ามีเพียงเจ้าของเรือพายกลับมาอีกครั้ง ชันก็ให้สองสาวลงไปนอนในเรือใช้ผ้าใบคลุมตัวไว้ มีคณาอนนึ่งไปตามที่ชายหนุ่มสั่ง ในหัวไม่ได้ยินอะไรเลยนอกจากเสียงหัวใจเต้นกับเสียงเรือพายกระทบน้ำ จ่อม...จ่อม...

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 371)

คำว่า “จ่อม” ตามบริบทหมายถึง เสียงของวัตถุที่ตกกระทบกับพื้นน้ำ

4. คำมีศักดิ์คำที่ให้ความรู้สึกสูงส่งกว่าคำธรรมดาทั่วไปรวมทั้งคำราชาศัพท์ เช่น กิน คำมีศักดิ์คือ รับประทาน เสวย

ตัวอย่างที่ 1

เจ้าของมือเป็นสตรีร่างเล็ก ใบหน้ากลมอ่อนนุส ประกอบกับผมหยักศกที่ตัดสั้นเกาะแนบศีรษะทำให้เจ้าตัวแลคล้ายเด็กที่ยังไม่พ้นวัยรุ่นดีมากกว่าจะเป็นหญิงสาว

(ตามรักคืนใจ, 2539: 1)

คำว่า “ศีรษะ” หมายถึง หัว (เป็นคำสุภาพที่ใช้แก่คน) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1103)

ตัวอย่างที่ 2

หากสิ่งที่หญิงสาวทำคือนับหนึ่งถึงสิบ สุดลมหายใจเข้าปอดลึกเพื่อระงับอารมณ์ร้อนของตัวเอง ครอบงาเขาโดยตัดความ ‘ฮึดมั่น’ ในฐานันดรสีลง

(มนต์จันทร์, 2541: 70)

คำว่า “วาจา” หมายถึง ถ้อยคำ, คำกล่าว, คำพูด เช่น วาจาสุภาพ วาจาอ่อนหวาน
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1066)

ตัวอย่างที่ 3

คอยดูแล...ไม่ทันข้ามคืนเพื่อนฝูงหล่อนคงซุบซิบนินทาเรื่องของหล่อนทั่วพาราแม่
(มนต์จันทรา, 2541: 372)

คำว่า “พารา” หมายถึง น.เมือง, เขียนเป็น ภารา ก็มี. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 785)

คำว่า “พารา” ตามบริบทหมายถึง การกล่าวร้ายพันกับตนเองว่าจะมีผู้ที่น่าเรื่องของตนเอง
ไปกล่าวถึงในที่สาธารณะจนสาธารณชนรับรู้กันทั่ว

ตัวอย่างที่ 4

“ใครจะไปตรัสรู้ล่ะ ไม่ได้เป็นคนทำนี้ ถึงจะรู้ว่าใครเป็นฆาตกร ใครเป็นคนยิงแม่
น้องสาวนายชินนั้น ผมว่าไม่ใช่คนในบ้านคนในครอบครัวหรอก”
(लगलिजिठ, 2543: 367)

คำว่า “ตรัสรู้” หมายถึง รู้แจ้ง (ใช้เฉพาะพระพุทธเจ้า); โดยปริยายหมายความว่า รู้เอาเอง
ว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 428)

คำว่า “ตรัสรู้” ตามบริบทหมายถึง รู้ ทราบ เป็นคำพูดในทำนองประชดประชัน

ตัวอย่างที่ 5

“กูก็เหมือนกัน” ปู่ปึกถอนใจเอือกๆ “พลาดทำอย่างนี้ใครเขาจะเชื่อฝีมือ เสียแรงคุยเสีย
ทั่วว่าจะมีหลานชายคนโตเป็นเทพยากรณ์จุมิมาเกิด...”
(แคะรอยรัก, 2549: 21)

คำว่า “จุมิ” หมายถึง เคลื่อน, เปลี่ยนสภาพจากกำเนิดหนึ่งไปเป็นอีกกำเนิดหนึ่ง, (มักใช้
แก่เทวดา) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 318)

คำว่า “จุมิ” ตามบริบทนี้หมายถึง การเกิด

ตัวอย่างที่ 6

คนที่กำเข้าไปรอนในห้องก่อนกลับเป็นยายแผ่นดิน สีหน้าหญิงสูงวัยที่มองคู่อริตลอดชาติคือ...
อย่าพลาดเชียวนะเอ็ง พลาดเมื่อไร ข้าเอาบาททางมๆเหยียบบอเอ็งแน่

(แกะรอยรัก, 2549: 353)

คำว่า “บาทา” หมายถึง ดิน, ราชศัพท์ว่าพระบาท (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 621)

คำว่า “บาทา” ตามบริบทหมายถึง เท้า

ตัวอย่างที่ 7

พักร่างมเคียดตึง รู้สึกเหมือนอีกฝ่ายกำลังจับได้ไสลส่ง ความน้อยอกน้อยใจสั่งสมมาช้านาน
ตาโถมขึ้นมาจนสุดจะยั้ง

(เสราคารัต, 2537: 279)

คำว่า “พักร่าง” หมายถึง หน้า, ใช้ว่าพระพักร่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 779)

คำว่า “พักร่าง” ตามบริบทหมายถึง หน้า

ตัวอย่างที่ 8

“บุลทีจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เขาจะเป็นเจ้ามหาชีวิตคนต่อไปของขงลา”

“ก็ไม่ว่า” หญิงสาวก้าวประชิดร่างสูงใหญ่ของชายหนุ่ม แหงนหน้าสูง ดวงเนตรแวววิบ
เปล่งประกายแห่งนัยที่แจ่มชัด

(เสราคารัต, 2537: 281)

คำว่า “เนตร” หมายถึง ตา, ดวงตา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 594)

คำว่า “เนตร” ตามบริบทหมายถึง ตา

5. คำอุปสรรค คำที่ให้ความหมายและความเข้าใจในทางรูปร่างหรือในทางที่สัมผัสได้ด้วย
ประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย

ตัวอย่างที่ 1

พันไมล์ก้าวขึ้นบันไดไม้ขั้นเดียวที่ปรับให้พื้นยกสูงกว่าผิวดินพอประมาณ ล้อคล้อรถตั้งตรง ใบหน้าเซดสูง นึกเดาศภาพยามนี้ได้ดีว่าคงทั้งสกปรกมอมแมมดูไม่ได้ ผมเผ้าเกาะเป็นก้อน ผุ่นแดงจับหนา เสื้อผ้ายับย่น แต่ล้อรถก็ไม่มีวันแสดงความอ่อนแอหรือ ไร้เกียรติให้ผู้ที่คอยอยู่ในกระท่อมได้เห็น

(เสราคาร์ล, 2537: 33)

“ล้อคล้อรถตั้งตรง ใบหน้าเซดสูง นึกเดาศภาพยามนี้ได้ดีว่าคงทั้งสกปรกมอมแมมดูไม่ได้ ผมเผ้าเกาะเป็นก้อน ผุ่นแดงจับหนา เสื้อผ้ายับย่น” เป็นคำรูปธรรม ที่สัมผัสรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตาที่สามารถมองเห็นลักษณะ ท่าทาง ทรงผม เสื้อผ้า

ตัวอย่างที่ 2

ไม่...นาราสายหน้าแรงๆ ผู้ชายคนที่แม่พูดถึงไม่ใช่พ่อแน่ ล้อรถรู้ว่าพ่อรักแม่และรัก ล้อรถ รักมาก พ่อไม่มีวันทิ้งคนทั้งสองที่พ่อรักดั่งแก้วตาดวงใจไปก่อนแน่

(ตามรักคืนใจ, 2539: 34)

คำว่า “สายหน้า” หมายถึง ก.อาการที่ทำหน้าหันไปมาซ้ำๆ แสดงถึงความหมดหวัง หมดศรัทธา หมดปัญญาเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1181) เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา

ตัวอย่างที่ 3

“เปิดบ่อนที่ตราดหรือคะ?” สารรวาริทวนคำเบาๆก่อนนิ้วหน้าเล็กน้อย คิ้วคมเข้มที่ส่งให้ ใบหน้ารูปไข่เด่นสะดุดตาขมวดมุ่น แววบางอย่างปรากฏขึ้นในดวงตาเรียวยาวสีน้ำตาลเข้ม แต่พอล้อรถกระพริบตาปรับ ทุกอย่างก็เลื่อนหายไปอย่างรวดเร็ว

(มนต์จันทร์, 2541: 1)

คำว่า คิ้วคม ใบหน้ารูปไข่ กระพริบตา เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา

ตัวอย่างที่ 4

ดูเขาหน้าตาดีกว่าที่หล่อจนคิดไว้มาก ดวงตาใหญ่ คิ้วเข้มจัดคิ้วไม่แพ้เรือนผม จมูกโด่ง เป็นสัน ริมฝีปากหนา ประกอบกับร่างกายที่สูงใหญ่ ทำให้เขาเหมือนไม่ใช่คนไทยแท้ คงมีเชื้อแขกหรืออะไรผสมอยู่สักอย่าง รูปลักษณ์ถึงได้ออกมาใหญ่โตราวยักษ์ปักหลั่น

(มนต์จันทร์, 2541: 64 - 65)

“ดวงตาใหญ่ คิ้วเข้มจัดคิ้วไม่แพ้เรือนผม จมูกโด่งเป็นสัน ริมฝีปากหนา ประกอบกับร่างกายที่สูงใหญ่” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา ที่มองบุคคลอื่นว่ามีลักษณะอย่างไร

ตัวอย่างที่ 5

พื้นดินที่ล้อมรอบด้วยแผ่นน้ำตรงหน้านั้นกว้างดงามไม่น้อย ตัวเกาะมีหาดทรายสีขาวผืนเล็กๆอยู่ทางด้านหน้าเหนือแผ่นทรายขึ้นไปคือผืนดินไถ่ระดับที่แต่งเป็นสวน งดงามด้วยสีเขียวของพรรณไม้ และสีขาว ชมพู แดงของดอกยี่โถ ที่ขึ้นเป็นดงออกดอกสลับแน่นสายตาไปหมด

(มนต์จันทร์, 2541: 96)

“เกาะมีหาดทรายสี งดงามด้วยสีเขียวของพรรณไม้ และสีขาว ชมพู แดงของดอกยี่โถ ที่ขึ้นเป็นดงออกดอกสลับแน่นสายตาไปหมด ชาว” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา

ตัวอย่างที่ 6

คนถูกสบประมาทหน้าแดงก่ำ เหงื่อภาพแตกซิก โกรธจนความกลัวถดถอยไปกว่าครึ่ง เป็นไงเป็นกันซิวะ...เขาสบถอย่างหยาบคายออกมาคำหนึ่ง

(มนต์จันทร์, 2541: 337)

“หน้าแดงก่ำ เหงื่อภาพแตกซิก” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางกาย และทางตา

ตัวอย่างที่ 7

เพื่อนร่วมทางคนสุดท้ายที่ก้าวออกมาจากรถ หญิงสาวร่างบางกว่าชายแรกเกือบสองนิ้ว ผมที่ดกหนารวบเป็นหางม้าย่างๆด้านหลัง รูปร่างของหล่อหน้าได้รูปไปสวย ตากับจมูกเหมาะเจาะ เลียดายแต่เพียงตอนนี้ทั้งสีหน้าและดวงตาของอภิราภ์เต็มไปด้วยความกังวล ...

(लगलลल, 2543: 3)

“ร่างบาง ผมที่ตกหนารวบเป็นหางม้า รูปร่างของหล่อนได้รูปไปสวย ตากับจมูก เหมาะเจาะ” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา แสดงให้เห็นถึงรูปร่าง หน้าตาว่ามี ลักษณะได้รูป

ตัวอย่างที่ 8

จากตัวเมืองกาญจนบุรีไปถึงพุเตยใช้เวลาร่วมชั่วโมง ตัววีลอร์ที่อยู่ทางซ้ายมือ เมื่อผ่าน ด่านยามด่านหน้าแล้ว รถยังต้องแล่นฝ่าเส้นทางที่ปกคลุมด้วยป่าโปร่งเข้าไปไกลพอสมควร ตลอด เส้นทางเข้าไป ถนนค่อนข้างคดเคี้ยวขึ้นลงเขา มีทางลาดยางเล็กพอเดินเท้าลาดหายเข้าไปในป่า ด้านหน้าป้ายบอกไว้ว่า เป็นทางสำหรับคนที่รักการเดินป่ามาเดินขึ้นเขาลงห้วยออกกำลังกาย และ บ่อยครั้งยามเมื่อรถแล่นผ่านบางจุดที่คดโค้ง คนในรถจะได้ยินเสียงของน้ำตกขนาดเล็กแหว่ๆ...

(กลางลิขิต, 2543: 59)

ตามบริบทเป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา ที่เกิดจากมองเห็นสภาพแวดล้อม รอบด้านที่นั่งรถผ่านเส้นทางที่คดเคี้ยวมีทางลาดเดินเข้าไปในป่า เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาท สัมผัสทางหู เมื่อมีเสียงน้ำตก

ตัวอย่างที่ 9

วันธรรกระแอมเบาๆจากหน้าประตู มือใหญ่จึงละจากหลังมือของอศิราภ์ หญิงสาวที่มา ใหม่จึงตาใส่ชายหนุ่มนิดหน่อยเป็นเชิงเตือนให้รู้ว่าหล่อนเห็นนะ ก่อนส่งหมวกทรงกะโล่ให้เพื่อน

(กลางลิขิต, 2543: 81)

คำว่า “ชิงตา” หมายถึง จ้องดูอย่างเขม็งด้วยอาการ โกรธหรือด้วยประสงค์จะห้าม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 193) เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา

ตัวอย่างที่ 10

มือใหญ่เอื้อมออกไปหมายจะปลุก เตือนเสียหน่อยว่าเป็นผู้หญิงยิ่งเรือไม่ควรมานอนหลับ ไม่รู้เรื่องอยู่ในที่ค่อนข้างลับหูลับตาแบบนี้ แต่แล้วเปลี่ยนใจหุดมือกลับ ทำไม่ลง...เพราะยามหลับ หญิงสาวไม่ผิ้อะไรกับเด็ก ๆ

(กลางลิขิต, 2543: 198)

“มือใหญ่เอื่อม” และ “หุดมือกลับ” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางกาย

ตัวอย่างที่ 11

ฝ่ายชายคงอายุประมาณสี่สิบ รูปร่างท้วม แต่งกายด้วยเสื้อฝ้ายราคาดี แต่มอขอเล็กน้อย เพราะเปื้อนฝุ่นเปื้อนดิน ส่วนฝ่ายหญิงรูปร่างผอมเกร็งอายุคงไล่ๆกับฝ่ายชาย

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 103)

เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา ที่บอกลักษณะของผู้ชายที่มีร่างท้วมและผู้หญิงว่ามีรูปร่างผอมเกร็ง

ตัวอย่างที่ 12

“สองร้านนี้ร่อยทั้งคู่ คุณสั่งอะไรรับรองไม่ผิดหวัง ตามปกติผมกับพรรคพวกชอบกิน สองเจ้านี้ อ้อ...มีถ้วยเต็วลูกชิ้นปลาอีกเจ้า เจ้านั้นดีเหมือนกัน ลูกชิ้นไม่คาว น้ำซุปลมกล่อม”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 107)

“น้ำซุปลมกล่อม” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางลิ้น

ตัวอย่างที่ 13

“ยาหรือ” ชายสูงวัยรับมาพิจารณาอย่างระมัดระวังก่อนนี้หน้าค่อยๆเปิดจุกออกดมแล้ว ร้องน้ำยู่ยี้ “นี่มันผงซักฟอกนี่นา!”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 109)

“เปิดจุกออกดม” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางจมูก

ตัวอย่างที่ 14

ทรงรบส่งกล่องอาหารให้กนกวรรณ ระหว่างที่หญิงกลางคนออกไปเพื่อจัดอาหารจาก กล่องลงจาน ชายหนุ่มก็หลับตาลง กลิ่นของไผ่ยังอวลอยู่ในห้อง เหมือนกลิ่นไผ่ดกึ่งที่แม่ซึ่งเสีย ไปเมื่อสิบกว่าปีก่อนทำไม่คิดเพี้ยน แม่ที่พอจะเห็นเขาอยู่ในสายตาบ้างไม่ใช่ทูนหัวทูนเกล้าแต่ลูก ชายคนโตที่เกิดมาหล่อเหลาและมีเสียงประหนึ่งนกกจากสวรรค์

(แกะรอยรัก, 2549: 79)

“กลิ่นของไขยังอวลอยู่ในห้อง เหมือนกลิ่นไขผักกูด” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางจมูก

ตัวอย่างที่ 15

เจ้าของบ้านดักหมูต้มใบชะมวงหวานอมเปรี้ยวใส่จานตัวเองแถมยังมีน้ำใจดักหมูชิ้นใหญ่หนาให้หญิงสาว

(มนต์จันทรา, 2541: 168)

“หมูต้มใบชะมวงหวานอมเปรี้ยว” เป็นสัมผัสที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางปาก

6. นามธรรมคำที่ให้ความหมายได้อย่างชัดเจน หรือเป็นคำที่รับความหมายได้ทางประสาทที่ 6 คือ ทางใจ เช่น ความดี ความชั่ว สวย เลว บาบ บุญ คุณ โทษ

ตัวอย่างที่ 1

ผมเจ็บปวดกับเรื่องที่เกิดขึ้นมาก ไม่นึกว่าจะเลวร้ายขนาดนั้น

(พรพรมอลเวง, 2535: 99)

คำว่า “เจ็บปวด” หมายถึง รู้สึกเจ็บใจเพราะผิดหวัง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 321)

คำว่า “เลวร้าย” หมายถึง ไม่ดี เช่น เกราะห้ร้าย โชคร้าย ชะตาร้าย, ความไม่ดี เช่น ใส่ร้าย ป้ายร้าย ให้ร้าย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 954)

“เจ็บปวด เลวร้าย” ตามบริบทนี้แสดงความรู้สึกเจ็บปวด ผิดหวังกับเรื่องร้ายที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

มันทำให้เขาละอายแก่ใจเป็นที่สุด เขาผิดเอง...ผิดมาตั้งแต่ต้นที่ไม่พยายามปรับความเข้าใจ ไม่พยายามชี้แจงอธิบายกับประภัสสร กลับปึงปึงถือทิฐิ ยึดเอาปมด้อยตนเองเป็นเรื่องใหญ่ กระทบไม่ได้และท้ายสุดประชดประชันด้วยการออกเที่ยวเตร่นอกบ้าน ก่อนจะจบลงด้วยการมี ‘บ้าน’ หลังที่สองไม่มีเลขสักครั้งที่เขาจะหวนกลับมาดูแลรักษาน้ำใจภรรยา

ทั้งที่เป็นลูกผู้ชาย แต่ทำให้ผู้หญิงร้องไห้ มันน่าละอาย น่าขายหน้านัก!

(พรพรมอลเวง, 2535: 230-231)

คำว่า “ดูแลรักษา” หมายถึง เอาใจใส่, ปกป้องรักษา, ปกครอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 413)

“ดูแลรักษา” ตามบริบทนี้ หมายถึง การแสดงออกถึงการเอาใจใส่คนใกล้ชิด

ตัวอย่างที่ 3

น้ำอุ่นๆเริ่มมาอยู่ที่หัวตา หญิงสาวกะพริบตาถี่ๆพยายามเช็ดหน้าขึ้นตั้งสติข่มความกลัวที่เข้ามาคัดกร่อนจิตใจทุกวินาที

(เสราคารัต, 2537: 17)

คำว่า “ความกลัว” หมายถึง รู้สึกไม่ชอบประสพสิ่งที่ไม่ดีแก่ตัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 78)

คำว่า “จิตใจ” หมายถึง ใจ, อารมณ์ทางใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 312)

“ความกลัวที่เข้ามาคัดกร่อนจิตใจ” ตามบริบทนี้ หมายถึง พบเจอสิ่งที่ไม่ดีกับตัวเองทำให้มีความรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง หมดหวัง ไม่มีกำลังใจที่จะทำอะไรอีก

ตัวอย่างที่ 4

“เรื่องตาเอกไม่ต้องห่วงหรอกค่ะ มีแม่อ้อมคอยดูแลอยู่คนสบายใจได้เลยว่าทุกอย่างเรียบร้อย คนอย่างแม่อ้อมลงว่าเลี้ยงใคร ดูแลใคร รักใครแล้ว...รับรองว่าดูแลยิ่งกว่าชีวิตของแกอีกค่ะ”

(लगลลลล, 2543: 193)

คำว่า “ดูแล” หมายถึง เอาใจใส่, ปกป้องรักษา, ปกครอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 413)

“ดูแลยิ่งกว่าชีวิต” แสดงถึงความรัก ความเอาใจใส่ผู้ที่รักมากกว่าที่จะรักตัวเอง

ตัวอย่างที่ 5

ภาพนั้นทำให้นักข่าวสาวรู้สึกซึ้งจับหัวใจ นี่หรือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ขนาดจับได้คาหนังคาเขายังโยนความผิดให้ผู้หญิง...ซึ่งอาจจะเป็นเพื่อนหรือไม่ก็แฟน หรือเมีย ได้อย่างหน้าตาเฉย มันน่าจะกลับกันนักทั้งเพศและหน้าที่ “แกะดำ” รายนี้ควรจะไปนุ่งกระโปรงมากกว่าเป็นตำรวจ...

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 104)

คำว่า “ชิงชัง” หมายถึง เกลียดชัง, เกลียดมาก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 363)

คำว่า “ชิงชัง” ตามบริบทหมายถึง เกลียดสิ่งที่ไม่ยุติธรรมที่เกิดกับผู้หญิงซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า

ตัวอย่างที่ 6

มีใครบ้างไหมที่คลั่งใจจนแทบเป็นบ้าเหมือนหล่อน...อยู่ใกล้ชายที่รักอย่างสุดหัวใจเพียงมือเอื้อมหากไม่มีสิทธิ์จะเอื้อมมือออกไปหา!

(ตามรักคืนใจ, 2539: 293)

คำว่า “คลั่งใจจนแทบเป็นบ้า รักอย่างสุดหัวใจ” ตามบริบทนี้ หมายถึง ความรักแบบไม่ลืมหูลืมตาทำให้คนเป็นบ้าได้ มีคนที่รักอยู่ใกล้ตัว แต่ไม่สามารถบอกความในใจแก่คนที่ตนเองรักได้

7. ศัพท์บัญญัติ / เทคนิคเป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในระยะแรกที่บัญญัติขึ้นมาหากไม่ได้รับความนิยมก็จะเลิกไปในที่สุด แต่ถ้าหากคนพากันใช้ตามก็อาจกลายเป็นศัพท์ทั่วไปได้

ตัวอย่างที่ 1

“ไม่มีอะไรหรอกค่ะ เมย์ทนไม่ได้ที่เห็นคุณป้ามานั่งค่าทอคุณพ่อเอาอย่างนั้น เลยหลุดปากไป เมย์ไม่แก้ตัวหรอกค่ะ แต่อยากจะถามคุณย่าว่า คุณย่าจะทำยังไงถ้ามีคนมานั่งค่าบุพการีของเรา ปาวๆ ให้ฟัง ที่เมย์ไม่กระโดดเข้าไปทำร้ายร่างกายให้ด้วย นับว่าเป็นบุญแล้ว...”

(พรพรหมอลเวง, 2535: 107)

คำว่า “บุพการี” หมายถึง น. ผู้ที่ทำอุปการะมาก่อน เช่น บิดามารดาเป็นบุพการีของบุตรธิดา (กฎ) ญาติทางสาโลหิตโดยตรงขึ้นไป ได้แก่ บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย ทวด.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 631)

ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ป. บุพการี คำว่า “บุพการี” ตามบริบทนี้ หมายถึง พ่อแม่

ตัวอย่างที่ 2

ผู้ชราหยุดหายใจชนิดหนึ่ง ภายในห้องเงียบกริบ คล้ายรอฟังคำพิพากษาของศาลสูงสุด

(พรพรหมอลเวง, 2535: 267)

คำว่า “คำพิพากษา” หมายถึง (กฎ) ตัดสินคดีโดยศาล, เรียกตุลาการผู้ทำหน้าที่ตัดสิน
 ดังกล่าวว่า ผู้พิพากษา, เรียกคำตัดสินนั้นว่า คำพิพากษา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 789)
 ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ส. วิวกษา ว่า ความสำคัญ
 คำว่า “คำพิพากษา” ตามบริบทนี้หมายถึง รอคำตอบคำตัดสิน

ตัวอย่างที่ 3

“แล้วคุณวีจะสรุปว่ายังไงครับ? จะให้สรุปว่าอุบัติเหตุคราวนั้นทำให้น้องเมย์กลายเป็น
 อัจฉริยะไปอย่างนั้นหรือครับ?”

(พรพรมอลเวง, 2535: 280)

คำว่า “อัจฉริยะ” หมายถึง ว.วิเศษน่าอัศจรรย์, มีความรู้ความสามารถเกินกว่าระดับปกติ
 มาก.(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1349)

ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ป.;ส. อัจจราย.คำว่า “อัจฉริยะ” ตามบริบทนี้หมายถึง มี
 ความรู้ความสามารถเกินเด็กวัยเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 4

“ไม่น่าเชื่อ มหัทศรรย์ที่สุด มันไม่น่าจะเกิดเรื่องแบบนี้ขึ้นมาได้เลย”

(พรพรมอลเวง, 2535: 405)

คำว่า “มหัทศรรย์” หมายถึง ว.แปลกประหลาดมาก, น่าพิศวงมาก, ผิดปกติวิสัยของ
 ธรรมชาติ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 838)

ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ส. มหาศจราย; ป. มหจฉริย. คำว่า “มหัทศรรย์” ตามบริบท
 นี้หมายถึง เป็นเรื่องแปลก ไม่เคยมีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นมาก่อนในอดีต

ตัวอย่างที่ 5

“ใช่ลูก ประเทศเล็กๆ แต่ประกอบด้วยคนหลายชนชาติก็มักเป็นอย่างนี้แหละ โดยเฉพาะ
 ถ้าเศรษฐกิจของประเทศไม่ตัวอย่างสีกาล รัฐทางเหนือส่วนใหญ่เป็นรัฐอิสระมาก่อน ภายหลังตก
 อยู่ใต้อำนาจอาณานิคมของอังกฤษ เมื่ออังกฤษให้เอกราชแล้วแทนที่จะเป็นอิสระกลับต้องมา
 ขึ้นกับสีกาล ผู้นำรัฐเหล่านั้นไม่ยอมเพราะรัฐของตนปกครองแบบเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินมาก่อน
 สงครามเลยเกิดขึ้น...”

(เสราคาร์ล, 2537: 7)

คำว่า “เศรษฐกิจ” หมายถึง น. งานอันเกี่ยวกับการผลิตการจำหน่าย แจก และ การบริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆของชุมชน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1106)

ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ส. เศรษฐ+กิจ คำว่า “เศรษฐกิจ” ตามบริบทนี้หมายถึง ระบบการค้าขาย การบริโภค อุปโภค การจับจ่ายใช้สอยของคนในประเทศไม่ดี คือ คนไม่มีเงินที่จะจับจ่ายใช้สอย

คำว่า “อาณานิคม” หมายถึง เมืองขึ้น, ประเทศที่อยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของประเทศอื่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1362)

ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า อาณา อำนาจปกครอง เช่น อาณาบริเวณ (ป; ส อาชญา) คำว่า “อาณานิคม” ตามบริบทนี้หมายถึง ตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 6

“ถึงประเทศนี้จะไม่ค่อยประชาธิปไตย ไม่ค่อยเจริญเหมือนที่กรุงเทพฯ แต่เขาก็มีอะไรสวยๆเขอะนะลูก วัดเก่าๆ ศิลปะงามๆ สมบูรณ์ไม่มีที่ติเชียวจ้ะ แม้ว่าเพิร์ลมาต้องชอบแน่ๆ อากาศก็สบาย ไม่ร้อนเหมือนกรุงเทพฯ หนูไม่ลองมาเที่ยวดูหรือจ้ะ?”

(เสราคารัล, 2537: 10)

คำว่า “ประชา” หมายถึง หมู่คน เช่น ปวงประชา (ส; ป. ปชา) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 656) ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ส; ป. ปชา

คำว่า “อธิปไตย” หมายถึง น.อำนาจสูงสุดของรัฐที่จะใช้บังคับบัญชาภายในอาณาเขตของตน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1324) ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ป. อธิปเตย ว่า ความเป็นใหญ่ยิ่ง; อ.sovereignty.

คำว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง น.ระบอบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่, การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 656)

คำว่า “ประชาธิปไตย” ตามบริบทนี้หมายถึง การให้ความเป็นอิสระทางความคิด การใช้ชีวิตที่เป็นอิสระแก่คนในประเทศของตน

ตัวอย่างที่ 7

...นาคิมก็ไม่ใช่ธรรมดา เขาเป็นขวัญเป็นกำลังใจของคนทั้งชาติ เป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจฐานันดรสูงค่าไม่น่าจะใช่ปัญหา หรือจะเป็นเพราะเรื่องกฎหมายเทียรบาล ขนบธรรมเนียมบางอย่างที่เป็นตัวกีดกันความรักของเขากับเจ้านางผู้สูงศักดิ์ ?

(เสราคารัล, 2537: 175)

คำว่า “กฎ” หมายถึง (กฎ) ข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติที่บังคับให้ต้องมีการปฏิบัติตาม เช่น กฎกระทรวง กฎหมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 3)

คำว่า “มนเทียรบาล” หมายถึง การปกครองภายในพระราชฐาน, เรียกข้อบัญญัติพิเศษเกี่ยวกับพระราชฐาน พระราชวงศ์ และระเบียบการปกครองในราชสำนัก ว่า กฎมนเทียรบาล; ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองภายในพระราชฐาน, โบราณใช้ว่า มนเทียรบาล. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 832)

คำว่า “กฎมนเทียรบาล” หมายถึง (กฎ) ข้อบัญญัติพิเศษเกี่ยวกับพระราชฐาน พระราชวงศ์ และระเบียบการปกครองในราชสำนัก. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 4)

คำว่า “ขนบ” หมายถึง แบบอย่าง, แผน, ระเบียบ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 161)

คำว่า “ธรรมเนียม” หมายถึง ประเพณี, แบบแผน, แบบอย่าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 554)

คำว่า “ขนบธรรมเนียม” หมายถึง แบบอย่างที่นิยมกันมา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 161)

คำว่า “กฎมนเทียรบาล ขนบธรรมเนียม” ตามบริบทนี้หมายถึง ข้อกำหนดหรือข้อบังคับที่ไม่ให้คนที่เป็นทหารหรือองครักษ์แต่งงานกับเจ้านาง

ตัวอย่างที่ 8

หญิงสาวยิ้มให้พี่เลี้ยงกิตติมศักดิ์อย่างอ่อนโยน แม้ตัวจะโตใหญ่ผิวคล้ำ ไม่ใช่คนสวยคนงามอะไรเลย แต่เป็นที่แสดงให้เห็นอ่อนประจักษ์หลายหนแล้วว่า ภายใต้วามคำคล้าคือน้ำจิตน้ำใจที่ผูกฟ่องกว่ารูปโฉมภายนอกนัก

(ตามรักคืนใจ, 2539: 518)

คำว่า “กิตติมศักดิ์” หมายถึง ยกย่องเพื่อเป็นเกียรติยศ เช่น ปริญญากิตติมศักดิ์ สมาชิกกิตติมศักดิ์. ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า “กิตติ” หมายถึง คำล้าลือ, คำสรรเสริญ (ป.) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 126)

คำว่า “กิตติมศักดิ์” ตามบริบทนี้หมายถึง พี่เลี้ยงที่มีจิตใจอ่อนโยน ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากรูปร่างที่ใหญโต ผิวคล้า

ตัวอย่างที่ 9

หญิงสาวหีบเทปที่ถอดคำสัมภาษณ์ค้างไว้ขึ้นมาทำต่อ หากลงมือไปได้เพียงครึ่งเดียว สำนวนย่อเลขฯของ**บรรณาธิการ**ก็เอากระดาษแฟ้มชั้จากศูนย์ข่าวจันทบุรีมาส่งให้

(มนต์จันทร์, 2541: 5-6)

คำว่า “บรรณาธิการ” หมายถึง ผู้จัดเลือกเฟ้น รวบรวม ปรับปรุง และรับผิดชอบเรื่องลงพิมพ์. ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า บรรณ หมายถึง ปีก; หนังสือ; ใบไม้ (ส. ประณ.; ป. ปณณ.) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 604)

คำว่า “บรรณาธิการ” ตามบริบทนี้หมายถึง หัวหน้าฝ่ายข่าวที่ควบคุม ดูแล การทำข่าว

ตัวอย่างที่ 10

งานดีๆถูกกฎหมายและศีลธรรมมีอีกตั้งมาก ทำไมไม่รู้จักไปทำ ?

(มนต์จันทร์, 2541: 6)

คำว่า “กฎหมาย” หมายถึง (กฎ) กฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่ เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 4)

คำว่า “ศีลธรรม” หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบ, ศีลและธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1103)

คำว่า “กฎหมายและศีลธรรม” ตามบริบทนี้หมายถึง การทำงานในงานสุจริต การทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งไม่ดี

ตัวอย่างที่ 11

ที่สำคัญ...แม้ว่าจะตั้งใจวางตัวเป็นกลางอย่างแน่นหนา...แต่ในใจหล่อนยังเต็มไปด้วย

ฉันทาคติ ความเกลียดชังการพ่นที่ฝังรากลึก !

(มนต์จันทร์, 2541: 70)

คำว่า “ฉันทาคติ” หมายถึง ความลำเอียงเพราะความรักใคร่ชอบใจ เป็นอคติ 1 ในอคติ 4 ได้แก่ ฉันทาคติ โทสาคติ ภยาคติ และโมหาคติ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 335)

ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ป. ฉนท.+อคคติ

คำว่า “ฉันทาคติ” ตามบริบทนี้หมายถึง ความคิดที่เอนเอียงไปในทางเกลียดชังการพนัน

ตัวอย่างที่ 12

“โดยปกติเรามักจะไม่ทำแบบนั้น แต่ถ้า...ฉันตกลงตามที่คุณต้องการ ฉันจะได้ข่าวอะไร เพื่อแลกกับอภิสิทธิ์อันนี้ของคุณบ้างคะ ?”

(มนต์จันทร์, 2541: 71)

คำว่า “อภิสิทธิ์” หมายถึง สิทธินอกเหนือขอบเขต, สิทธิเหนือกรอบระเบียบที่วางไว้ (ป., ส.) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1332)

คำว่า “อภิสิทธิ์” ตามบริบทนี้หมายถึง ความต้องการบางสิ่งบางอย่างที่บุคคลทั่วไปไม่ได้รับ

ตัวอย่างที่ 13

“บ้านส่วนใหญ่สร้างลึกเข้าไปในตัวเกาะ พื้นที่มันชัน มองลงมาจะเห็นพื้นที่โดยรอบ แต่มองขึ้นไปคุณจะมีแต่ดอกไม้เท่านั้น”

“ยุทธศาสตร์ดี” หญิงสาวชม

(มนต์จันทร์, 2541: 97)

คำว่า “ยุทธศาสตร์” หมายถึง วิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหารทั้งในยามสงบและในยามสงคราม. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 911) ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า ยุทธ- หมายถึง น.สงคราม, การรบพุ่ง. (ป., ส.).

คำว่า “ยุทธศาสตร์” ตามบริบทนี้หมายถึง ทำเล, ที่ตั้งอยู่ตรงจุดที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างที่ 14

ที่ถามนี้เพราะรู้ว่าถึงบิดาจะทำงานในกระทรวงการคลัง แต่ตำแหน่งที่ใหญ่โตและอหิยาศัยใจคอซึ่งเป็นที่กล่าวขวัญในทางชื่นชม ทำให้คุณวสันต์รู้จักคนกว้างขวาง

(लगलिखित, 2543: 45)

คำว่า “กระทรวง” หมายถึง (กฎ) ส่วนราชการหนึ่งในราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นหัวหน้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 41)

คำว่า “การคลัง” หมายถึง การจัดการเงิน, การคลังแผ่นดินหรือการคลังสาธารณะ คือการจัดการเงินของประเทศ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 115) คำว่า “กระทรวง” ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า เทียบ ข. กรสวง; ไทยเหนือ ส่วง ว่า ข้าง, ฝ่าย

คำว่า “กระทรวงการคลัง” ตามบริบทนี้หมายถึง ส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดการ ดูแลเงินของแผ่นดิน

ตัวอย่างที่ 15

แต่นั้นแหละ...งานสีน้ำเป็นงานที่เปิดโอกาสให้ศิลปินแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองเต็มที่ หล่อนจึงไม่วิจารณ์งานอะไรเจ้าของบ้านสาว ไม่อยากทำลายเอกลักษณ์ส่วนตัวในงานเขียนนั้น เพียงแต่ช่วยชี้แนะเทคนิคบางอย่างที่จะช่วยทำให้งานเด่นขึ้นเท่านั้น

(ลาวลิขิต, 2543: 189)

คำว่า “เอก” หมายถึง หนึ่ง (จำนวน); ชั้นที่ 1 (ใช้เกี่ยวกับลำดับชั้น หรือชั้นของยศ ตำแหน่ง คุณภาพ หรือวิทยฐานะ สูงกว่า โท) เช่น ร้อยเอก ข้าราชการชั้นเอก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1391) “เอก” ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำ ป., ส.

คำว่า “ลักษณะ” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว เช่น น้ำมีลักษณะเป็นของเหลว คนไทยมีลักษณะอ่อนโยน; ประเภท เช่น ใน 3 ลักษณะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1001) “ลักษณะ” ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำ ส.; ป. ลกชน.

คำว่า “เอกลักษณ์” หมายถึง ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1391) คำว่า “เอกลักษณ์” ตามบริบทนี้หมายถึง จุดเด่นที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล

ตัวอย่างที่ 16

ภาพนั้นทำให้นักข่าวสาวรู้สึกซึ้งจับหัวใจ นี่หรือผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ขนาดจับได้คาหนังคาเขายังโยนความคิดให้ผู้หญิง...ซึ่งอาจจะเป็นเพื่อนหรือไม่กี่แฟน หรือเมีย ได้อย่างหน้าตาเฉย มันน่าจะกลับกันนักทั้งเพศและหน้าที่ “แกะดำ” รายนี้ควรจะไปนุ่งกระโปรงมากกว่าเป็นตำรวจ...

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 104)

คำว่า “พิทักษ์” หมายถึง ดูแลคุ้มครอง เช่น พิทักษ์สันติราษฎร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 787) “พิทักษ์” ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำ ส. วิทกษ.

คำว่า “สันติ” หมายถึง ความสงบ เช่น อยู่ร่วมกันโดยสันติ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1166) “สันติ” ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำ ป; ส.สันติ.

คำว่า “ราษฎร์” หมายถึง พลเมืองของประเทศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 955)

คำว่า “ราษฎร์” ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำ ส. “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” หมายถึง น.ตำรวจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 739)

คำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ตามบริบทนี้หมายถึง ตำรวจ

8. คำเฉพาะกลุ่ม คำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้น ใช้กันภายในกลุ่มของตนสามารถสื่อความหมายเข้าใจได้ดีเพราะคนในวงการเดียวกันเท่านั้น คนอื่นๆมักจะเข้าใจ

ตัวอย่างที่ 1

‘จะว่าไปต้องนับถือว่ารัศมีเข่าเก่งมากกว่า คงรู้ตัวว่าก่อเรื่องอื้อฉาวทำให้คุณพ่อโกรธมากเลยปั่นลูกสาวหน้าตาพิมพ์เดียวกับคุณแม่มาเอาใจคุณพ่อไว้ แล้วเห็นไหม พอผัวตายก็รีบเอาหลานสาวมาประเคนอวดตา ทิ้งลูกให้เลี้ยง ตัวเองไปกรี๊ดกรายเป็นผีเสื้อราตรีได้ใหม่’

(ตามรักคีนใจ, 2539: 8)

คำว่า “ผีเสื้อราตรี” หมายถึง เรียกผู้หญิงที่มีอาชีพให้บริการตามสถานบันเทิงในเวลากลางคืน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 736)

คำว่า “ผีเสื้อราตรี” ตามบริบทหมายถึง ผู้หญิงที่มีอาชีพให้บริการตามสถานบันเทิง

ตัวอย่างที่ 2

“งานที่นี้คุณสิงห์กับน้ำรามแย่งทำหมดแล้ว ขอให้ผมได้ทำหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์... ช่วยตามหาคุณหนูนาบ้างเถอะครับ”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 502)

คำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” หมายถึง น.ตำรวจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 739)

คำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ตามบริบทหมายถึง ผู้ดูแลความสงบ เรียบร้อยของบ้านเมือง คือ ตำรวจ

ตัวอย่างที่ 3

“คุณรบน่ะหรือจะปิ้งสาว ทุกทีเห็นแกทำงานงๆแทบไม่เงยหน้าขึ้นจากแฟ้มมองใครเสียด้วยซ้ำ เพื่อนนุ้ยที่ศูนย์ข้างล่างยังเคยแอบนินทาว่าแกอาจจะเป็นพวกแอบ เพราะไม่เคยเห็นมีแฟนผู้หญิงที่ไหน ไม่เหมือนคุณเอก...”

(แกะรอยรัก, 2549: 96-97)

คำว่า “แอบ” หมายถึง ทำโดยไม่ให้ผู้อื่นรู้เห็นโดยอาการต่างๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 1399)

คำว่า “แอบ” คำเฉพาะกลุ่มในที่นี้หมายถึง พวกที่มีความผิดปกติทางจิตที่มีความโน้มเอียงในด้านเพศ เช่น เพศชายที่มีความรู้สึกอยากเป็นเพศหญิงและประสงค์จะมีแฟนเป็นเพศเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 4

“แก๊งแม่เสือสาว ถ้าเรายังฟอร์มทีมแข็งขันอย่างนี้ มันทว่าคงได้ปลุกบ้านจัดสรรคานทองร่วมกันแน่”

(มนต์จันทร์, 2541: 14)

คำว่า “คาน” หมายถึง เครื่องเรือนที่ยึดเสาและรองตง ทำด้วยไม้ เป็นต้น, ไม้ทำอย่างรอดสำหรับรองรับของหนัก เช่น คานเรือน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 245)

คำว่า “คานทอง” คำเฉพาะกลุ่มในที่นี้หมายถึง คำที่ใช้สำหรับเรียกผู้หญิงที่มีอายุถึงวัยควรแต่งงานแต่ยังไม่แต่งงาน

ตัวอย่างที่ 5

จากทางตาสาระวาริแอบเห็นพิพชหันไปเบ้าปากกับจินเลา เออเฮะ...หมอนี่นอกจากจะเขม่นหน้าหล่อนแล้ว ยังไม่ชอบหน้า ‘คู่ควง’ ของเจ้านายเหมือนกัน สงสัยถ้าไม่หวงนายขนาดหนัก ก็คงจะเป็นพวกชอบไม้ป่าเดียวกันแหงๆเลย

(มนต์จันทร์, 2541: 225)

คำว่า “ไม้ป่าเดียวกัน” หมายถึง พวกเดียวกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 887)

คำว่า “ไม้ป่าเดียวกัน” คำเฉพาะกลุ่มในที่นี้หมายถึง พวกที่มีความผิดปกติทางจิตที่มีความโน้มเอียงในด้านเพศ เช่น เพศชายกับเพศชายที่มีความรู้สึกรักรัก หรือชอบเพศชาย

ตัวอย่างที่ 6

“ก็เมื่อจริงๆนี้...แม่ทิพย์เขาดูแลหนูไม่ดีเลย ส่งแต่แขกอะไรไม่รู้มา” เด็กสาวลูบแขนตัวเองลักษณะเหมือนต้องการจะขีดจะถูอะไรบางอย่างที่มองไม่เห็นให้หลุดพ้นจากตัวไป “บางคนก็ชอบทำเจ็บๆแถม แม่ทิพย์ให้รับแขกทุกวัน หนูเหนื่อยจะตาย”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 25)

คำว่า “แขก” ตามบริบทนี้หมายถึง ผู้ชายที่มาซื้อบริการทางเพศ

ตัวอย่างที่ 7

เมื่อบรรณาธิการเดินกลับ “คอก” ของเขาแล้ว มีคนก็ระบายลมหายใจยาว อย่างที่ไชยวัฒน์ว่าไว้ไม่ผิดหรอก หลังจากทำข่าวโสเภณีและการทารุณกรรมเด็กและสตรีในรูปแบบต่างๆมานานนับปี การได้ทำข่าวอะไรที่ลึกไปก็ช่วยให้ตื่นตัวได้บ้างเหมือนกัน

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 117)

คำว่า “คอก” หมายถึง ที่ล่อมขังสัตว์บางชนิด เช่น วัว ควาย ม้า หมู, โดยปริยายหมายถึง สิ่งที่คล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น คอกพยาน, คูก, เรือนจำ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 235)
คำว่า “คอก” ในบริบทนี้หมายถึง ห้องทำงานที่แบ่งเป็นสัดส่วน

ตัวอย่างที่ 8

“ฉันไม่อยากให้ผู้หมวดดาวทราบว่าฉันมีหลาน” หญิงสาวตอบไม่สบตาเขา “หลานที่มาจากหมู่บ้านเยอรมัน”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 241)

คำว่า “หมู่บ้านเยอรมัน” ในบริบทนี้หมายถึง ผู้หญิงในหมู่บ้านทางภาคเหนือของประเทศไทยที่ทำอาชีพขายบริการทางเพศในต่างประเทศ (ในเนื้อเรื่องหมายถึงประเทศเยอรมัน)

ตัวอย่างที่ 9

“แค่นี้ยังไม่พอ ต้องทางคุณพ่อคุณชิต...แรงหนุนของท่านมีอำนาจว่านี่มาก มีหลายเรื่อง...ที่ทำให้จิ้งจอกเต่าตัวนั้นต้องเกรงใจคุณพ่อคุณ ไม่กล้าเมินเฉยในเรื่องของคุณแน่ การเจรจาขอแลกเปลี่ยนตัวคงจะมีขึ้นในเร็วๆวันนี้แหละ และ...คุณจะเป็นอิสระ”

(เสราดารัตน์, 2537: 213)

คำว่า จิ้งจอก หมายถึง น.ชื่อหมาชนิด *Canis aureus* ในวงศ์ Canidae ขนตามลำตัวสีเทาอมน้ำตาล มีขนลักษณะคล้ายขนม้าบริเวณไหล่ ปากแหลม หูตั้งแหลมตรง หางเป็นพวง เขี้ยวและฟันคมมาก กลางวันมักนอนในโพรงดิน ออกหากินในเวลาากลางคืน กินเนื้อสัตว์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1257)

คำว่า เฒ่า หมายถึง แก่, มีอายุมาก, เล่าก็ใช้ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 393)

คำว่า จิ้งจอกเฒ่า ตามบริบทนี้หมายถึง คนอายุมาก ที่มีเล่ห์เหลี่ยมมาก

9. **สแลง** คำที่ใช้ให้วิปลาส คลาดเคลื่อนไปจากปกติในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นด้านเสียง การเขียน และความหมาย เช่น สแลงในด้านเสียง และการเขียน - มัลล์

ตัวอย่างที่ 1

“เขาวา...ฝ่ายชายนะปิ้งหล่อนตั้งแต่เห็นรูปที่ถ่ายวันแต่งงาน ฉันอยากรู้จักนักแม่สาวตามผมงามคนนี่...”

(มนต์จันทร์, 2541: 7)

คำว่า “ปิ้ง” หมายถึง พบสิ่งประทับใจแล้ว, ต่อกใจ; เกิดความคิดแยกกายขึ้นมาทันที. (มติชน, 2547: 557) คำว่า “ปิ้ง” ตามบริบทหมายถึง เกิดต้องตาต้องใจทันทีที่ได้เห็น

ตัวอย่างที่ 2

“เข้าคิหรือ ฉันกำลังจะโทร.ไปหาแกเชียว...เย็นนี้ว่างไหม ไปหาอะไรอร่อยๆกินแกแข็งกัน

(กลางลิขิต, 2543: 52)

คำว่า “แข็ง” หมายถึง เบื่อ, ซีด, หน่าย, คลายรส, หมดสนุก (มติชน, 2547: 291)

คำว่า “แข็ง” ตามบริบทหมายถึง ไม่สนุก หมดอารมณ์สนุก

ตัวอย่างที่ 3

“ป๊ะป้าฉันรู้แล้ว และแกไม่ต้องมาทำหวานหว่านนั่นหว่านนี้ดีแม่คนหัวคือ จะมีแกใจรอสักชั่วโมงก็ไม่ได้ ทำเอาฉันต้องเหยียบรถตามมาแทบตายซัก ข้าวปลาไม่ได้กิน หิวแทบดิ้น แต่ไม่กล้าหยุดกิน”

(กลางลิขิต, 2543: 67)

คำว่า “เดี๋ยง” หมายถึง เสียงศุนย์, โดยปริยายหมายความว่า หย่อนสมรรถภาพในการเคลื่อนไหวนไหว เช่น ขาดเดี๋ยง (มติชน, 2547: 329)

คำว่า “เดี๋ยง” ตามบริบทหมายถึง อาการเสียนศุนย์ ขยับเขยื้อนไม่คล่องตัว

ตัวอย่างที่ 4

ทั้งปู่และยายพากันจ้อย เดินเรื่อยๆเรียงแถวออกจากห้องพักเด็กก่อน ขณะที่พฤษ์ต้องขอโทษพยาบาลประจำห้องเด็กช้าแล้วช้าเล่า

(แกะรอยรัก, 2549: 23)

คำว่า “จ้อย” หมายถึง ซีดเซียว, หงอยเหงา, สลด, เช่น หน้าจ้อย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 294)

คำว่า “จ้อย” ตามบริบทหมายถึง แสดงออกทางสีหน้าเมื่อไม่ได้สิ่งที่หวัง

ตัวอย่างที่ 5

“วันนี้ค่อยแจ่มหน่อย” ก่อนทำเสียงขันๆเมื่อเสริมว่า “ค่อยสมกับที่ทำงานบริษัทบันเทิง!

(แกะรอยรัก, 2549: 78-79)

คำว่า “แจ่ม” หมายถึง กระจ่าง, สว่าง, ผ่องใส, ไม่มีมลทิน (มติชน, 2547: 242)

คำว่า “แจ่ม” ตามบริบทหมายถึง ความกระจ่าง สดใสสวยงาม

ตัวอย่างที่ 6

บางคนถูกเพื่อนร่วมงานแกล้ง บางคนทำงานดีเกินหน้า คนอื่นอิจฉาเลขาเรื่องสารพัด บางคนเก่ง แต่เลขาเจ้านายไม่เป็นเลยแป้ก

(แกะรอยรัก, 2549: 87)

คำว่า “แป้ก” หมายถึง ระวังไว้ไม่ให้เลื่อนต่อไป (ใช้แก้ตำแหน่งหรือขั้น) เช่น แป้กขั้นแป้กเงินเดือน (มติชน, 2547: 570)

คำว่า “แป้ก” ตามบริบทหมายถึง ระวังกับการถูกระงับขั้นเงินเดือน

ตัวอย่างที่ 7

“เขี้ยวเหมือนกันนะแม่ครู”

(แกะรอยรัก, 2549: 117)

คำว่า “เขี้ยว” หมายถึง บ้าๆ บอๆ ไม่เต็มเต็ง (มติชน, 2547: 292)

คำว่า “เขี้ยว” ตามบริบทหมายถึง ความแก่น ถึงลูกถึงคนกล้าทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ

10. ภาษาตลาด คำที่เป็นภาษาพูดของคนทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง หรือเหมาะสม แต่สามารถสื่อความหมายกันได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างที่ 1

“ไม่แก่” น้ำเสียงยังคงปกติ “ถ้าสั่งห้ามสูบบุหรี่...เขาสูบบุหรี่มาตั้งแต่เด็กจนเป็นสันดาน รั้งไม่อยู่...”

(เสราดาร์ล, 2537: 175)

คำว่า “สันดาน” หมายถึง อุปนิสัยที่มีมาแต่กำเนิด, (ปาก) มักใช้ไปในทางไม่สู้จะดี เช่น สันดานของเขาเป็นเช่นนั้น อย่าถือไปเลย (ราชบัณฑิตยสถาน, 25496: 1166)

คำว่า “สันดาน” ตามบริบทหมายถึง เป็นภาษาปาก แสดงถึงนิสัยที่เป็นมาตั้งแต่กำเนิด

ตัวอย่างที่ 2

“ตาบ้านั้นเคยเห็นแกจะแกล้งเดียว เขาแค่บอกว่าคูนๆหน้าแต่นี้ก็ไม้ออกกว่าเคยเจอใครที่หน้าตาเหมือนคิมมาก่อน”

(لاغลิจิต, 2543: 215)

คำว่า “แก” หมายถึง (ปาก) คำใช้แทนผู้ที่เราพูดถึง, เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3.(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 148)

คำว่า “แก” ตามบริบทหมายถึง เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 หรือเป็นคำที่ใช้เรียกแทนคนที่สนิทกัน

ตัวอย่างที่ 3

“หรือคะ แปลกนะคะ...” หญิงสาวมองคู่สามีภรรยาหมิ่นๆ “เมื่อวานยังเห็นดีๆอยู่แท้ๆ ทำทางก็แข็งแรงกันดีทั้งผัวทั้งเมีย ไม่น่าจี้โรคเลย เดี่ยวเมียเป็น เดี่ยวผัวเป็น”

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 405)

คำว่า “ผัว” หมายถึง สามี, ชายที่เป็นคู่ครองของหญิง, คู่กับเมีย. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 731)

คำว่า “เมีย” หมายถึง ภรรยา, หญิงที่เป็นคู่ครองของชาย, คู่กับผัว. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 874)

คำว่า “ผัว” “เมีย” ตามบริบทหมายถึง ชาย หญิงที่เป็นคู่ครองกันเป็นภาษาปาก

ตัวอย่างที่ 4

“ชักมือ ไม่มีใครเอาตีนชักหรือ” เด็กหญิงตอบยืงวอน กิริยากอดอกเล็กคิ้วนั้น...ถ้าผู้ทำ ไม่ใช่ตุ๊กตามมสีน้ำตาลลอนแล้วละก็ คงน่าเกลียดพิลึก

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 219)

คำว่า “ตีน” หมายถึง อวัยวะส่วนล่างสุดของคนหรือสัตว์ นับตั้งแต่ได้ข้อเท้าลงไป สำหรับยืนหรือเดินเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 468)

คำว่า “ตีน” ตามบริบทหมายถึง เท้าที่เป็นอวัยวะสำหรับยืนหรือเดิน

ตัวอย่างที่ 5

“ไม่ กูไม่ไปทั้งนั้น” เด็กชายทำเดชทันที “ถ้ายังไม่อยู่ห้องนี้ กูก็ไม่อยู่ ไม่เอาด้วยหรือที่บ้านเก่าๆแบบนี้ มีกลิ่นหึ่งแบบนี้ผีต้องดูแลนะ”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 45)

คำว่า “กู” หมายถึง คำที่ใช้แทนตัวผู้พูด ในปัจจุบันมักถือกันว่าไม่สุภาพ, เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 136-137)

คำว่า “กู” ตามบริบทหมายถึง คำที่ใช้แทนตัวผู้พูด ใช้กับคนที่สนิทแต่ปัจจุบันถือว่าไม่สุภาพ

ตัวอย่างที่ 6

“ไม่ได้นะ หักเงินไม่ได้” สันติไวยถัน “แต่สามสิบบาทก็ไม่มีพอแตกอยู่แล้ว ยังจะมาตัดเงินกู้อีก”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 97)

คำว่า “แตก” หมายถึง (ปาก) กิน, กินอย่างเกินขนาด, (ใช้ในลักษณะที่ไม่สุภาพ)
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 417)

คำว่า “แตก” ในบริบทนี้หมายถึง เงินไม่พอใช้จ่าย ไม่มีเงินพอที่จะซื้อของกิน

ตัวอย่างที่ 7

“สารวัตรหิรัญย์แค่ขาว...” นักข่าวสาวหลุดปากแก้ต่างให้ และพอเพื่อนสนิทเขม้นมองมา หล่อนก็รีบตอบเสริมว่า “เขาไม่ได้เดินแบบ แค่เป็นเจ้าหน้าที่ในงาน บังเอิญงานนั้นเจอผู้การพิรุณ วาริจำผู้การได้ใช้ไหม นั่นแหละ...”

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 143)

คำว่า “สารวัตร” หมายถึง ผู้ตรวจงานทั่วไป; ตำแหน่งของนายตำรวจรองลงมาจากรองผู้กำกับการ (มติชน, 2547: 292)

คำว่า “ผู้การ” หมายถึง น. เรียกนายทหารหรือนายตำรวจชั้นผู้บังคับการ (ย่อจาก ผู้บังคับการ หรือ ผู้บัญชาการ) (มติชน, 2547: 292)

คำว่า “สารวัตร” ในบริบทนี้หมายถึง เป็นคำที่ใช้เรียกนายตำรวจ ยศพันตำรวจตรีถึงพันตำรวจโท

คำว่า “ผู้การ” ในบริบทนี้หมายถึง เป็นคำที่ใช้เรียกนายตำรวจ ยศพลตำรวจตรี

ตัวอย่างที่ 8

“ไปคะ ว่าแต่ผู้หมวดดาวละคะ” หล่อนถาม ทั้งห้องตอนนี้มีแต่ผู้ชาย จำโจนอนหลับสนิทอยู่บนเตียงด้านใน ไม่มีวีแววหญิงสาวอีกคน

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 165)

คำว่า “หมวด” หมายถึง กลุ่มที่ประกอบด้วยหลายหมู่ เช่นหมวดหนังสือวิทยาศาสตร์; กำลังพลของทหาร ตำรวจ เป็นต้น มีจำนวนไม่เกิน 4 หมู่ มีหัวหน้าเรียกว่า ผู้บังคับหมวด หรือ ทั่วไปเรียกว่า ผู้หมวด, ถ้าเป็นทหารบกหรือตำรวจจะต้องมียศเป็นร้อยตรี ร้อยโท หรือร้อย

ตำราจตรี ร้อยตำราจโท, ถ้าเป็นทหารเรือหรือทหารอากาศจะต้องมียศเป็น เรือตรี เรือโท (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1253-1254)

คำว่า “หมวด” ตามบริบทหมายถึง คำที่เรียกนายตำรวจ ยศร้อยตำรวจตรี ร้อยตำรวจโท

ตัวอย่างที่ 9

“ข้าไม่เหลียวไวย ข้าพูดความจริง เอ็งนะคุชะ...คุณังเดือนมันสวยอย่างนี้ได้ไง ถ้าแม่มันไม่สวย ขายมันไม่งาม ข้าว่าเอ็งนะมันมีแต่ตา ไม่มีแวว”

(แกะรอยรัก, 2549: 203)

คำว่า “ข้า” หมายถึง คำที่ใช้แทนตัวผู้พูด พูดกับผู้ที่เสมอกันอย่างเป็นทางการหรือผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย, เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 180)

คำว่า “ข้า” ตามบริบทหมายถึง คำที่ใช้แทนตัวผู้พูด พูดกับคนที่รุ่นราวคราวเดียวกัน

11. คำต่ำ / คำหยาบ คำต่ำ คำสบถสาบาน และคำเสียดสีที่สื่อไปในทางหยาบคาย คำประเภทนี้ไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน

ตัวอย่างที่ 1

ปฐวีชัยจะอธิบาย แต่นาวินโบกมือ “อย่าอธิบายเลยวะแค่นี้ก็ปวดกบาลพอแล้ว ไหนแสบอกว่าหลานสาวแสบอกแกว่าไม่ได้คิดว่าเป็นผู้หญิงคนนั้นอีกแล้ว”

(พรพรหมอลวง, 2535: 177)

คำว่า “กบาล” หมายถึง ส่วนกลางของกะโหลกศีรษะ, หัว, (ถ้าไม่สุภาพ) เช่น ดิกบาล เขกกบาล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 9)

คำว่า “กบาล” ตามบริบทหมายถึง หัว ศีรษะ

ตัวอย่างที่ 2

“ทำอะไร...” เจ้าหล่อนหัวเราะก้องเสียงสะใจ “ก็มาแคะลิ้นหน้าโง่ นึกว่าจะเก่งจะฉลาดสักแค่ไหน...ที่แท้ก็โง่โง่ธรรมดา หลอกมาหมาก็ตามมางายๆ

(เสราคารัล, 2537: 409-410)

คำว่า “นั่งหน้าโง่” เป็นคำไม่สุภาพ เป็นคำบริภาษที่ใช้เฉพาะผู้หญิง ใช้กับคนที่ถูกลอกอย่างง่ายดาย

ตัวอย่างที่ 3

“ฉิบหาย ชื่อเสียงกูปนปี้หมดแล้ว ไอ้พวกเร้ง มันนำเอาลูกปิ่นกรอกปากนัก มันเอามือหรือเอาตีนเขียน...เจ็บใจจริงไอ้ลูกโง่ บอกแล้วว่าอย่าไปๆมันก็ไม่เชื่อกู แล้วเป็นไง ฉิบหายวายป่วงหมดชื่อเสียงกู หมด...หมดแล้วจริงๆ”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 347)

คำว่า “ฉิบหาย” หมายถึง สูญหมด, เสียหมด, หมดเร็ว, ปนปี้, โดยปริยายใช้เป็นคำด่าคำแข่งหมายความเช่นนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 337)

คำว่า “ฉิบหาย” ตามบริบทหมายถึง ความเสียหาย คำอุทานเวลาตกใจ

ตัวอย่างที่ 4

“เอ๊ย...ไม่ใช่เรื่องตัวเองเสียหน่อย จะมาเสือกด้วยทำไม ไปนะไปให้พ้นหน้าพ้นตาเลย นึกว่าตัวเองเป็นใครถึงมาห้าม แม่แม่บ้านวิหาร คอยเป็นคุณแม่วิหารแล้วค่อยมาห้าม ไปไป...ยายแก่น่าเบื่อ ไม่รู้ตัวหรือว่าเขาเตรียมจะปลดระวางตัวเองแล้ว ไป...ถอย ฉันจะไปหาพ่อนิก อย่ามายุ่งแถวนี้”

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 371)

คำว่า “เสือก” หมายถึง ไล่ไป, ผลักไป; สาระแน (เป็นคำไม่สุภาพ) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1229)

คำว่า “เสือก” ตามบริบทหมายถึง เป็นคำบริภาษ เหมือนเข้าไปยุ่งเรื่องของคนอื่นโดยที่เข้าไม่ต้องการให้ช่วย

ตัวอย่างที่ 5

“ไอ้สัตว์นรกเอ๊ย...” สมบูรณ์สบถ ขณะที่สารวัตรหนุ่มซึ่งยืนห่างออกมาออกปากว่า

(มนต์จันทร์, 2541: 478)

คำว่า “ไอ้” หมายถึง คำประกอบหน้าคำบางคำเพื่อบ่งเน้นในเชิงบริภาษ เช่น ไอ้ทมิ ไอ้โง่ ไอ้ควาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1403)

คำว่า “ไอ้สัตว์” ตามบริบทหมายถึง คำเพื่อนั้นในเชิงบริภาพ เปรียบกับสัตว์เพราะถือว่าเป็นสัตว์เดรัจฉาน ใจ ไม่รู้เรื่อง

ตัวอย่างที่ 6

“ท่านนั้นน่าจะหรือจะไปฟังแม่ร้องเพลงที่ห้องอาหารคนแก่ต่อแหล่งที่สุด!” เจนนิเฟอร์ระเบิดด้วยความโกรธและรังเกียจ

(แกะรอยรัก, 2549: 131)

คำว่า “ต่อแหล่ง” หมายถึง เป็นคำด่าคนที่พูดเท็จ (มักใช้แก่ผู้หญิง); ช่างพูดและแสดงกิริยาน่ารัก (ใช้เฉพาะเด็กที่สอนพูด) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 437)

คำว่า “ต่อแหล่ง” ตามบริบทหมายถึง เป็นคำด่าคนที่พูดเท็จ

ตัวอย่างที่ 7

“รายการนี้มันจัดฉากทั้งนั้น มันต้มฉันออกมาเป็นเหยื่อ ไอ้รายการหลอกลวง รายการเฮงชวย”

(แกะรอยรัก, 2549: 391)

คำว่า “เฮงชวย” หมายถึง (ปาก) เอาแน่นอนอะไรไม่ได้, คุณภาพต่ำ, ไม่ดี เช่น คนเฮงชวย ของเฮงชวย เรื่องเฮงชวย ว่า ไม่น่าแน่นอน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1406)

คำว่า “เฮงชวย” ตามบริบทหมายถึง เป็นภาษาปาก เป็นเรื่องที่แย่ ไม่มีคุณภาพ

12. ภาษาถิ่น คำที่ใช้กันตามท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากภาษากลาง อันเป็นภาษามาตรฐานของชาติ

ตัวอย่างที่ 1

ดู...เขาดมยังกับว่าหล่อนเป็นละอ่อนน้อยสิบขวบจั้นแหละ...หญิงสาวที่ฟังอยู่เช่นเงี้ยว

(ตามรักคืนใจ, 2539: 63)

คำว่า “ละอ่อน” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย ใช้เรียกเด็กทั้งชายและหญิง

ตัวอย่างที่ 2

“เจ้า” ป้าใจรีรับคำ ยังแปลกใจกับการปรากฏตัวของเขาไม่หาย

(ตามรักคืนใจ, 2539: 167)

คำว่า “เจ้า” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย ใช้วางท้ายคำพูด หรือการรับคำ เช่น สบายดีเจ้า เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 3

“เป็นลูกผู้หญิงต้องรู้จักทำอาหาร” นางเอ๋เป็นภาษาเหนือปนภาษากลางที่นาราพจะเข้าใจ “กับข้าวกับปลานะทำไม่ยากหรอก เอ้า...วันนี้ลองทำหน้า่อ่าก่อนแล้วกัน นายเป็นชอบ”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 167)

คำว่า “เป็น” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย ใช้เรียกบุคคลที่พูดถึง หรือหมายถึง เขา เธอ ท่าน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 4

ป้าใจยิ้มเห็นฟันครบทุกซี่ ความที่เลี้ยงกันมาตั้งแต่ยังเป็นละอ่อนน้อย ทำให้แม่ครัวเจ้าเนื้อกล้าถามไถ่นายใหญ่ของไร่อย่างที่ไม่มิใครกล้าถาม

(ตามรักคืนใจ, 2539: 167)

คำว่า “ละอ่อน” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย ใช้เรียกเด็ก

ตัวอย่างที่ 5

“สอนให้ทำความสะอาดเรือน สอนให้ทำกับข้าว เตรียมตัวอีหล้าหนูนาให้เป็นแม่ศรีเรือนไผเจ้า”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 167)

คำว่า “อีหล้า” ตามบริบท ลูกคนเล็ก น้องคนเล็ก ของบ้าน

คำว่า “ไผ” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย หมายความว่า ใคร

ตัวอย่างที่ 6

“น้ารามมารอนายอยู่ข้างนอกเจ้า ให้ข้าเจ้ามาบอกว่า พวกคนงานพร้อมจะทำแนวกันไฟในไร่แล้ว นายจะไปดูหรือเปล่าเจ้า”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 178)

คำว่า “เจ้า” ในบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย ใช้วางท้ายคำพูดหรือการรับคำ เช่น สบายดีเจ้า เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 7

“ห้องงามโล่งดีแต่ หมวคนี่ทำความสะอาดง่ายน้อยละ ม่ายจั้นเข้ามาขยับหนังสือนายเป็นตะเพิดเสียนักต่อนัก ของในห้องสำคัญหลาย ไผก็แตะบ่ได้”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 178)

คำว่า “แต่” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย หมายความว่า จริงหรือแท้

คำว่า “เป็น” ตามบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย ใช้เรียกบุคคลที่พูดถึง หรือหมายถึง เขา เธอ ท่าน เป็นต้น

คำว่า “บ่ได้” ตามบริบทนี้หมายถึง ไม่ได้

ตัวอย่างที่ 8

“หนูนาทำปี่วันดอก ป่าไผ่เป็นว่านายบ่ได้ให้หนูนาทำ นายฝึกให้แค่เป็นเท่านั้น กลัวว่าต่อไปทำงานบ่เป็นจะกุมเอือนบ่อยู่”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 179)

คำว่า “บ่” ในบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย หมายความว่า ไม่

คำว่า “เป็น” ในบริบทนี้หมายถึง ภาษาถิ่นทางเหนือของประเทศไทย หมายความว่า เป็น

คำว่า “เอือน” หมายถึง เรือน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1407) ตามบริบทนี้หมายถึง เรือน เป็นการออกเสียง ร เป็น ฮ

13. คำภาษาต่างประเทศ คำจากต่างประเทศที่เข้ามาใช้อยู่ในประเทศไทย บางคำเข้ามานานจนดูเหมือนเป็นคำไทย และสามารถหาคำไทยที่เหมาะสมมาใช้แทนได้

ตัวอย่างที่ 1

“เมย์ชอบมินิสเกิร์ตค่ะ”

(พรพรมอลเวง, 2535: 57)

คำว่า “มินิ” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Mini หมายถึง กระโปรงสั้นมาก, สิ่งทีเล็กกว่าปกติ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 559)

คำว่า “สเกิร์ต” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Skirt หมายถึง กระโปรง ชายเสื้อชนิดยาว (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 779)

คำว่า “มินิสเกิร์ต” ตามบริบทหมายถึง กระโปรงสั้น ความยาวจะยาวไม่เกินหัวเข่า

ตัวอย่างที่ 2

“ไม่มีแต่อะไรทั้งนั้นค่ะ สมัยนี้เขาก็แต่งตัวกันอย่างนี้ทั้งนั้น นิยมกันออกจะตาย คุณแม่เซปสวย แต่งอย่างนี้ขึ้น ไม่เหมือนผู้หญิงบางคนที่มีพุงตั้งแต่ยังสาว แต่งอย่างไรก็พุงยื่นน่าเกลียด”

(พรพรมอลเวง, 2535: 253)

คำว่า “เซป” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Shape หมายถึง รูปโฉม, ร่าง, รูปร่าง, ทรวดทรง เป็นต้น (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 781)

คำว่า “เซป” ตามบริบทหมายถึง โดยมากจะใช้กับผู้หญิงที่รูปร่าง ทรวดทรง ที่หุ่นดี

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อทุกอย่างพร้อม ดันหยงก็คว้าไมโครโฟนขึ้นมาพูด

(พรพรมอลเวง, 2535: 273)

คำว่า “ไมโครโฟน” เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Microphone หมายถึง เครื่องขยายเสียง, เครื่องเปลี่ยนคลื่นเสียงเป็นความเปลี่ยนแปลงของกระแสไฟฟ้าหรือ voltage ใช้ในการบันทึกหรือถ่ายทอดเสียง (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 555)

คำว่า “ไมโครโฟน” ตามบริบทหมายถึง อุปกรณ์ที่ทำให้เกิดเสียงที่ใช้สำหรับพูด

ตัวอย่างที่ 4

เขารู้หน้าขวางอยู่ครูใหญ่ ก่อนจะกดเครื่องอินเตอร์คอมแล้วกรอกเสียงคุณลงไป

(พรพรมอลเวง, 2535: 403)

คำว่า “อินเตอร์คอม” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Intercom หมายถึง ระบบที่ใช้ในการติดต่อระหว่างบริเวณ 2 บริเวณ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 470)

คำว่า “อินเตอร์คอม” ตามบริบทหมายถึง เครื่องที่ใช้ติดต่อกันภายในระหว่าง 2 ห้อง

ตัวอย่างที่ 5

“แกวามีสอ่าอายุเลยครึ่ง เรื่องน่ายินดีแบบนี้ ใครๆรู้ก็พลอยดีใจไปด้วยทั้งนั้น” คราวนี้ ละยอมแปลออกมาคต่องปากปรือทีเดียว

(เสราคารัล, 2537: 193)

คำว่า “มิส” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Miss หมายถึง นางสาว, คำทักทายหญิงที่ยังไม่แต่งงาน (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 562)

คำว่า “มิส” ตามบริบทหมายถึง คำที่ใช้หน้าหน้าผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงาน

ตัวอย่างที่ 6

“มีช้อครายเดียว...เด็กเล็กมาก ส่วนที่โตขึ้นมาหน่อยต้องให้น้ำเกลือสองสามราย นอกนั้นก็ให้ยาฟันไปก็พอค้อยยังชั่วขึ้น แต่ก็ยังมีรายใหม่ๆเข้ามาขอยากับพามาอนที่เรือนพยาบาลอยู่เรื่อยๆ นี่ก็บอกให้คนข้างบนเตรียมสร้างเรือนพยาบาลชั่วคราวเพิ่มอีกหลัง”

(เสราคารัล, 2537: 202)

คำว่า “ช็อค” เป็นคำทับศัพท์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Shock หมายถึง น.สภาวะที่ร่างกายเสียเลือดจนความดันเลือดต่ำมาก หรือถูกกระทบจิตใจอย่างรุนแรง หรือถูกกระแสไฟฟ้าไหลผ่าน เป็นต้น จนทำให้เป็นลมหรือหมดสติในทันที. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 349)

คำว่า “ช็อค” ตามบริบทหมายถึง สภาวะที่ร่างกายเสียเลือดจนความดันเลือดต่ำมาก จนทำให้เป็นลมหมดสติทันที

ตัวอย่างที่ 7

“ถือเสียว่าครี๊อปชั่วคราวไปก่อนแล้วกัน เหตุผลมี ทางวิทยาลัยของคุณคงยอม”

(เสราคารัล, 2537: 212)

คำว่า “ครี๊อป” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Drop หมายถึง หยดลง, หย่อนลง, ตื้นสุด, ถอน, ยุติ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 272)

ตัวอย่างที่ 8

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์จากยูเอ็นโบกมือตัดคำพูดไว้ ก่อนหลีวตาให้

(เสราคารัล, 2537: 231)

คำว่า “ยูเอ็น” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า United Nations หมายถึง องค์การสหประชาชาติ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 934)

ตัวอย่างที่ 9

ความรอบครอบของเขาทำให้นายพลบินยาแทบตื่นเคียดศาล เมื่อรู้ว่าเขาไม่สามารถ “รีบ” ทรัพย์สินของนักโทษแบ่งแยกดินแดนคนนี้ได้โดยแม้แต่เพนนีเดียว

(เสราคารัล, 2537: 235)

คำว่า “เพนนี” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Penny หมายถึง เหรียญบรอนซ์ของอเมริกา, สกุลเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่ง (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 631)

คำว่า “เพนนี” ตามบริบทหมายถึง สกุลเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่ง (สหราชอาณาจักร)

ตัวอย่างที่ 10

“ใครไปเชิญสารวัตรรถขมาที บอกว่าฉันจะรออยู่ที่ไร ส่วนรถทิ้งไว้แบบนี้ก่อน ให้ตำรวจมาดูสภาพแล้วค่อยว่ากันว่าจะซ่อมหรือส่งเข้าเชียงกง”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 259)

คำว่า “เชียงกง” หมายถึง เรือข้ามชายเครื่องยนต์เก่า, โดยปริยายหมายถึงเก่าคร่ำคร่า (มติชน, 2547: 292)

คำว่า “เซียงกง” ตามบริบทหมายถึง ร้านขายของเก่า จะเน้นด้านเครื่องยนต์มือสองเป็นหลัก

ตัวอย่างที่ 11

“คุณน้องมีบอดีการ์ดมารับแล้ว ผมขอตัวดีกว่า” ชายหนุ่มตอบเป็นเชิงล้อ

(ตามรักคืนใจ, 2539: 293)

คำว่า “บอดีการ์ด” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Bodyguard หมายถึง คนคุ้มกัน, มือปืนคอยป้องกัน (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 91)

คำว่า “บอดีการ์ด” ตามบริบทหมายถึง คนคุ้มกัน จะใช้กับพวกมิจฉาชีพ ต้องมีมือปืนคอยป้องกัน

ตัวอย่างที่ 12

หนังสือพิมพ์ที่แผ่กางถูกขยำทิ้งโดยแรงก่อนจะปลิวไปที่ฝาห้อง กระแทกกับหนึ่งในบรรดาหัวทวง**สตัฟฟ์**นัยต์ตาแข็งที่ที่ประดับประดาไว้แล้วกลิ้งหลุนๆกลับสู่พื้น

(ตามรักคืนใจ, 2539: 347)

คำว่า “สตัฟฟ์” เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Stuff หมายถึง น.การนำวัสดุบางอย่างบรรจุในโครงหนังสือซึ่งผ่านกรรมวิธีทางเคมีสำหรับรักษาไม่ให้เน่าเปื่อยแล้วตกแต่งให้ดูเหมือนสัตว์จริง. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1115)

คำว่า “สตัฟฟ์” ตามบริบทหมายถึง กรรมวิธีทางเคมีใช้รักษาสภาพไม่ให้เน่าเปื่อย คงสภาพเดิมของวัตถุนั้น ส่วนใหญ่จะใช้กับสัตว์

ตัวอย่างที่ 13

“แก่มาตราดก่อนวันศุกร์นี้เท่านั้นแหละ สุกรนี้วันครบรอบวันเกิดหกสิบพ่อฉัน ลูกๆจะจัดงานแซยิดให้ ยิ่งไงๆคุณหมาดังต้องมาร่วมอวยพรแน่ แต่เขาคงมาไม่นาน...”

(มนต์จันทร์, 2541: 10)

คำว่า “แซยิด” หมายถึง ทำบุญวันเกิด, คนไทยมักใช้ตอนทำบุญครบ 5 รอบนักษัตร หรือ 60 ปี (มติชน, 2547: 292)

คำว่า “เซยิด” ตามบริบทหมายถึง เป็นคำมาจากภาษาจีนการทำบุญครบรอบวันเกิดในอายุครบ 60 ปี

ตัวอย่างที่ 14

เสียงฝีเท้าเบาๆเข้ามาใกล้ทำให้หญิงสาวหันไปมองโดยอัตโนมัติ มีหน้าเดินหน้าเซียวลงจากชั้นบน

(มนต์จันทร์, 2541: 277)

คำว่า “อัตโนมัติ” เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า Automatic หมายถึง เป็นไปได้ในตัวเอง, ทำหน้าที่ได้ในตัวเอง, มีกลไกทำหน้าที่ได้เอง เช่น นาฬิกาอัตโนมัติ.

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1352)

คำว่า “อัตโนมัติ” ตามบริบทหมายถึง รวดเร็ว ทันใจมีกลไกที่ทำหน้าที่บังคับในตัวเอง

ตัวอย่างที่ 15

คุณวสันต์พูดพลางนั่งลงบนเก้าอี้ตัวที่ใกล้ที่สุด เด็กในบ้านตามมาเสิร์ฟน้ำชาอุ่นๆแก้วใหญ่ ก่อนถอยออกไปเงียบเชียบโดยไม่รบกวนการสนทนาของพ่อลูกแม่แต่น้อย

(लगललल, 2543: 43)

คำว่า “เสิร์ฟ” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Serve หมายถึง รับใช้, การให้บริการ ส่วนใหญ่ใช้กับอาหาร เครื่องดื่ม (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 776)

คำว่า “เสิร์ฟ” ตามบริบทหมายถึง การให้บริการ ส่วนใหญ่ใช้กับอาหาร เครื่องดื่ม

ตัวอย่างที่ 16

“อุ่มเชื่อแล้วหรือว่าคุณภพเขามีซิกซ์เซ็นส์?”

(लगलลล, 2543: 69)

คำว่า “ซิกซ์เซ็นส์” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า SIXTH SENSE หมายถึง การหยั่งรู้, รับรู้ได้ในสิ่งเร้นลับ เรียกกันเป็นที่ติดปากว่าสัมผัสที่ 6 (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 797)

คำว่า “ซิกซ์เซ็นส์” ตามบริบทหมายถึง คนที่มีสัมผัส รับรู้เหตุการณ์ ล่วงหน้า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะตัว

ตัวอย่างที่ 17

“พื้นที่แถวนี้ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงๆต่ำๆครับ พี่ใหญ่...พี่ชายผมเขาเคยไปเรียนอเมริกา เห็น **ปาร์ค** ที่นั่นมักจะทำทางให้คนเดินป่าหรือไม่ก็วิ่ง **จ็อกกิ้ง** กลับมาเลยปรับเส้นทางบางจุด...อาจทางเข้าไป...เส้นทางเล็กๆนะครับ สำหรับเดินป่า

(लगलललल, 2543: 81)

คำว่า “ปาร์ค” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Park หมายถึง สวนสาธารณะ , สถานที่พักผ่อน, สวนธรรมชาติ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 621)

คำว่า “จ็อกกิ้ง” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Jogging หมายถึง การเดินเหยาะ, ย่าง, เดินเอื่อยๆ เพื่อออกกำลังกาย (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 486)

ตัวอย่างที่ 18

“ฉันคงจะมาช่วงเช้าหรือไม่ก็ตอนเย็นๆ ยังไงก็ขอมาที่ไม่ต้องเซ็งมากนั่นแหละ เอาตัวที่ **แอ็คทีฟ**หน่อย” สถาปนิกสาวบอกความต้องการ

(लगलลลล, 2543: 84)

คำว่า “แอ็คทีฟ” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษ หมายถึง คล่องแคล่ว ว่องไว (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 8)

คำว่า “แอ็คทีฟ” ตามบริบทหมายถึง ความคล่องแคล่ว ว่องไวกระฉับกระเฉง

ตัวอย่างที่ 19

“แผนของคุณภพนี่บอกตรงๆนะจะทำ **เซอร์ไพรส์**หลายคลับ ซ่อนอยู่หลังฉากนั่นแทบตาตั้งไปไม่รู้กี่ครั้ง”

(लगलลลล, 2543: 459)

คำว่า “เซอร์ไพรส์” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Surprise หมายถึง ประหลาดใจ, ดีใจ มักใช้ในกรณีที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 861)

คำว่า “เซอร์ไพรส์” ตามบริบทหมายถึง การแสดงอาการประหลาดใจ เช่นดีใจเมื่อได้ของที่ต้องการโดยไม่รู้ตัว

ตัวอย่างที่ 20

“แล้วคุณกลัวอะไร คุณไม่กลัวผม แต่กลัวตัวเอง รู้สึกว่าตัวเองทำผิด ใช่...คุณคิดที่นี้กลัวอะไรไม่เข้าเรื่อง กลัวทำไม อายทำไม ในเมื่อคุณไม่ได้ทำผิดอะไร เราอยู่ในสถานะที่ต้องเอาตัวรอดก่อน ลืมคำว่า...ฉันถูกสอนมาว่าเสีย เพราะวินาทีนี้ เวลานี้ คุณคือหนึ่งฤทัย ไม่ใช่คุณธัญธาดาผู้แสนเลิศเลอเพอร์เฟ็คท์ คุณคือหนึ่งฤทัย...”

(สืบลับรหัสรัก, 2545: 255)

คำว่า “เพอร์เฟ็คท์” เป็นคำยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า PERFECT หมายถึง ดี เลิศ เก่ง ไร้มลทิน, ไม่มีตำหนิ, แท้จริง, แม่นยำ, สำเร็จ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 633)

คำว่า “เพอร์เฟ็คท์” ตามบริบทหมายถึง ดี เลิศ เก่ง ไร้มลทิน ไม่มีตำหนิ

14. คำย่อ คำที่เขียนอย่างย่อ เพื่อประหยัดถ้อยคำ หรือทำให้ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเขียนหรือพิมพ์

ตัวอย่างที่ 1

หล่อนยื่นมือให้เขาจูงออกมาจากห้อง ตัวตึกนี้เป็นตึกที่ค่อนข้างเงียบ ดิคเอร์ยื่นนำทางหลัง ด้านหนึ่งเป็นห้องสำหรับฝ่ายบริหารแต่อีกด้านเป็นด้านพิเศษระดับวีไอพี ทั้งสองซีกมีระเบียงยาวทอดผ่านถึงกันได้ ลิฟต์ตัวใหญ่สี่ตัวจะอยู่กึ่งกลางระหว่างปีกทั้งสองของตัวตึก

(พรพรมอลเวง, 2535: 398)

คำว่า “วีไอพี” เป็นคำย่อที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Very Important Person หมายถึง บุคคลสำคัญ

Very หมายถึง มาก อย่างยิ่ง แท้จริง (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 951)

Important หมายถึง สำคัญ, มีความหมาย, เด่น (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 444)

Person หมายถึง บุคคล, คน, ร่างกาย, นิตินบุคคล (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 635)

ตัวอย่างที่ 2

แอร์สาวหน้าตาหมดจคนหนึ่งเดินเข้ามาบริการหญิงสาว หล่อนถามเป็นภาษาอังกฤษ รื่นหูว่า “ซาหรือกาเฟคะมิส?”

(เสราคารัต, 2537: 9)

คำว่า “แอร์” เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Air หมายถึง การหายใจ, ลมที่พัดเบา, อากาศ (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 18)

คำว่า “โฮส’ทิส” เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Hostess หมายถึง เจ้าบ้านที่เป็นหญิง, พนักงานบริการที่เป็นหญิง (เช่น บนเครื่องบิน, ภัตตาคารและอื่นๆ) (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 428)

“แอร์ฯ” เป็นคำย่อที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Air Hostess หมายถึง พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่เป็นผู้หญิง

ตัวอย่างที่ 3

“ตอนนี้ยังรอการตอบรับจากยูทางโน้นอยู่ ได้รับเมื่อไหร่จะไปทำวีซ่า คงจะไปอยู่ก่อน ยูเปิดสักเดือนครึ่งจะได้มีเวลาปรับตัวให้เข้ากับที่โน้น”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 2)

คำว่า “ยู” เป็นคำย่อที่มาจากภาษาอังกฤษว่า University หมายถึง มหาวิทยาลัย (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 935)

คำว่า “วีซ่า” เป็นคำย่อที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Visa หมายถึง เอกสารอนุมัติที่ประทับตราบนหนังสือเดินทาง (passport) สำหรับบุคคลประเทศหนึ่งไปยังหรือผ่านอีกประเทศหนึ่ง (พจนานุกรมอังกฤษ, 2541: 957)

ตัวอย่างที่ 4

“เหม...เพิ่งรู้ว่าคุณเป็นพวกกรรมอุตุฯเก่า” ถึงจะรู้ว่า เป็นแหล่งข่าว แต่ใบหน้ากระหม่อมของเขาทำให้หล่อนอดรวนไม่ได้

(มนต์จันทร์, 2541: 105)

คำว่า “อุตุฯ” หมายถึง วิชาว่าด้วยเรื่องราวของบรรยากาศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1383)

คำว่า “อุตุฯ” ตามบริบทหมายถึง คำย่อที่มาจากคำว่าอุตุฯนิมวิทยา เป็นการรายงานเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ

ตัวอย่างที่ 5

“เลขาฯ คุณเขาทำงานกินอยู่กับคุณที่นี่ทั้งเดือนทั้งปีเลยหรือคะ?”

(มนต์จันทรา, 2541: 169)

คำว่า “เลขานุการ” หมายถึง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหนังสือหรืออื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1030)

คำว่า “เลขาฯ” เป็นคำย่อที่มาจากคำว่าเลขานุการ

ตัวอย่างที่ 6

“เหลือเชื่อเลย!” เพื่อนสาวทำตาโต มองหน้าหล่อจนสลับกับหลังของชายร่างใหญ่ที่เดินคุยกับบิดาและผู้ติดตาม **ร.ม.ต.** โดยมีแม่สาวโสภิเษกแชนแนล

(มนต์จันทรา, 2541: 227)

คำว่า “รัฐมนตรี” หมายถึง ผู้เป็นสมาชิกของคณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐบาล รับผิดชอบร่วมกับคณะรัฐมนตรีในนโยบายทั่วไปของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 941)

คำว่า “ร.ม.ต.” เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า รัฐมนตรี

ตัวอย่างที่ 7

“แค่เมืองกาญจน์กรุงเทพฯ นะเรื่องกระจอก ดึกๆ ยิ่งสบาย รถไม่ติด อย่าห่วงฉันเลย... นอนซะ” วันนครัดบทก่อนช่วยพยุงคนเจ็บเข้าไปในรถคันดำ

(लगลลลลล, 2543: 307)

คำว่า “กรุงเทพฯ” หมายถึง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย

คำว่า “เมืองกาญจน์” เป็นคำเรียกสั้นๆ เป็นคำติดปากหมายถึง จังหวัดกาญจนบุรี

ตัวอย่างที่ 8

“ห่วงทำไม โตๆ กันแล้ว เมืองนอกนะ เขาให้ลูกออกจากอกตั้งแต่เข้ามาหา'ลัยด้วยซ้ำ แล้วอีกอย่าง ผมว่าคุณแม่คุณคิดมาก”

(ลลลลลลลลลลล, 2545: 33)

คำว่ามหาวิทยาลัย หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชา หรือหลายกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ประกาศนียบัตรอนุปริญญา ปริญญา และประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งดำเนินการวิจัยและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 840)

คำว่า “มหา’ลัย” เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 9

“ถ้าเป็นบัญชาของบอโก ไหวไม่ไหวก็ต้องไหวค่ะ” หล่อนตอบยิ้มๆก่อนจะกลับมาทำงานต่อ

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 199)

คำว่า “บรรณาธิการ” หมายถึง ผู้จัดเลือกเฟ้น รวบรวม ปรับปรุง และรับผิดชอบเรื่องลงพิมพ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 604)

คำว่า “บอโก” เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า บรรณาธิการ

ตัวอย่างที่ 10

หลังจากมาหน่วยปราบปรามยาเสพติดเป็นครั้งที่สาม นักข่าวสาวก็เริ่มจดจำใบหน้าของทีมงานที่มีอยู่ประมาณสิบกว่าคนได้มากขึ้น หลังจากยกมือไหว้พล.ต.ท.พิรุณที่นั่งเป็นประธานหญิงสาวก็ส่งยิ้มให้กับผู้ร่วมประชุมคนอื่นๆได้

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 127)

คำว่า “พล” หมายถึง กำลัง, มักใช้ประกอบคำอื่น เช่น ยศทหารและตำรวจสัญญาบัตร รองจากจอมพล (เดิมใช้ว่า นายพล) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 769)

คำว่า “พล.ต.ท.” เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า พลตำรวจโท

ตัวอย่างที่ 11

การกระชับหยุดลงเมื่อร.ต.ท.วิมลนมองมาด้วยสายตาเหมือนครุหน้าห้องที่มองคู่เด็กที่ซุบซิบกันระหว่างชั่วโมงสอน

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 127)

คำว่า “ร้อย” หมายถึง ขศทหารบกหรือตำรวจชั้นสัญญาบัตรชั้นต้นต่ำกว่านายพันหรือนายพันตำรวจ เช่น นายร้อย ร้อยตรี ร้อยตำรวจโท

คำว่า “ร.ต.ท.” เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า ร้อยตำรวจโท (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 931)

ตัวอย่างที่ 12

“แค่ปทุมฯ! แหม นึกว่าไกล”

(แกะรอยรัก, 2549: 83)

คำว่า ปทุมฯ เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า จังหวัดปทุมธานี

15. เลียนเสียงพูด คำที่เขียนถ่ายถอดออกมาให้เหมือนกับเสียงพูดให้มากที่สุด ซึ่งบางครั้งเสียงพูดนั้นก็ยังมีลักษณะที่เล่นลิ้น ทำให้การเขียนพลอยมีลักษณะที่ผิดแปลกตามไป

ตัวอย่างที่ 1

โ้ย...ปวดขมอม นี่มันเด็กอนุบาลแน่หรือนี่ ?

(พรพรหมอลเวง, 2535: 97)

คำว่า “ขมอม” (ปาก) หมายถึง สมอม เช่น ปวดขมอม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 164)

คำว่า “ขมอม” เปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นจาก ส เป็น ข

ตัวอย่างที่ 2

“โ้ย...ไม่รู้พวกคุณๆเป็นอะไรกันไปหมด ข้าโผล่หน้าเข้าไป บ๊ะ...ตกกะใจหมดเลย คุณผู้ชายกลับมาตั้งแต่เมื่อไหร่ไม่รู้ ยืนหน้าซัดเหลือสองนิ้ว คุณผู้หญิงร้องไห้เอวๆ น่าสงสารแต่คุณหนูละว่า ไม่รู้เรื่องอะไรของผู้ใหญ่เขา ต้องมายืนฟังตาปรีๆ โ้ย...ข้าละพลอยกั้มแทน”

(พรพรหมอลเวง, 2535: 231)

คำว่า “ตกกะใจ” มาจากคำว่าตกใจหมายถึง สะดุ้งขึ้นโดยไม่รู้ตัวเมื่อได้ยินเสียงดังๆ หรือมีใครมาถูกต้องตัว, ใจหาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 420)

คำว่า “ตกกะใจ” เป็นการเพิ่มการออกเสียงตรงกลาง เกิดจากความเคยชินของคนไทยที่ชอบออกเสียงสระระหว่างคำ จากคำว่าตกใจ เป็นคำว่า ตกกะใจ

ตัวอย่างที่ 3

“ไง ซ็อกโกแลตที่ยายซื้อมาฝากทานหรือยัง? ชอบมั๊ย?”

(พรพรมอลเวง, 2535: 264)

คำว่า “มั๊ย” มาจากคำว่าไหม หมายถึง เป็นคำถาม มาจาก หรือไม่ เช่น กินไหม

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1317)

คำว่า “มั๊ย” เป็นการออกเสียงของคำให้สั้นลงจากคำว่า ไหม เป็น มั๊ย

ตัวอย่างที่ 4

“วันเสาร์นี้วันเกิดน้องนนท์ละ คุณแม่จะจัดงานวันเกิดให้น้องนนท์ที่บ้าน น้องเมย์มาเที่ยว นะ คุณแม่ น้องนนท์ผัดข้าวผัดมะกัน ร้อยหรือย ไข่เลี้ยง แต่ถ้าน้องเมย์ไม่ยากกินข้าวผัด น้ำแป้ว จะทำเค้กก้อนใหญ่ๆมาให้ น้องนนท์ด้วย คุกกี้ก็มีนะ โดนัทก็มี คุณแม่จะซื้อมาเป็นโหลๆเลย?”

(พรพรมอลเวง, 2535: 330)

คำว่า “ร้อยหรือย” มาจากคำว่าร้อยหมายถึง มีสติ (ใช้แก่ของกิน) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1336)

คำว่า “ร้อยหรือย” ตามบริบท หมายถึงอร่อยมาก เป็นการออกเสียงเพี้ยนคำ

ตัวอย่างที่ 5

“กลางวันเรากินขนมด้วยกันนะ น้องนนท์จะเลี้ยงเอง...”

(พรพรมอลเวง, 2535: 96)

คำว่า “ขนม” หมายถึง ของกินที่ไม่ใช่กับข้าว มักปรุงด้วยข้าวหรือแป้งกับกะทิหรือน้ำตาล, ของหวาน, ทางเหนือเรียกว่า ข้าวขนม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 161)

คำว่า “ขนม” มาจากคำว่า “ขนม” เปลี่ยนพยัญชนะต้นจาก ห เป็น ข

ตัวอย่างที่ 6

“พ่อเราเขาถืออย่างจี้...” คุณยายผาดได้ทีเสริมขึ้นมาบ้าง “ประเทศจี้ไม่ชอบไป ชอบนัก ไอ้พวกที่เขารบพุ่งกัน จริงอย่างที่พ่อรินทร์เขาว่านะลูก อย่าไปอยู่ใกล้ๆ ไอ้ที่เขาจะฆ่าแกงกัน ยาย ละไม่เข้าใจจริงจิง ชีวิตคนเรานั้นก็เท่านี้ จะรบราฆ่าฟันกันเพื่ออะไร”

(เสราดาวัล, 2537: 5)

คำว่า “อย่างนี้” หมายถึง ใช้ในประโยคที่ไม่เป็นคำถาม หมายความว่า จะโดยวิธีใดๆก็ตาม เช่น ถึงอย่างไรเขาก็ไม่มา อย่างไม่รู้ดี, อย่างไม่รู้ตาม สัน.ถึงเช่นนั้น, แม้กระนั้น, แต่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1334)

คำว่า “อย่างนี้” มาจากคำว่า อย่างนี้ เปลี่ยนพยัญชนะ ง เป็นพยัญชนะ น

ตัวอย่างที่ 7

“ไม่เหมือนมั่ง ฉันร้องเพลงไม่เป็น” รีบออกตัว...กลัวใจท่านผู้นำ เขายังพิลึกๆคนอยู่

(เสราคารัล, 2537: 164)

คำว่า “กระมั่ง” หมายถึง คำแสดงความไม่แน่ใจ, คำแสดงความคาดคะเน, (ใช้ไว้ทำขยประโยค) เช่น เป็นเช่นนี้กระมั่ง, ในบทกลอนใช้ว่า กระหมั่งก็มี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 53)
คำว่า “มั่ง” มาจากคำว่ากระมั่ง เป็นการออกเสียงให้สั้นลง

ตัวอย่างที่ 8

“อ้าว...ไม่ใช่หรือ เห็นขอบอกขอบใจดีดีเวลาแม่เต่าแกอวยพรให้”

(เสราคารัล, 2537: 193)

คำว่า “ดี” หมายถึง มีลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ น่าปรารถนา น่าพอใจ ใช้ในความหมายที่ตรงข้ามกับลักษณะบางอย่างแล้วแต่กรณี คือ ตรงข้ามกับชั่ว เช่น คนดี ความดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 409)

คำว่า “ดีดี” มาจากคำว่าดี เป็นการเพิ่มวรรณยุกต์ ใช้เน้นคำ

ตัวอย่างที่ 9

“จะบ้าระอะคุณ” พันไม้ฝังแล้วแผดเสียงสูงทันที คุณเออะ...คุณความคิดของๆพณฯ แต่ละอย่างล้วนแล้วแต่หาเรื่องสร้างความอับอายขายหน้าให้หล่อนทั้งนั้น

(เสราคารัล, 2537: 387)

คำว่า “หรือ” หมายถึง คำบอกความให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น จะเอาเงินหรือทอง; คำประกอบกับประโยคคำถาม เช่น ไปหรือ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1268)

คำว่า “ระอะ” มาจากคำว่า หรือ เปลี่ยนสระ อือ เป็นสระ เออะ

ตัวอย่างที่ 10

“ให้ตายเหอะ ทำไมแกไม่รู้จักเอาคออรากตั้งขึ้นไปทางเดียวกันให้หมดหานังหนุณา ไปสับเอาหัวเอาปลายขึ้นปนกัน มั่วหยังงี้มันก็พังหมดชีวะ ตาย...ตายแน่...”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 113)

คำว่า “เหอะ” หมายถึง คำประกอบท้ายกริยาแสดงความหมายเป็นเชิงตกลง วิจารณ์ หรือซักจูง เช่น เอาเหอะ มาเหอะ กินเหอะ, เถิด ก็ว่า, พูดเพี้ยนเป็น เหอะ ก็มี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 495)

คำว่า “เหอะ” มาจากคำว่า ให้ตายเหอะ เปลี่ยนพยัญชนะ ถ เป็นพยัญชนะ ห

ตัวอย่างที่ 11

“ดู...มันค่าจันด้วยสายตา” สาวพวงไวยวาย

(ตามรักคีนใจ, 2539: 199)

คำว่า “ดูดู” หมายถึง (กลอน) เสียงที่เปล่งออกมาแสดงความแค้นใจ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 413)

คำว่า “ดู” มาจากคำว่า ดูดู เปลี่ยนการเพิ่มวรรณยุกต์ ใช้ในการเน้นคำ

ตัวอย่างที่ 12

“ไม่หมดหรอกน่า เขามีขายเป็นสิบเป็นร้อยตัว แกนี่...กลัวอะไรไม่เข้าเรื่อง อยากเอาหน้ากับน้ำรามเสียดจริง ไปยะ...ไปซื้อของก่อนแล้วเดี๋ยวจะกลับค้อยแวะมาใหม่”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 225)

คำว่า “จริง” หมายถึง ใช้แสดงความยืนยันข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างหน้า และแสดงว่ามีข้อความขัดแย้งตามมาข้างหลัง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 291)

คำว่า “จริง” มาจากคำว่า จริง เป็นการเพิ่มวรรณยุกต์ เพื่อเน้นเสียงและความหมาย

ตัวอย่างที่ 13

“ถ้าไม่ได้คิดก็คิดเสียเถอะวะ ทำทีนายออกเห็นชัดเจนคนเขารู้กันทั้งบาง แล้วไอ้เรื่องพรรคแบบนี้ ปล่อยนานไปผู้หญิงมีตะเสียนะแก”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 319)

คำว่า “อย่างนี้” หมายถึง ใช้ในประโยคที่ไม่เป็นคำถาม หมายความว่า จะโดยวิธีใดๆก็ตาม เช่น ถึงอย่างไรเขาก็ไม่มา อย่างไรก็ดี, อย่างไรก็ตาม, ถึงเช่นนั้น, แม้กระนั้น

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 1334)

คำว่า “พรรคแบบนี้” มาจากคำว่า อย่างนี้ เป็นการเพิ่มคำเข้ามาแต่มีความหมายอย่างเดียวกับคำว่าอย่างนี้

ตัวอย่างที่ 14

“เฮ้อ...” คราวนี้เป็นที่ที่ปรึกษาทศตมศักดิ์ถอนใจอย่างหงุดหงิดบ้าง “ฉันไม่เข้าใจไอ้พวกคนมีฟามรู้อย่างแท้จริงๆ ทำไมกับไอ้แ่รักหรือไม่รักนี้ ไม่รู้ตัวเซียวหรือ”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 320)

คำว่า “ความรู้” หมายถึง น. สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ; ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์; สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 232)

คำว่า “ฟามรู้” มาจากคำว่า ความรู้ เปลี่ยนพยัญชนะต้น ค เป็น ฟ

ตัวอย่างที่ 15

“ซ่าย...มันไม่โง่ แต่ถ้านับบอกว่าลูกน้องของฉันกำลังเพลิดเพลิดกับเธอในห้องนี้ มันคงตะลิตะลานลงมาแบบล้มตายเซียวละ”

(ตามรักคีนใจ, 2539: 472)

คำว่า “ไซ้” หมายถึง คำรับรองแสดงว่า เป็นเช่นนั้น เป็นอย่างนั้น ถูก, แน่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 374)

คำว่า “ซ่าย” มาจากคำว่า ไซ้ เป็นการออกเสียงสระยาวขึ้น

ตัวอย่างที่ 16

“ตะกอนสมัยที่ฉันยังไม่ได้เจอกับคุณสถิติ...” หล่อนหมายถึงสามีที่แต่งงานกันมาร่วมขวบปี “พ่อฉันน่าจะอยากได้คุณมาเป็นเขยเล็กจะแย่ แต่เขาไม่เล่นด้วย...พอรู้ว่าพ่อฉันคิดจะเล่นทำอะไร ก็รีบหลบฉากตลอด

(มนต์จันทร์, 2541: 11)

คำว่า“แต่ก่อน” หมายถึง สมัยก่อน, นานมาแล้ว

คำว่า“ตะกอน” มาจากคำว่า แต่ก่อน เป็นการกร่อนคำทำให้การออกเสียงสั้นลง

ตัวอย่างที่ 17

“จะทำเป็นเด็กแบบนั้นได้ไง เราเป็นผู้ใหญ่แล้วนะ แก่...จนจะขึ้นคานอย่างที่เพื่อนๆล้อกัน อยู่แล้ว ยังจะมาทำเล็กลงนั้นเล็กลงนี้ อย่างโง่งไม่ทำอะไรอย่างงี้ได้ยังไง เราไม่ใช่เด็กก๊อปปี้แล้วนะสะมา...”

(มนต์จันทร์, 2541: 27)

คำว่า“อย่างไร” หมายถึง ใช้ในประโยคคำถาม ถามถึงความเป็นไป ความเป็นอยู่, ถามถึงวิธีหรือความเห็น เป็นต้น เช่น จะทำอย่างไร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1334)

คำว่า“ไง” มาจากคำว่า อย่างไร เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 18

“แหงละ” สารวาธีรับคำชมหน้าเรียบเฉย สายตากวาดมองเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในชุด เสื้อเชิ้ตแขนสั้นกับกางเกงยีนเก่าๆตรงหน้า คิ้วเข้มขมวดคิ้ว

(มนต์จันทร์, 2541: 53)

คำว่า“แหงละ” หมายถึง แท้, จริง, ไม่เป็นอื่น เช่น ทำแน่, ไปแน่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 598)

คำว่า“แหงละ” มาจากคำว่า แหงละ เป็นการเปลี่ยนพยัญชนะจาก น เป็น ห

ตัวอย่างที่ 19

“ทุกทีไม่เคยเห็นคุณเชิญใครไปที่เกาะ ขนาดผู้ใหญ่หลายท่านเปรยๆว่าอยากชมบ้านคุณที่
ขานก คุณยังเลี้ยงไม่ยอมเชิญ แล้วไหงวันนี้เปลี่ยนใจเสี่ยละขมา?”

(มนต์จันทรา, 2541: 72)

คำว่า “ทำไม” หมายถึง เพราะเหตุไร, เพราะอะไร, เพื่ออะไร (ราชบัณฑิตยสถาน,
2546: 528)

คำว่า “ไหง” มาจากคำว่า ทำไม เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 20

“เมื่อเข้าคุณ ไม่ได้มาเวลาเช้างานนี้คะ ตอนนี้นั่งเลิกงาน พวกแมงกะไซมันก็เยอะอย่างนี้
แหละ แต่ละคนรีบจะกลับไปดูใจลูกเมียทั้งนั้น” หญิงสาวพูดหน้าตาเฉย

(มนต์จันทรา, 2541: 291)

คำว่า “มอเตอร์ไซค์” หมายถึง (ปาก) จักรยานยนต์, รถที่มีล้อ 2 ล้อเหมือน
รถจักรยาน ขับเคลื่อนด้วยกำลังเครื่องยนต์, รถเครื่องที่ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 843)

คำว่า “แมงกะไซ” มาจากคำว่า มอเตอร์ไซค์ เป็นการเปลี่ยนสระจากสระออกกับสระ
เออของคำว่ามอเตอร์ไซค์ มาเป็นสระแอกกับสระอะของคำว่าแมงกะไซค์

ตัวอย่างที่ 21

“รายนี้จะของแท้แน่นอน ไม่หลอกไม่ตุ๋น พี่รับรองได้ เคยเห็นมากับตา...ทั้งนี้แม่นเป๊ะๆ
ตามนั้นเลย”

(ลาวลิขิต, 2543: 4)

คำว่า “อย่างนี้” หมายถึง ใช้ในประโยคที่ไม่เป็นคำถาม หมายความว่า จะโดยวิธีใดๆก็
ตาม เช่น ถึงอย่างไรเขาก็ไม่มา ใอย่างไรก็ดี, ใอย่างไรก็ตาม, ถึงเช่นนั้น, แม้กระนั้น
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1334)

คำว่า “จี้” มาจากคำว่า อย่างนี้ เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 22

“ดิฉันทภพ... ใ้ผู้ชายสูงๆ ผมยาวรวบผมเรียบใ้ใหม่?” ผู้เป็นพ่อทำท่าจำได้ขึ้นมาเลาๆ
 “ค่ะ เผลอเลย”

(กลางลิขิต, 2543: 45)

คำว่า “ใ้” หมายถึง คำรับรองแสดงว่า เป็นเช่นนั้น, เป็นอย่างนั้น, ถูก, แน่
 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 374)

คำว่า “เผลอ” มาจากคำว่า ใ้ เป็นการเปลี่ยนสระและพยัญชนะที่ใ้ กลายเป็นอีกคำหนึ่ง
 แต่มีความหมาย คือ ใ้

ตัวอย่างที่ 23

“ต้องทำได้สิครับ เอาจี้ ลองหลับตา สูดลมหายใจลึกๆ แล้วบอกตัวเองว่า คุณมาเพื่อ
 เยี่ยมเยือนสถานที่ มาเพื่อหาสิ่งที่ควรจะรู้ ไม่ใช่มาเพื่อจับผิดผู้คนที่นั่น...”

(กลางลิขิต, 2543: 57)

คำว่า “อย่างนี้” หมายถึง ใ้ในประโยคที่ไม่เป็นคำถาม หมายความว่า จะโดยวิธีใดๆ ก็
 ตาม เช่น ถึงอย่างไรเขาก็ไม่มา. อย่างไรก็ดี, อย่างไรก็ตาม, ถึงเช่นนั้น, แม้กระนั้น,
 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1334)

คำว่า “เอจี้” มาจากคำว่า อย่างนี้ เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 24

“ผมคงอยู่แถวๆ นี้แหละ” ศิริสิทธิ์ยิ้มฝืน “ทำใ้ได้ละครับในเมื่อแนบนทีเป็นของนายเล็ก
 ไปแล้ว”

(กลางลิขิต, 2543: 227)

คำว่า “อย่างไร” หมายถึง ใ้ในประโยคคำถาม ถามถึงความเป็นไป ความเป็นอยู่, ถาม
 ถึงวิธีหรือความเห็น เป็นต้น เช่น จะทำอย่างไร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1334)

คำว่า “ทำใ้” มาจากคำว่า ทำอย่างไร เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิมเป็น
 การตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 25

“พี่ใหญ่แหละใจเย็นเกินไป ไอ้เรื่องรับผิดชอบผมไม่เกี่ยง แต่นี่มันเหมือนจะให้พี่ใหญ่รับผิดชอบนะสิ...”

(กลางลิขิต, 2543: 302)

คำว่า “นั่นแหละ” หมายถึง คำแสดงการเน้นให้หนักแน่นยิ่งขึ้น เช่น นั่นแหละ ไข่แล้วคุณนั่นแหละ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 571)

คำว่า “แหละ” มาจากคำว่า นั่นแหละ เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิมเป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 26

“มี...มี...แค่นี้ก็ปีโตขึ้นจนแม่จำไม่ได้เชียว สวยเหลือเกินลูก แล้วนี่มาได้ยังไง...มหาตะลี่ยยังไม่ปิดไมใช่หรือ ขาดเรียนมาหรือลูก” คนเป็นแม่ถาม เสียงทั้งชื่นชมและกังวล

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 23)

คำว่า “มหาวิทยาลัย” หมายถึง น.สถาบันอุดมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 840)

คำว่า “มหาตะลี่ย” มาจากคำว่า มหาวิทยาลัย เป็นการเปลี่ยนพยัญชนะ สระ และการออกเสียง

ตัวอย่างที่ 27

“จิ้งก็รอเย็นนี้สิ เขาว่าจะมารับ” สาระวาริพูด ทำเสียงเหมือนรำคาญคนที่เอ่ยถึง แต่สีหน้าและแววตาที่เปล่งประกายบางอย่างออกมานั้นหลอกเพื่อนไม่ได้

(ฟ้ากระจ่างดาว, 2547: 211)

คำว่า “อย่างนั้น” หมายถึง ใช้ในประโยคที่ไม่เป็นคำถาม หมายความว่า จะโดยวิธีใดๆก็ตาม เช่น ถึงอย่างไรเขาก็ไม่มา. อย่างไรก็ดี, อย่างไรก็ตาม, ถึงเช่นนั้น, แม้กระนั้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1334)

คำว่า “จิ้ง” มาจากคำว่า อย่างนั้น เป็นการตัดคำให้สั้นลง แต่ความหมายคงเดิม

ตัวอย่างที่ 28

“...วันนี้รับปากมารายการเราวันพรุ่งนี้ดีกันแล้วมาได้ งานเรามีหวังฟัง ไม่ไหวอะ...
แต่ทุกวันนี้ก็แทบรกเลือดกันแล้ว ขึ้นเชิญคารามาเป็นคู่ ทีมงานกระอักแน่”

(แกะรอยรัก, 2549: 89)

คำว่า “ละ” หมายถึง คำใช้ประกอบข้อความข้างหน้าเพื่อยืนยันให้มีน้ำหนักขึ้น เช่น มิน่า
ละ จะไปไหนละ, เล่า ก็ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 996)

คำว่า “อะ” มาจากคำว่า ละ เป็นการเปลี่ยนพยัญชนะจากตัว ล เป็นตัว อ

ตัวอย่างที่ 29

“เห็นมะ เปลี่ยนบอกแล้ว รายการนี้ไปโสด แล้วก็โสดจริงๆ เปลี่ยนบอกว่าจะอยู่กับชายจะ
โคงดั่งกับฟ้า...”

(แกะรอยรัก, 2549: 401)

คำว่า “ไหม” หมายถึง เป็นคำถาม มาจาก หรือไม่ เช่น กินไหม (ราชบัณฑิตยสถาน,
2546: 1317)

คำว่า “เห็นมะ” มาจากคำว่า เห็นไหม เป็นการออกเสียงสระให้สั้นลง

จากการวิเคราะห์การใช้คำในนวนิยายของกึ่งฉัตร จะเห็นได้ว่า มีการใช้คำที่สื่อ
ความหมายในชีวิตประจำวัน ทันเหตุการณ์ และทำให้ผู้อ่านเข้าใจและสนุกไปกับนวนิยายที่อ่าน

ลีลาภาษาในการใช้โวหาร

การวิเคราะห์ลักษณะการใช้โวหารในนวนิยายของกึ่งฉัตร พบว่า เป็นการใช้ภาษาที่ทำให้
เกิดจินตภาพ ภาษามีความสละสลวย และทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วม ซาบซึ้ง เกิดความ
ประทับใจในบทประพันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะการใช้โวหารตามแนวคิด
ของวิภา (2533: 39- 55) ซึ่งสามารถแยกเป็น โวหารลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

1. **อุปลักษณ์** เป็นโวหารที่เปรียบเทียบของสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเป็น
สิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ โดยใช้คำว่า “เป็น” “เท่า” “คือ” ฯลฯ

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. เพื่อความก้าวหน้า	เป็น	สะพาน	แกระรอยรัก, 2549: 158
2. นางหงษ์ผู้สูงสง่า	เป็น	ลูกเป็ดขี้เหร่ ไม่ยอมสลัดขนสีเทาทิ้ง	ตามรักคืนใจ, 2539: 7
3. การเรียนจากมหาวิทยาลัย	เป็น	การลงเสาเข็มตัวบ้าน	แกระรอยรัก, 2549: 73
4. จิตใจที่อ่อนไหว	คล้าย	ต้นอ้อที่ลู่ไปตามลม	พรพรหม อลเวง, 2535: 245

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์นวนิยายของกิ่งฉัตร ด้านอุปลักษณ์พบ คำว่า “เป็น” “เหมือน” “คือ” เป็นตัวบ่งชี้ด้านอุปลักษณ์

ตัวอย่างที่ 1

“นอกเวลางานและนอกบริษัทละ บีไม่อยากให้ใครในนี้พูดได้ว่าบีใช้คุณเอกเป็นสะพาน
เพื่อความก้าวหน้า...”

(แกระรอยรัก, 2549: 158)

สะพานเปรียบเป็นทางเดินข้ามเพื่อไปสู่ความสำเร็จโดยไม่คิดถึงความผิดถูกในบริบทนี้ใช้ใน
ในความหมายที่ไม่ดีโดยที่ตัวละครใช้เรื่อร่างเข้าแรกเพื่อความก้าวหน้า

ตัวอย่างที่ 2

สวย ทำให้เห็นถึงความแตกต่างเทียบกันแล้วรัศมีคือนางหงษ์ผู้สูงสง่า ในขณะที่ลูกสาว
หล่อนเป็นเพียงลูกเป็ดขี้เหร่ที่ไม่ยอมสลัดขนสีเทาทิ้ง !

(ตามรักคืนใจ, 2539: 7)

คำว่า “หงษ์” ในบริบทนี้หมายถึง ผู้หญิงเปรียบเป็นผู้ที่สูงสง่า อยู่ในวงศ์สังคมชั้นสูง
คำว่า “ลูกเป็ดขี้เหร่” ในบริบทนี้หมายถึง คนที่ไม่สวยเปรียบเป็นผู้ที่มองตัวเองว่าต่ำต้อย

ตัวอย่างที่ 3

“การเรียนจากมหาวิทยาลัยเป็นแค่การลงเสาเข็มตัวบ้านเท่านั้นแหละค่ะ เป็นแค่ฐานที่ทำให้เชื่อว่าตัวบ้านจะก่อขึ้นไปอย่างมั่นคง ประสบการณ์ทำงานจริงต่างหากที่สร้างตัวบ้านอย่างแท้จริง”

(แกะรอยรัก, 2549: 73)

คำว่า “ลงเสาเข็ม” ในบริบทนี้หมายถึง การศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการวางรากฐานให้กับชีวิต เมื่อมีรากฐานที่แข็งแรงแล้วจะทำให้ชีวิตที่กำลังก้าวต่อไปนั้นมีความมั่นคง

ตัวอย่างที่ 4

ถ้าเป็นเมื่อก่อนจิตใจประภัสสรคงคล้ายต้นอ้อที่ลู่ไปตามลมปากของปรารภศัพท์ แต่มาบัดนี้ห่อหุ้มเริ่มซึ่งถึงความไม่ปรารถนาดีของผู้พูด จิตใจจึงเริ่มหนักแน่นมั่นคง ไม่ไหวไปตามคำยุแยงนั้นง่ายๆ ถึงกระนั้นด้วยความที่เป็นคนอ่อน ประภัสสรไม่กล้าโต้ตอบอะไรญาติผู้พี่...

(พรพรหมอลเวง, 2535: 245)

คำว่า “คล้ายต้นอ้อที่ลู่ไปตามลมปาก” ในบริบทนี้หมายถึง การเปรียบเทียบจิตใจที่ไม่มั่นคง เมื่อมีคนมาพูดจาโน้มน้าว ชักจูง ตนก็เชื่อโดยไม่คิดหาเหตุผลเสียก่อน

2. อุปมา เป็นโวหารที่เปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเหมือนกัน คำที่ผู้ใช้โวหารประเภทนี้ใช้ในการเปรียบเทียบคือคำว่า เหมือน คล้าย ดุจ ดูราว กลประหนึ่ง เพียง ดัง ราวกับ เฉก ฯลฯ

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. ตาสีอ่อนใส	ราวกับ	ลูกแก้วเจียรระโน	พรพรหม อลเวง, 2535: 18-19

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
2. เบาเหลือเกิน	เหมือน	ขนนก	พรพรม อลเวง, 2535: 19
3. ประคบประหงมกันอย่างดี	เหมือน	ไขในหิน	พรพรม อลเวง, 2535: 89
4. ดวงตาสีน้ำตาลอ่อนใส...งาม	เหมือน	แก้วน้ำเอก	พรพรม อลเวง, 2535: 97
5. จิตใจประภัสสร	คล้าย	ต้นอ้อที่ลู่ไปตามลมปาก	พรพรม อลเวง, 2535: 245
6. ผิวขาวสดของประภัสสร	ดั่ง	ดอกมะลิ	พรพรม อลเวง, 2535: 257
7. ผมคำสนิทของหลาน	ราว	ขนนกกาน้ำ	เสราดาร์ล, 2537: 9
8. คำสนิท ความมีอำนาจ	ประดุจ	ดาเหยี่ยว!	เสราดาร์ล, 2537: 21
9. ม้าโผนไปข้างหน้าเร็ว	ราว	ลูกธนูปล่อยจากแหล่ง	เสราดาร์ล, 2537: 21
10. ราชิดชิมซับคำพูดทุกคำ	ราวกับ	ฟองน้ำที่ดูดซับน้ำ	เสราดาร์ล, 2537: 74
11. เสียงกระดิ่งโลหะใสกังวาน	ดั่ง	เสียงดนตรี	เสราดาร์ล, 2537: 143

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
12. หญิงที่ดงมน้ำเสียง ไพเราะจับใจ	ราว	ระฆังเงิน”	เสราคารัล, 2537: 163
13. เราเหมือนอยู่ กันคนละโลกเธอ	เหมือน	อยู่สูงเกินเอื้อม	เสราคารัล, 2537: 175
14. ดวงตาสีน้ำตาล ขนตาที่ยาวอน	คั่ง	ตากวางสาวงามจับตา	ตามรักคืน, 2539: 2
15. ทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยเก็บงำ เคยอี๊ดอ๊ด	คล้ายกับ	ลูกโป่งที่พองโต	ตามรักคืนใจ, 2539: 295
16. ลำน้ำที่คึกคะนอง	ราว	ม้าพยศ	ตามรักคืนใจ, 2539: 423
17. ดวงตาปกติเป็นประกาย	ราวกับ	นิลเจียรไนไหลลึกลับ	لاغลิจิต, 2543: 239
18. การตายของอินเป็น	เหมือน	ตุ้มถ่วงใจ	لاغลิจิต, 2543: 71

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ห้วงนิยายของกึ่งฉัตร ด้านอุปมาพบ คำว่า “เหมือน” “ราวกับ” “คล้าย” “คั่ง” “ประจุ” เป็นตัวบ่งชี้ด้านอุปมา

ตัวอย่างที่ 1

เด็กหญิง ซึ่งบัดนี้หยุดร้องไห้และกำลังจ้องมองมาที่หล่นด้วยตากลมโตแฝงแววตระหนก
แน่ะ!...ตาสีน้ำตาลอ่อนใสราวกับลูกแก้วเจียรไนเขียว น่ารักน่าชังอย่างนี้ ลูกใครหนอ ?

(พรพรมอลเวง, 2535: 18-19)

“ราวกับลูกแก้วเจียรระโน” เปรียบเทียบ ดวงตาของเด็กที่มีความอ่อนใสบริสุทธิ์ แวววาว เหมือนกับแก้วชั้นดีที่ถูกเจียรระโนได้เหลื่อมมุม

ตัวอย่างที่ 2

เด็กหญิงโผเข้ากอดหล่อนเหมือนต้องการหลักที่พึ่ง ต้นหยงริบกอดรัดแก๊วไฉนบอก เบา เหลือเกิน...เหมือนขนนก เทบจะไม่รู้สีกว่ากอดอะไรไว้ในอ้อมแขนเลย

(พรพรมอลเวง, 2535: 19)

“เบาเหลือเกิน...เหมือนขนนก” เปรียบเทียบ ร่างกายที่เบาไร้น้ำหนักเป็นสิ่งที่ล่องลอยอยู่ในอากาศ

ตัวอย่างที่ 3

“เมย์ว่าคนไทยยังมีความคิดในการเลี้ยงดูเด็กที่ผิดๆนะคะน้ำวี มักจะคิดว่าเด็กไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรเลย ประคบประหงมกันอย่างดีเหมือนเป็นไข่ในหิน พ่อแม่บางคนเกลียดกันจนแทบไม่อยากจะมองหน้า แต่ก็ทนที่ซื่อๆกันอย่างแค้นๆไปวันๆเพื่อไม่ให้ลูกได้รับผลกระทบจากการหย่าร้าง ต่อหน้าลูกก็ทำเป็นหวานกันปานจะกลืน หลอกได้กระทั่งลูกตัวเอง ทั้งๆที่ใจจริงอยากจะฆ่ากันให้ตายไปข้าง”

(พรพรมอลเวง, 2535: 89)

“ประคบประหงมกันอย่างดีเหมือนเป็นไข่ในหิน” เปรียบเทียบกับคนที่ได้รับการเลี้ยงดู การเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็ การกิน การนอน การเดิน รวมถึงการระมัดระวังในความปลอดภัยหรือไม่ให้สิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายมาทำอันตรายคนๆนั้นได้

ตัวอย่างที่ 4

ภาพที่มองตบหล่อนออกมาจากกระจกคือเด็กหญิงหน้าหวาน ปากจิ้มลิ้มสีแดงสด แก้มเป็นพวงยู้อมเลือดฝาดอย่างมีสุขภาพดี จมูกโด่งเป็นสันเพราะเชื้อสายจากทางตะวันตกที่ได้รับมา แต่ที่เด่นสะดุดตาเป็นพิเศษคือ ดวงตาสีน้ำตาลอ่อนใส...งามเหมือนแก้วน้ำเอกล้อมกรอบด้วยขนตาสีน้ำตาลอ่อนงอนยาว เช่นเดียวกับสีผมที่หยักศกได้รูปสวย

(พรพรมอลเวง, 2535: 97)

“ดวงตาสีน้ำตาลอ่อนใส...งามเหมือนแก้วน้ำเอก” เปรียบเทียบดวงตาสีน้ำตาลอ่อนใสเป็นความใสของแก้วที่ถูกเจียรไนอย่างดี

ตัวอย่างที่ 5

ถ้าเป็นเมื่อก่อนจิตใจประภัสสรคงคล้ายต้นอ้อที่ลู่ไปตามลมปากของปรารักษ์ทิพย์ แต่มาบัดนี้หล่อนเริ่มซึ่งถึงความไม่ปรารถนาดีของผู้พูด จิตใจจึงเริ่มหนักแน่นมั่นคง ไม่ไหวไปตามคำยุแหยงนั้นง่าย ๆ...

(พรพรมอลเวง, 2535: 245)

“คล้ายต้นอ้อที่ลู่ไปตามลมปาก” เปรียบเทียบ จิตใจไม่มั่นคงเมื่อมีคนมาพูดจาโน้มน้าว ชักจูงตนก็เชื่อโดยไม่คิดหาเหตุผลเสียก่อน

ตัวอย่างที่ 6

ต้นหยงไม่ได้โกหกเพื่อสร้างกำลังใจให้ประภัสสร หล่อนสวยขึ้นจริงๆเมื่อแต่งชุดที่สมตัว เช่นนี้ ผิวขาวสดดั่งดอกมะลิตัดกับเขียวเข้มระยับน้ำเงินทะเลของตัวเสื้อ ตัวรัดทรวงท่อนบนเกาะเกี่ยวทรวงอกที่เต็มดั่งคู่ออกจะขวนตา ส่วนที่คอดเว้าก็รัดเว้า ส่วนที่ควรรพาก็ขยายออกแนบสนิทรับไปหมดทุกส่วน...

(พรพรมอลเวง, 2535: 257)

“ผิวขาวสดดั่งดอกมะลิ” เปรียบเทียบ ผิวขาวของประภัสสรเป็นดอกมะลิซึ่งขาวบริสุทธิ์ มีความหอม น่าทะนุถนอม

ตัวอย่างที่ 7

หญิงชราลุ่มสึระที่ปกคลุมด้วยผมดำสนิทราวขนนกน้ำด้วยความรักใคร่ มีอสังขารน้อยๆ อย่างควบคุมไม่อยู่ ฐิติใจวามหวิวประหลาด ละม้ายความสูญเสียมาเยือนใกล้เอื้อม

“ไปตีมาตีนะหลาน บอกแม่เขาด้วย ขยายให้ยืมตัวหนูไปช่วยงานใหญ่อะไรเขาเท่านั้น ถ้าเลยกำหนดแล้วไม่คืนหลานมาขยายจะตามไปถึงประเทศสิคังสิคังนี่...”

(เสราดาร์ล, 2537: 2)

“ผมที่ดำสนิท งามงาม เหมือนขนของนกน้ำ” เปรียบเทียบ เพราะกามีขนสีดำเป็นมัน

ตัวอย่างที่ 8

คำสนธิท คุณ แฝงความมีอำนาจและคมกริบ**ประจูดตาเหยี่ยว!**
 สายตาทิ่มองมาทำให้ฟันไม้ล้หยุดชักได้ทันที

(เสราคารัต, 2537: 21)

“เหยี่ยว” เป็นสัตว์ที่มีปากงุ้มและคม ขาและนิ้วตีนแข็งแรงมาก เล็บยาวแหลม ปีกแข็งแรง บินร่อนได้นานๆ ส่วนใหญ่ล่าสัตว์กินเป็นอาหาร คำว่า “ประจูดตาเหยี่ยว” ในบริบทนี้หมายถึง สายตาทิ่มองมา และมองการณ์ไกล

ตัวอย่างที่ 9

บู๊ตหนากระทบสกีข้างม้าทำให้มัน โผนไปข้างหน้าเร็วขึ้น แล้วทั้งขบวนก็**ลูกเล่นตามราวลูกธนูที่ถูกปล่อยจากแหล่ง** ฟันไม้ล้หลับตาลง พื้นที่สูงๆต่ำๆทำให้หล่อนรู้สึกคลื่นไส้...

(เสราคารัต, 2537: 21)

คำว่า “ขบวนก็ลูกเล่นตามราวลูกธนูที่ถูกปล่อยจากแหล่ง” ในบริบทนี้ หมายถึง ม้าที่พุ่งทะยานออกไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว

ตัวอย่างที่ 10

ราชิดเป็นคนดูยากที่สุดถ้าไม่นับนาคิม เขาหลุบสายตามองพื้นโต๊ะ นิ้วลากเป็นรูปต่างๆ ยามเมื่อฟังคนอื่นพูด แทบจะไม่เอ่ยอะไรเลยระหว่างทานอาหาร ทำทางไม่यरกรวมวงสนทนา แต่ฟันไม้ล้คิดว่า**เขาชิมชั้บคำพูดทุกคำรากับฟองน้ำที่ดูชั้บน้ำทุกหยด**และหล่อนไม่ชอบสายตาไม่เป็นมิตรอย่างเปิดเผยที่เขามองมา

(เสราคารัต, 2537: 74)

“เขาชิมชั้บคำพูดทุกคำรากับฟองน้ำที่ดูชั้บน้ำทุกหยด” หมายถึง ราชิดรับรู้เรื่องราวทุกอย่างและเก็บรายละเอียดทุกคำพูด

ตัวอย่างที่ 11

อากาศใกล้สว่างเชือกเย็นจับจิตจับใจ นอกหน้าต่างออกไปยังมีดสลับ ที่ที่สบายที่สุดในยามนี้เห็นจะเป็นบนเตียงอุ่นๆ ได้ผ้าห่มหนาซ้อนทับกันสองสามผืน คอยสดับเสียงกระดิ่งโลหะอันน้อยๆ ที่ห้อยคอแพะตัวจำฝูงไส้กังวานกรีดผ่านช่องทางต่างหัวเตียงเข้ามาเป็นระลอก ดังเสียงดนตรีก่อนรุ่งอรุณแห่งขุนเขา

(เสราคารัล, 2537: 143)

“เสียงกระดิ่งโลหะอันน้อยๆ ที่ห้อยคอแพะ ดังเสียงดนตรีก่อนรุ่งอรุณแห่งขุนเขา” เปรียบเสียงกระดิ่งกับเสียงของนก หรือสรรพสัตว์ที่อยู่ตามป่าปูลูกให้ตื่น

ตัวอย่างที่ 12

“เธอได้รับยกย่องว่าเป็นหญิงที่ทั้งงดงามและเฉลียวฉลาดแถมยังมีน้ำเสียงไพเราะจับใจราวระฆังเงิน”

(เสราคารัล, 2537:163)

“น้ำเสียงไพเราะจับใจราวระฆังเงิน” เปรียบเสียงไพเราะ กังวาน ไพเราะ เหมือนระฆังเนื้อดีที่ถูกตีขึ้นเนือบาง นุ่มกังวาน

ตัวอย่างที่ 13

“มีบางอย่างที่ไม่เหมาะสม เราเหมือนอยู่กันคนละโลก ผมเลยได้แต่แอบหวังอยู่เพียงในใจว่า สักวันเธออาจจะเห็นใจ” น้ำเสียงเขาแปร่งไปเล็กน้อย เมื่อก้าวต่อ “หวัง...และสิ้นหวังวนเวียนอยู่อย่างนี้ เธอเหมือนอยู่สูงเกินเอื้อมเหลือเกินทั้งที่อยู่ใกล้เพียงตา...”

(เสราคารัล, 2537:175)

คำว่า “เธอเหมือนอยู่สูงเกินเอื้อม” เปรียบกับการรักผู้หญิงที่อยู่สูงเกินไป ฐานะที่ไม่เท่าเทียมกัน

ตัวอย่างที่ 14

จริงๆแล้วนาราเป็นผู้หญิงที่มีหน้าตาเรียบๆ จุดเด่นในดวงหน้าของหล่อนมีเพียงผิวที่เนียนใสกับคู่ดวงตาสีน้ำตาลโตภายใต้แพขนตาที่ยาวอน ซึ่งในยามที่หล่อนยิ้ม คางข้างขวาจะยื่นยิบยิ่งทวีความงามจับตา

(ตามรักคืนใจ, 2539: 2)

คำว่า “ยามที่หล่อนยิ้ม คางข้างขวา” ในบริบทนี้หมายถึง คางโต สวยเหมือนตากวาง

ตัวอย่างที่ 15

“ทำไมหรือคะ? ทำไม...” หญิงสาวหัวเราะเสียงปร่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยเก็บงำ เคยอัดแน่นสะสมคล้ายกับลูกโป่งที่พองโต พอถูกเข็มเล็กแหลมสะกิดก็ระเบิดออกเป็นอารมณ์ที่ตัวเองคุมไม่อยู่

(ตามรักคืนใจ, 2539: 295)

คำว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยเก็บงำ อัดแน่นสะสมคล้ายกับลูกโป่งที่พองโต” ในบริบทนี้หมายถึง มีสิ่งที่อัดอัดอยู่ในจิตใจ พอมีเหตุมากระทบกระเทือนใจก็ทำให้สิ่งที่คิดหรือกังวลอยู่พุ่งพรูออกมา

ตัวอย่างที่ 16

สีหน้าทมองสายน้ำที่เปลี่ยนจากสุภาพเย็นเรื่อยแทบตลอดปีกลายมาเป็นลำน้ำที่คึกคะนอง รวบรวมพายุด้วยความหนักใจ อาจจะเป็นเพราะฝนที่ตกหนักติดต่อกันหลายวันทำให้น้ำมากกว่าทุกปี

(ตามรักคืนใจ, 2539: 423)

คำว่า “ลำน้ำที่คึกคะนองรวบรวมพายุ” ในบริบทนี้หมายถึง น้ำที่ซัดสาดอย่างรุนแรง ควบคุมไม่ได้

ตัวอย่างที่ 17

สีหน้าของเขาแลวางเปล่าขึ้นทันทีในสายตาของหญิงสาวที่มองอยู่ ดวงตาที่ตามปกติเป็นประกายราวกับนิลเจียรระไนกลับไหลลึกราวกับเป็นหลุมที่ยากจะหยั่ง

(กลางลิขิต, 2543: 239)

“ดวงตาที่ตามปกติเป็นประกายราวกับนิลเจียรระไน” ในบริบทนี้หมายถึง ดวงตาที่เคยสดใสลึกลับดูหม่นหมอง

ตัวอย่างที่ 18

ถ้าไม่มีปัญหาการตายของอินเป็นเหมือนตุ้มถ่วงใจไว้ หญิงสาวคงจะชอบที่นี่มากเลย

(กลางลิขิต, 2543: 71)

คำว่า “การตายของอินเป็นเหมือนตุ้มถ่วงใจ” ในบริบทนี้หมายถึง กังวลใจ, หนักใจ, ลำบากใจหาทางออกไม่ได้

3. สมพจน์ การกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมดเพียงบางส่วน แต่ให้ความหมายคลุมทุกส่วน

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. ฝากจูบขยahunุสักรั้ง	จูบด้วยหัวใจ	การแสดงความรัก การให้ความอบอุ่น	ตามรักคืนใจ, 2539: 29

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์นวนิยายของกิงฉัตร ด้านสมพจน์ พบ คำว่า “จูบ” เป็นตัวบ่งชี้ด้านสมพจน์

ตัวอย่างที่ 1

‘...ฝากจูบขยahunุสักรั้ง ไม่จำเป็นต้องบอกว่าใครฝากมาเพียงแต่ขอให้จูบแสดด้วยหัวใจอย่างที่คุณรู้ว่าผมจะทำ ขอเพียงเท่านี้...หวังว่าคุณคงกรุณา’

(ตามรักคืนใจ, 2539: 29)

คำว่า “จูบแกด้วยหัวใจ” ความรักความอบอุ่นที่มีให้ต่อกันด้วยความจริงใจ เช่นความรักจากพ่อ แม่

4. นามนัย การเอ่ยถึงสิ่งหนึ่งแต่ให้ความหมายเป็นอีกอย่างอื่น เช่น เอ่ยชื่อคน แต่หมายถึงผลงานของเขา หรือ เอ่ยชื่อสถานที่ แต่หมายถึงคนที่อยู่ที่นั่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. อคิราภ์เคยชินชีวิต		แต่ในป่าคอนกรีต	กลางลิจิต, 2543: 167
2. หน้าม้าหมากรุก		คอยแต่พูดประชด	กลางลิจิต, 2543: 173
3. สามเหลี่ยมทองคำ		เรือสำราญล่อง ตามแม่น้ำ	ตามรักคืนใจ, 2543: 23
4. คุณสิงห์กับน้ำราม แย่งท่าหมดแล้ว		ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์	ตามรักคืนใจ, 2539: 502

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์นวนิยายของกึ่งจักร ด้านนามนัยไม่พบ ตัวบ่งชี้ด้านนามนัย

ตัวอย่างที่ 1

...อคิราภ์ชักไม่แน่ใจแล้วว่าหล่อนตามมาช่วยหรือตามมาสร้างภาระให้ดิฉันภพกันแน่
ทั้งนี้เพราะความที่เคยชินชีวิตแต่ในป่าคอนกรีต มาปีนป่ายลัดเลาะแบบนี้ได้ไม่นานหญิง
สาวก็เริ่มหายใจแรง ใบหน้าแดงร้อนจคัดทั้งไอแดดและความเหนื่อยอ่อน...

(กลางลิจิต, 2543: 167)

“ชีวิตแต่ในป่าคอนกรีต” เป็นนามนัยเกี่ยวกับสถานที่ ตามบริบทหมายถึงคนที่ใช้ชีวิตอยู่ใน
เมืองกรุง มีแต่ตึกสูง

ตัวอย่างที่ 2

“โอ๊ย...อีตาน้ำมาหมากรุกนั้นนะหรือมีความจริงใจ เห็นหน้าก็ครั้งๆก็หาแต่เรื่องมาให้ ถ้าไม่มีเรื่องก็คอยแต่พูดประชด ปากยังกะไม่ใช่ผู้ชาย”

(กลางลิขิต, 2543: 173)

“หน้าน้ำมาหมากรุก” เป็นลักษณะที่แสดงออกทางสีหน้า ในเวลาที่ไม่พอใจมากๆ

ตัวอย่างที่ 3

“ผมกำลังจะขอเชิญคุณนาราไปเที่ยวโรงแรมที่เชียงรายบ้างนะครับ ทางโรงแรมของเรามีการจัดท่องเที่ยวสำราญล่องตามแม่น้ำ ผ่านสามเหลี่ยมทองคำ เข้าไปในพม่า แล้วต่อไปถึงจีน รับรองถ้าคุณไปเที่ยวต้องชอบแน่ๆครับผม...”

(ตามรักคืนใจ, 2543: 23)

“สามเหลี่ยมทองคำ” เป็นนามนัยเกี่ยวกับสถานที่ เป็นรอยเชื่อมต่อสามประเทศในภาคเหนือ คือ ไทย ลาว เมียนมาร์(พม่า)

ตัวอย่างที่ 4

“งานที่นี้คุณสิงห์กับน้ารามแย่งทำหมดแล้ว ขอให้ผมได้ทำหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์... ช่วยตามหาคุณหนูนาบ้างเถอะครับ”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 502)

คำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ตามบริบทหมายถึง ผู้ดูแลความสงบ เรียบร้อยของบ้านเมือง คือ ตำรวจ

5. **ปฏิวาทะ** การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้ำกันมารวมกันเพื่อให้เกิดคำ ซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น ความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งบ้าง

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. เนื้อตัว	อ่อนเปลี้ย กลับแข็งทื่อ	ตกใจทันทีที่เห็นหน้า ชายอีกคน	ตามรักคืนใจ 2539: 49

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
2. ความกลัว	ไขสันหลังเยียบเย็น แต่เนื้อตัวกลับร้อนรุ่ม	ไอร้อนที่พุ่งขึ้นปะทะ	มนต์จันทร์, 2541: 336

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์นวนิยายของกึ่งฉัตร ด้านปฏิภาวะพบ คำว่า “กลับ” “แต่” เป็นตัวบ่งชี้ ด้านปฏิภาวะ

ตัวอย่างที่ 1

นาราอ้าปาก เตรียมกำลังจะแผดใส่ผู้ชายตัวใหญ่ตรงหน้าว่าหล่อนไม่ใช่แมวชนิดไหน
ทั้งนั้น หากคำพูดทั้งหมดกลับติดค้างอยู่แคร์ริมฝีปาก เนื้อตัวที่อ่อนเพลียกลับแข็งทื่อด้วยความตกใจ
ทันทีที่เห็นหน้าของชายอีกคน โผล่เข้ามามอง

(ตามรักคืนใจ, 2539: 49)

ตัวอย่างที่ 2

“แก...” คิดถ้อยได้เพียงเท่านี้ แม้จะเป็นชั่ววินาทีสั้นๆ หากความกลัวทำให้ไขสันหลัง
เยียบเย็น แต่เนื้อตัวกลับร้อนรุ่มจนรู้สึกถึงไอร้อนที่พุ่งขึ้นปะทะ

(มนต์จันทร์, 2541: 336)

6. อารัตพากย์การใช้คำแทนผลของสัมผัสที่ผิดจากธรรมดา เช่น รส เป็นผลของสัมผัส
ด้วยลิ้น กลิ่น เป็นของสัมผัสจากจมูก

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. กระจายเลือด	ถึงขนาดนั้น	สัมผัสเสียงติดจะเหี้ยมเกรียม	มนต์จันทร์, 2541: 213

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์นวนิยายของกึ่งฉัตร ด้านอารัตพากย์พบ คำว่า “ถึงขนาด
นั้น” เป็นตัวบ่งชี้ด้านอารัตพากย์

ตัวอย่างที่ 1

“ผมไม่กระหายเลือดถึงขนาดนั้นหรือทวาริ” ชายหนุ่มยิ้มให้หล่อน ยิ้มทั้งตาและปาก
ที่เดียว ทว่าสัมผัสเสียงที่เอ่ยออกมาติดจะหือมเกรียม

(มนต์จันทร์, 2541: 213)

คำว่า “กระหายเลือด” ตามบริบท เป็นการแสดงออกของความโหดเหี้ยม โหดร้าย ถึงขั้น
อยากจะกินเลือดกินเนื้อ ไม่มีความปราณี

7. **อติพจน์** การพูดเกินจริงเพื่อเน้นความรู้สึกมิใช่เพื่อ หลอกลวง การใช้โวหารแบบนี้
คือ การพูดหรือเขียนประการหนึ่งโอ้อวดโดยมีเจตนาจะให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขัด

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. เตือนอยากได้		หนดเต่าอบเกลือ	แกระอรยรัก, เขากระต่ายเคลือบน้ำตาล 2549: 117
2. น้ำวิตัวหนัก	อย่างกับ	ช่างน้ำ	พรพรหม อลเวง, 2535: 55
3. ยังสาวเหมือนเดิม	เวลา	สาวสองพันปี	แกระอรยรัก, 2549: 370

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หวั่นิยาของกึ่งฉัตร ด้านอติพจน์พบ คำว่า “อย่างกับ”
“เวลา” เป็นตัวบ่งชี้ด้านอติพจน์

ตัวอย่างที่ 1

“เดือนกำลังคิดๆอยู่ค่ะ” หล่อนตอบหน้าตาย “เห็นเธอดามว่าอยากรับขนมอะไรเป็นพิเศษ
ซักไม่แน่ใจว่าอยู่ในร้านทำผมหรือร้านขายขนม แล้วถ้าเดือนอยากได้หนดเต่าอบเกลือหรือเขา
กระต่ายเคลือบน้ำตาล_ไม่รู้คุณที่จะจัดมาให้ได้หรือเปล่า”

(แกระอรยรัก, 2549: 117)

คำว่า “หมวดเต่าอบเกลือหรือเขากระต่ายเคลือบน้ำตาล” เป็นโวหารกล่าวเกินความจริง เพราะตัวจริงของเต่าไม่มีหมวด ส่วนกระต่ายก็ไม่มีเขา ซึ่งมันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้หาไม่ได้ในโลกนี้

ตัวอย่างที่ 2

ต้นหยงคิใจที่ใบหน้าของเมรินแดงอยู่แล้ว เพราะเหน็ดเหนื่อยจากการหัวเราะ ไม่อย่างนั้น เขาคงจับได้ว่าหัวใจของหล่อนเต้นแรงสูบน้ำโลหิตแล่นไปทั่วร่างเพราะความใกล้ชิดจากเขา

“เอาละ ทีนี้จะไปได้หรือยังแม่เต็กคือ”

“ก็ได้” หล่อนตอบสะบัด “น้ำวิลุกขึ้นเสียดสี ตัวหนักอย่างกับช้างน้ำ ทับลงมาอยู่ได้”

(พรพรมอลเวง, 2535: 55)

คำว่า “ตัวหนักอย่างกับช้างน้ำ” เป็นการกล่าวเกินความจริงว่า คนที่มีน้ำหนักตัวมากนั่งทับคนที่ตัวบางหรือผอมกว่า ซึ่งเปรียบคนตัวหนักเหมือนช้าง เพราะช้างเป็นสัตว์ตัวใหญ่ย่อมจะมีน้ำหนักมากตามรูปร่าง

ตัวอย่างที่ 3

“คุณพี่ก็ยังสาวเหมือนเดิมนะครับ เหมือนสาวสองพันปี เวลาผ่านไปแค่ไหนก็ยังสวยเหมือนเดิม”

(แกะรอยรัก, 2549: 370)

“สาวสองพันปี” เปรียบเทียบกับ ผู้หญิงที่อายุมากแต่รูปร่างหน้าตาเหมือนสาว ๆ

8. ปฏิรูปพจน์ เป็นการใช้ข้อความที่คัดแปลงมาจากข้อความอันเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว เช่น วาตะของนักปราชญ์ รัฐบุรุษ กวี หรือ สุภายิต คำพังเพย

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. เนื้อ	ส่ง	เข้าปากเสื่อ	แกะรอยรัก, 2549: 221
2. งมเข็ม	ใน	มหาสมุทร	แกะรอยรัก, 2549: 313

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
3. ไม้	แก่	เกินค้ำ	ตามรักคีนใจ, 2539: 9

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ห้วงนิยายของกึ่งฉัตร ด้านปฏิรูปพจน์พบ คำว่า “ส่ง” “โน” “แก่” เป็นตัวบ่งชี้ด้านปฏิรูปพจน์

ตัวอย่างที่ 1

“จิตลี้ก็ทุเรศพิรบ ทั้งทุเรศทั้งสังเวชใจ เด็กตัวเองแท้ๆกลับส่งให้พี่ชายป้อ เหมือนส่งเนื้อตัวเองเข้าปากเสือ”

(แกะรอยรัก, 2549: 221)

“ส่งเนื้อตัวเองเข้าปากเสือ” เป็นข้อความที่ดัดแปลงมาจากสำนวนว่าส่งเนื้อเข้าปากเสือ หมายถึง การส่งหรือหาของดีๆให้โดยที่อีกฝ่ายไม่ต้องออกแรง

ตัวอย่างที่ 2

หากไม่มีคนไหนที่ไม่มีความลับ ไม่มีใครที่ไม่มีความในใจและหากคนที่ไม่เคยทำอะไรผิดในชีวิตยากกว่าการงมเข็มในมหาสมุทร

(แกะรอยรัก, 2549: 313)

“งมเข็มในมหาสมุทร” ในบริบทนี้หมายถึง หายาก, ทำในสิ่งที่ไม่อาจคาดหวังได้

ตัวอย่างที่ 3

‘เลี้ยงตามใจตั้งแต่อ่อนแต่ออกจนเสียนิสัย จะมาแก้ไขอะไรตอนนี้ก็ไม่ว่างแล้ว ไม้แก่เกินค้ำ ขึ้นออกแรงง้างไปไม้มันจะหักเสียเปล่าๆ’

(ตามรักคีนใจ, 2539: 9)

ตรงกับสำนวนเก่าคือ “ไม้อ่อนค้ำง่ายไม้แก่ค้ำยาก” คำว่า ไม้แก่เกินค้ำ ในบริบทนี้ หมายถึง อายุมากเกินกว่าจะสั่งสอน หรือเปลี่ยนแปลง

9. **บุคลาธิษฐาน** เป็นการใ้ภาษาในลักษณะที่ทำให้ดูเหมือนว่าสรรพสิ่งทั้งหลายที่ไม่ใช่คนเป็นคนโดยให้สรรพสิ่งเหล่านั้นแสดงออกปฏิกิริยาต่าง ๆ ราวกับเป็นคนบ้าง เช่น พุดได้ ร้องไห้ได้ รู้สึกได้

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. รู้ว่าเขา	ไม่เคยมี	หัวใจตอ	ตามรักคืนใจ, 2539: 294
2. ความคิดของมนุษย์	เหมือน	คลื่น	กลางลิจิต, 2543: 79
3. ไบหล้า	รอ	หยาดน้ำค้าง ยามอรุณรุ่ง	ตามรักคืนใจ, 2539: 181

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ห้นวนิยายของกึ่งฉัตร ด้านบุคลาธิษฐานพบ คำว่า “ไม่เคยมี” “เหมือน” “รอ” เป็นตัวบ่งชี้ด้านบุคลาธิษฐาน

ตัวอย่างที่ 1

หัวใจเอ๋ย...หัวใจเจ้ากรรม รู้ว่าเขาไม่เคยมีหัวใจตอ ทำไมยังอดหวานให้อาวรณ์อยู่มีรู้จบสิ้น รู้ว่าเขาไม่เคยมีหัวใจตอ

(ตามรักคืนใจ, 2539: 294)

คำว่า “หัวใจตอ” ใช้โวหารบุคลาธิษฐานกำหนดให้หัวใจมีความรู้สึกอยากจะพูดอย่างไรก็ตอบไปอย่างนั้น

ตัวอย่างที่ 2

“เขาไม่เปิดตัวเอง ความคิดของมนุษย์เหมือนคลื่นนะครับคุณอ้อม ถ้าคุณเปิดเครื่องส่งไว้ผมก็ไม่สามารรับคลื่นได้”

(กลางลิจิต, 2543: 79)

“ความคิดของมนุษย์เหมือนกัน” ในบริบทนี้หมายถึง ความคิดเป็นนามธรรม แสดงออกถึงการรับรู้ความรู้สึก แต่จับต้องไม่ได้

ตัวอย่างที่ 3

แม้พยายามเก็บเนื้อเก็บตัวมากเพียงใด แต่แม่สาวตัวเล็กที่กำลังไต่บันไดขึ้นมายังฝ้าเวียนมาหาเหมือนเด็กช่างประจบ คอยเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นแจ้ๆ ให้ฟังคล้ายรายงานกิจวัตรประจำวันอยู่ไม่ขาด บ่อยครั้งเข้าเขาก็ ‘ติด’ รอให้หล่อนแะมาหา เหมือนกับใบหญ้าที่รอหยาดน้ำค้างยามอรุณรุ่ง ไม่ได้มุ่งหมายอะไรมากนอกจากความชื่นใจที่หล่อนนำสู่

(ตามรักคืนใจ, 2539: 181)

คำว่า “ใบหญ้าที่รอหยาดน้ำค้างยามอรุณรุ่ง” ในบริบทนี้หมายถึง เหมือนใบหญ้ามีชีวิตจิตใจเหมือนคนที่รอคอยสิ่งที่คุ้นเคย หรือสิ่งที่ทำเป็นประจำ

10. อุทาหรณ์ เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราวเหตุการณ์หรือความคิดสองอย่างที่มีความหมายต่างกันว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการอธิบาย

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. รูปลักษณ์ภายนอก	ลึกถึงแก่น	คนกับสัตว์หน้าขน อย่าไว้ใจ	ตามรักคืนใจ, 2539: 26
2. การเป็นนายคน	ต้อง	ทำงานเป็น	ตามรักคืนใจ, 2539: 164
3. ฉันทายแรงงาน	ไม่ขายวิญญาณ	ไม่มีสิทธิบงการ ความคิดหรือชีวิต	ตามรักคืนใจ, 2539: 193
4. เกิดเป็นคน	อย่ากลัว	คำนิทา	ตามรักคืนใจ, 2539: 196

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
5. เขี่ยคนเคยผิด พลาดในชีวิต	เป็น	ฝ้ายอมสีดำ	ตามรักคืนใจ, 2535: 371
6. ศัตรู	ไม่ร้ายเท่า	มิตรหรือคนของเราเอง	มนต์จันทร์, 2541: 452
7. ดีที่สุดและร้ายกาจที่สุด	เหมือน	เหรียญที่มีสองด้าน	กลางลิจิต, 2543: 47

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หวั่นขยายของกึ่งจักร ด้านอุทาหรณ์พบ คำว่า “ลึกถึงแก่น” “ต้อง” “ไม่ขายวิญญาณ” “อย่ากลัว” “เป็น” “ไม่ร้ายเท่า” “เหมือน” เป็นตัวบ่งชี้ด้านอุทาหรณ์

ตัวอย่างที่ 1

“คุณอย่าดูแค่รูปลักษณ์ภายนอก มองให้ลึกถึงแก่น ไว้ใจอะไรไว้ใจได้ แต่คนกับสัตว์
หน้าขนอย่าไว้ใจ !”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 26)

คำว่า “คนกับสัตว์หน้าขน” ในบริบทนี้หมายถึง ไม่ควรไว้ใจใครง่าย ๆ

ตัวอย่างที่ 2

“จำไว้นะหนูนา การเป็นนายคน ใ้แค่ซึ้นวสั่งไม่พอ แต่จะต้องทำงานทุกอย่างเป็น...และ
เป็นให้ดีด้วย ถึงจะไม่ต้องลงมือทำเองแต่ต้องรู้ว่าทำอย่างไร งานมีข้อผิดพลาดมีข้อบกพร่อง
ตรงไหนที่ต้องแก้ไข จะได้สั่งคนให้ทำตามได้ถูกต้อง อย่าให้ลูกจ้างหัวเราะลับหลังได้”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 164)

“การเป็นนายคน ใ้แค่ซึ้นวสั่งไม่พอ แต่จะต้องทำงานทุกอย่างเป็น” เป็นอุทาหรณ์คำสอนของคนที่อายุน้อยกว่า การที่จะเป็นผู้นำคนจะต้องทำงานจากระดับต่างๆ เช่นงานธุรการ จะต้องเรียนรู้จากงานเล็กๆก่อนที่จะบริหารงานใหญ่ๆ จะได้เข้าถึงจิตใจลูกน้องทุกระดับ

ตัวอย่างที่ 3

“ไม่ คุณอาจจะเป็นนายจ้างฉัน แต่นั่นขายแค่แรงงานไม่ได้ขายวิญญาณให้คุณ ฉะนั้นคุณไม่มีสิทธิ์มาบงการความคิดหรือชีวิตของฉัน ได้ยินไหมว่าไม่มีสิทธิ์”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 193)

“ขายแค่แรงงานไม่ได้ขายวิญญาณ” ความป็นนายจ้างไม่สามารถที่จะไปกดขี่ ข่มเหง หรือบังคับให้ผู้อื่นทำตามความคิดของตน

ตัวอย่างที่ 4

“เกิดได้ฟ้าอย่างกลัวฝน เกิดเป็นคนอย่างกลัวหนาวและคำนิทา คำพูดของคนไม่ต่างจากสายลมหรือกนะหนุณา จับต้องไม่ได้ ไม่ใส่ใจเสียมันก็ลอยผ่านไปเองแหละ”

(ตามรักคืนใจ, 2539: 196)

คำว่า “คำพูดคนไม่ต่างจากสายลมสายลม” ในบริบทนี้หมายถึง คำพูดของคนที่พูดกัน ในทางนิทาว่าร้ายผู้อื่นถ้าไม่เป็นความจริงไม่นานก็ลืมก็ลืมไปเอง

ตัวอย่างที่ 5

เกือบเจ็ดปีที่ทำงานในไร่บัวขาว ความเจ็บซ้ำขมขึ้นกับผู้คนที่ยึดถือว่าตัวเองเป็นผ้าขาวสะอาด เหยียดว่าคนที่เคยผิดพลาดในชีวิต เป็นผ้าข้อมลีดำที่ไม่มีวันซักล้างออก ถูกกาลเวลาเหยี่ยวา วิญญาณเขาเข้มแข็งขึ้น เหลือเพียงแต่หัวใจที่คล้ายจะถูกเฉือนทิ้งไปครึ่งและเพิ่งถูกนำมาต่อเติมจนเต็มดวงในวันนี้ !

(ตามรักคืนใจ, 2539: 371)

คำว่า “ผ้าขาว” ในบริบทนี้หมายถึง สะอาดบริสุทธิ์ ปราศจากมลทินตรงข้ามกับ “ผ้าข้อมลีดำ” ในบริบทนี้หมายถึง คนมีมลทินแต่กลับตัวกลับใจได้

ตัวอย่างที่ 6

“ศัตรูที่ไหนดก็ไม่ร้ายเท่ามิตรหรือคนของเราเอง” เขตต์ค้นว่าเสียงเอื้อย

(มนต์จันทรา, 2541: 452)

“ศัตรูที่โหดก็ไม่ร้ายเท่ามิตรหรือคนของเราเอง”เป็นการเตือนให้ระวังตัวอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นคนใกล้ชิดหรือสนิทสนมกันมากเพียงใดก็อาจจะทำร้ายเราได้

ตัวอย่างที่ 7

“เป็นทั้งสองอย่าง...ดีที่สุดและร้ายกาจที่สุด เหมือนเหรียญที่มีสองด้าน สดแล้วแต่จะมองใญ่ลูก ตัวอุ้มอาจจะมองด้านหัวแต่ลองพลิกกลับมาดูอีกด้าน ด้านที่มนุษย์ยอมทรمانตัวเอง ยอมทนกับสิ่งเลวร้ายต่างๆในชีวิต เพราะมีความหวัง...หวังว่าทุกสิ่งจะดีขึ้น”

(กลางลิขิต, 2543: 47)

“ดีที่สุดและร้ายกาจที่สุด เหมือนเหรียญที่มีสองด้าน” การมองคนอย่ามองเพียงด้านเดียว ให้มองทั้งสองด้านที่มีทั้งด้านดี และด้านไม่ดี

11. ปฏิปจณา เป็นศิลปะของการใช้คำถามคือเป็นคำถามที่มีได้หวังคำตอบผู้ถามมีเจตนาจะเรียกร้องความสนใจมากกว่าต้องการคำตอบ แต่หากจะมีคำตอบนั้นก็มักจะเป็นคำตอบปฏิเสธ

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ตัวบ่งชี้	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	แหล่งที่มา
1. ไม่ยอมแพ้		ไซ้ไหม	แกะรอยรัก, 2549: 121
2. ไม่มีปีศาจคน		ไม่เป็นไรมั่ง	แกะรอยรัก, 2549: 139
3. เลือกหรือ	ถ้า	ฉลาดพอจะเลือกผม	แกะรอยรัก, 2549: 275
4. คุณเล็กแฉ่งความ		หรือเปล่า	กลางลิขิต, 2543: 131
5. ทำทางจะงองแง		เอาการนะ	กลางลิขิต, 2543: 141

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หวั่นวายของกึ่งจักร ด้านปฏิปฐญาพบ คำว่า “ถ้า” เป็นตัวบ่งชี้ด้านปฏิปฐญา

ตัวอย่างที่ 1

ทรงลบมองหญิงสาวตรงหน้า หล่อนไม่เลียงหลบสายตาพร้อมประกาศศึก ชายหนุ่มจึงเปิดยิ้มกว้าง

“ยังไงก็ไม่ยอมแพ้แน่ใช่ไหม”

ชมเดือนใช้การนิ่งเป็นคำตอบ

(แกะรอยรัก, 2549: 121)

ตัวอย่างที่ 2

“วันนี้่ออกอากาศโดยไม่มีบีสักคนคงไม่เป็นไรมังคะพี่หนุ่มบิไม่ค้อยสบาย”

(แกะรอยรัก, 2549: 139)

ตัวอย่างที่ 3

“เลือกหรือ คิดว่าคุณฉลาดพอจะเลือกผม แล้วผมจะโง่เอาคุณหรือคุณสุณิสตา ผมไม่เหมือนพี่เอกที่เห็นหน้าสวยๆก็กลัว ไม่ดูให้ถ่องแท้ว่าข้างในหมิ่นเนาแค่ไหน”

(แกะรอยรัก, 2549: 275)

ตัวอย่างที่ 4

“แล้วนี้คุณเลิกแจ้งความหรือเปล่าครับ เรื่องแบบนี้จะให้ตำรวจจัดการ” ดิณณภพถามเขาเก่งที่วางสีหน้า น้ำเสียงดูใครรู้และอยากแสดงความเห็นนิคหน้อยอย่างแนบเนียน

(लगลิจิต, 2543: 131)

ตัวอย่างที่ 5

“ทำทางจะองแงเอการนะ” หญิงสูงวัยออกปาก คลายความตกใจไปได้หน้อย เพราะดูจากท่าลูกชายคนโตแล้ว ‘แขก’ คงไม่ได้เป็นอะไรหนักหนาจริงๆ มิฉะนั้นสิริสิทธิ์คงลากตัวไปโรงพยาบาลแล้ว ไม่น่ายืนบ่นหน้ามู้อย่างนี้แน่

(लगลิจิต, 2543: 141)

จากข้อมูลการวิเคราะห์โวหารในนวนิยายของกึ่งฉัตร แสดงให้เห็นว่าโวหารทั้ง 11 ประเภทได้แก่ อุปลักษณ์ อุปมา สมพจน์ นามนัย ปฏิวาหะ อาวัตพากย์ อติพจน์ ปฏิรูปพจน์ บุคลาธิษฐาน อุทาหรณ์ และปฏิปุจฉา มีตัวบ่งชี้เป็นตัวกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปฏิภริยาทางอารมณ์ ความรู้สึก ทำให้เนื้อหาของบทประพันธ์มีความชัดเจน ทำให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตาม ความคิดที่ผู้ประพันธ์ต้องการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง “ลีลาภาษาในนวนิยายของกึ่งฉัตร” มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้คำในนวนิยายของกึ่งฉัตร
2. เพื่อศึกษาลักษณะลีลาการใช้ภาษา ด้านการใช้โวหารในนวนิยายของกึ่งฉัตร

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะลีลาภาษาด้านการใช้คำในนวนิยายของกึ่งฉัตร ซึ่งแต่งในช่วง พ.ศ. 2535- 2549 จำนวน 8 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่า กึ่งฉัตรใช้ลักษณะลีลาภาษาด้านการใช้คำตามเกณฑ์การวิเคราะห์ที่กำหนด 15 เกณฑ์ไว้ ดังนี้

คำที่มีความหมายตรง คำที่มีความหมายโดยนัย คำแสดงอารมณ์ และคำเลียนเสียงธรรมชาติ คำเลียนเสียงพูด จะพบในนวนิยายทุกเรื่องของกึ่งฉัตร แสดงออกชัดเจนในเนื้อหา ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกคล้อยตาม ส่วนคำมีศักดิ์ จะพบเฉพาะเรื่องเสราดาร์ล เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทูตจะมีคำที่สละสลวย คำรูปธรรม แสดงให้เห็นภาพชัดเจนในความสวยงามของตัวละคร หรือทิวทัศน์ ทำให้เห็นหรือสัมผัสได้ทางตา ทางหู ทางจมูก คำนามธรรม ก็แสดงออกถึงอารมณ์ของตัวละคร ว่ามีความรัก โกรธ ความเจ็บปวด ชิงชัง ไว้ในเนื้อเรื่องของนวนิยาย แต่สอดแทรกข้อคิดไว้ในวนิยาย ศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค พบตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2546 บัญญัติไว้ ด้านคำเฉพาะกลุ่ม เป็นคำที่พบว่ามีการใช้สื่อสารและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มของผู้อ่านประกอบอาชีพ ของตำรวจ นักข่าว แต่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยง่าย คำสแลง คำภาษาตลาด คำต่ำหรือคำหยาบ จะมีบางคำที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน แต่เพื่อความสมจริงและให้กลมกลืนไปกับเนื้อเรื่อง จะเป็นคำที่ละไว้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ ส่วนคำภาษาถิ่น จะเป็นภาษาในถิ่นภาคเหนือพบในเรื่องตามรักคืนใจ จะเป็นคำที่สื่อสารเข้าใจง่าย คำภาษาต่างประเทศ มีการใช้

คำภาษาอังกฤษ ภาษาจีน โดยวิธีทับศัพท์และการใช้คำย่อ ซึ่งเป็นคำที่คนไทยส่วนใหญ่ใช้สื่อความหมายในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือคุ้นเคย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาลักษณะลีลาภาษาด้านการใช้โวหารในนวนิยายของกึ่งฉัตร ผู้วิจัยพบว่า กึ่งฉัตรใช้ลักษณะลีลาภาษาด้านการใช้โวหารตามเกณฑ์การวิเคราะห์ที่กำหนด 11 เกณฑ์ไว้ ได้แก่ อุปสรรคณ์ อุปมา สมพจน์ นามนัย ปฏิวาหะ อาวัตพากย์ อดิพจน์ ปฏิรูปพจน์ บุคลาธิษฐาน อุทาหรณ์ และปฏิปุจฉา ทำให้เกิดจินตภาพและสามารถบรรยายความเป็นอยู่ และเข้าถึงพฤติกรรมของตัวละคร ชัดเจน เพราะการใช้โวหารเป็นการใช้ภาษาที่มีการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ ให้เห็นชัด มีภาษาที่ประณีต ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสอดคล้องไปกับเรื่องราวที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้น

อภิปรายผล

1. นวนิยายของกึ่งฉัตร ใช้คำที่สื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความลึกซึ้ง เข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์แสดงออกทางอารมณ์ รัก โกรธ อาลัยอาวรณ์ มีอารมณ์สมหวัง ผิดหวัง อย่างตรงไปตรงมา ตามที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับสายทิพย์ นุกุลกิจ (2543: 138 – 158) กล่าวถึง “การที่ผู้อ่านพิจารณาว่าผู้แต่งมีวิธีการสร้างงานเขียนของตนให้มีชีวิตชีวน่าอ่าน มีความถูกต้อง สมจริงและมีความเป็นตัวของตัวเองตลอดจนมีความแปลกใหม่ ผู้แต่งเลือกใช้ถ้อยคำที่ประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ประการ คือ ความชัดเจน ความกระชับ ความมีอำนาจในการให้ความรู้สึกทางอารมณ์ และความไพเราะ”

2. นวนิยายของกึ่งฉัตร มีการใช้โวหาร โดยนำคำหรือข้อความมาเปรียบเทียบในเนื้อหาของนวนิยาย ได้แก่ อุปสรรคณ์ อุปมา สมพจน์ นามนัย ปฏิวาหะ อาวัตพากย์ อดิพจน์ ปฏิรูปพจน์ บุคลาธิษฐาน อุทาหรณ์ และปฏิปุจฉา ทำให้เกิดความประทับใจ เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการสื่อความหมายที่ชัดเจน ทำให้เกิดจินตภาพและสามารถนำคำหรือข้อความ มาเปรียบเทียบ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจและตีความหมาย ในแต่ละโวหาร ซึ่งสอดคล้องกับ วิภา กงกะนันท์ (2533: 39 – 55) ที่กล่าวถึงประเภทของโวหารที่พบในวรรณคดี และวรรณกรรมไทย ว่าเป็นการพูดอย่างหนึ่ง แต่ความหมายเป็นอย่างอื่นในเชิงเปรียบเทียบ

3. จุดเด่นในงานเขียนของ กิ่งฉัตร ก็คือ ตัวละครที่ดูจริงจังและทำให้คนเชื่อได้จาก รายละเอียด จากการกระทำของตัวละครที่ผู้ประพันธ์ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย หาข้อมูลที่เป็นจริง ดูได้จากผลงานนวนิยาย 20 กว่าเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์กันซ้ำแล้วซ้ำเล่า และได้รับการนำไป เผยแพร่ทั้งในรูปแบบของละครอีกหลายต่อหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น เสราดารัตน์ พรายปรารถนา แสงดาวฝั่งทะเล ตามรักคืนใจ ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่าควรศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายของกิ่งฉัตรกับนักประพันธ์ในยุคเดียวกันว่ามีความแตกต่างกันและความคล้ายคลึงกันในด้านลีลาภาษาด้านการใช้คำ และลีลาภาษาการใช้โวหารภาพจน์
2. จากการวิจัยควรศึกษาแนวคิดและกลวิธีการแต่งของ กิ่งฉัตร
3. จากการวิจัยควรศึกษาทัศนคติและความเชื่อในนวนิยายของกิ่งฉัตร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมลวรรณ อ่อนละม้าย. 2544. www.asia.geocities.com, 2 พฤษภาคม 2550.

กระแสรี่ มาลาขารณ์. 2530. **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

กาญจนา นาคสกุล. 2524. **การใช้ภาษา**. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.

กิ่งนั้ตร (นามแฝง). 2535. **พรพรหมอลเวง**. กรุงเทพมหานคร: บ้านวรรณกรรม.

_____. 2537. **เสราดารั้ล**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

_____. 2539. **ตามรักคั้นใจ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

_____. 2541. **มนต์จันทร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

_____. 2543. **ลางลิจิต**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

_____. 2545. **สั้บรั้กรหั้สรั้ก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

_____. 2547. **ฟ้ากระจ่างดาว**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

_____. 2549. **แคะรอยรั้ก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณ.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2519. **วรรณคดีไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2542. **ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ. 2538. **หนังสือและสื่อเทคโนโลยี**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา.

- จิตรลดา สุวัทธิกุล. 2526. **วรรณกรรมไทยร่วมสมัย**. นครปฐม: แผนกบริการกลาง พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2543. **ภาษากับการสื่อสาร พิมพ์ครั้งที่ 6**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจือ สตะเวทิน. 2518. **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร: สุทธิสารการพิมพ์.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. 2519. **สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. 2539. **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร: ช้างฟ้า.
- ธวัช ปุณโณทก. 2528. **แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- นวพร มีเสียงศรี. 2547. **การวิเคราะห์ “วาทลีลา” ในโวหารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามแนวภาษาศาสตร์และวาทศาสตร์**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นววรรณ พันธุมธา. 2527. **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- บ้านนักเขียน. 2549. www.dokdoi.biogth.com, 2 พฤษภาคม 2550.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2522. **วิเคราะห์วรรณคดีไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประทีป วาทิกทินกร. 2543. **ลักษณะการใช้ภาษาไทย: การใช้ภาษา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประกาศรี สีอำไพ. 2531. **การเขียนแบบสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. 2525. **ศิลปะการเขียน**. กรุงเทพมหานคร: เทพประทานพร.

- เปลื้อง ณ นคร. 2535. ศิลปะแห่งการประพันธ์. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- ปิ่นสุวรรณ วาจาาม. 2548. ลีลาภาษาในนวนิยายของ ว.วินิจฉัยกุล. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรพรรณ กลั่นแก้ว. 2548. วิจารณ์ลีลาในงานเขียนของปราบดา หยุ่น. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรีย์ จำปา. 2538. วิจารณ์ลีลาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพลินพิศ เทียมรাত্র. 2525. วิเคราะห์ท่วงทำนองแต่งและกลวิธีการแต่งนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มดิชน. พ.ศ.2547. พจนานุกรมฉบับมดิชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มดิชน.
- เยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์. 2545. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รินฤทัย สัจจพันธุ์. 2524. อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- รุ่งฤดี ดวงดาว. 2540. ลีลาในงานเขียนของสมศรี สุกุมลนันทน์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตอักษรศาสตร์ สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วนิดา บำรุงไทย. 2543. ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิภา กงกะนันทน์. 2533. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

- สมพร มั่นตะสูตร. 2534. การอ่านทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สวณิต ขมาภัย. 2527. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาเพื่อการสื่อสาร. เอกสารการสอนชุดวิชาเพื่อการสื่อสาร. หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สัมพันธ์ รุ่งระวี. 2528. วิเคราะห์นวนิยายของทมยันตี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักพิมพ์คุณภาพในเครืออมรินทร์. 2549. www.amarinpocketbook.com, 2 พฤษภาคม 2550.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2534. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตบางเขน.
- สิริวรรณ นันทจันทุล. 2540. ภาษาพูดกับภาษาเขียน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2543. การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนันท์ อัญชลินุกูล. 2547. ระบบคำในภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณณี วราทร. 2519. ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ.2475. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- เสถียร โกเศศ. 2514. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร จันทิมาธร. 2519. หอนหนังสือ. กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2533. **ภาษาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2545. **ภาษาในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

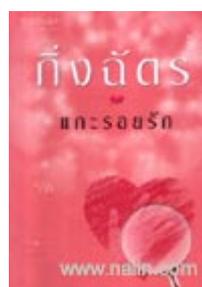
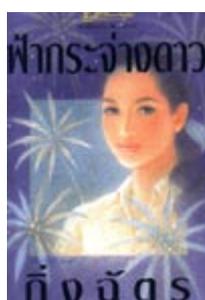
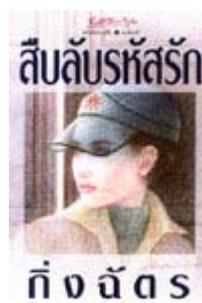
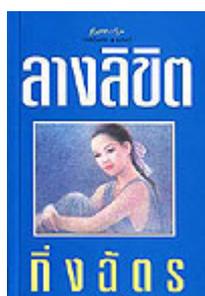
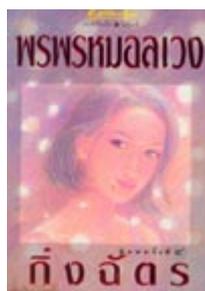
ภาคผนวก

ประวัติ กิ่งฉัตร

กิ่งฉัตร เป็นนามปากกาของปาริฉัตร ศาลิกบุตร เกิดปี 2511 เป็นบุตรของ พล.ร.อ.วิเชียร และอรุณ ศาลิกบุตร จบมัธยมโรงเรียนสตรีวิทยา และจบปริญญาตรีวารสารศาสตร์(เกียรตินิยม อันดับหนึ่ง) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำงานเป็นนักข่าวที่ผู้จัดการอยู่ช่วงสั้นๆ ก่อนจะมาโด่งดังจากการเขียนนวนิยาย

กิ่งฉัตรเคยกล่าวไว้ในงานหนังสือที่จ.เชียงใหม่ ว่า ที่มาเขียนนวนิยาย เพราะเป็นคนชอบอ่านหนังสือ เห็นว่านักเขียนทุกคนที่อ่านผลงานมีอิทธิพลกับตัวเอง ทำให้อยากเขียนหนังสือขึ้นมา ถ้าไม่มีนักเขียนหลายท่านเขียนหนังสือเป็นแนวทางนำร่องมาก่อน จะไม่รู้สึกรักในสิ่งนี้ แต่จะบอก ว่าใครบ้างก็คงระบุไม่ได้ เพราะมีเยอะมา(<http://asia.geocities.com/kingchathouse/biography.htm>) ส่วนนวนิยายที่อยู่ในความทรงจำมี 3 เรื่อง หนึ่งคือเพชรพระอุมา ของพนมเทียน เขียนละเอียดจนกระทั่งเห็นภาพได้ คำพูดบางคำยังคิดในความทรงจำสองคือ ทางรัก ของทมยันตี แนวรักโรแมนติก อ่านแล้วรู้สึกอยากไปประเทศเยอรมนีมาก สามคือ ปลายฝนต้นหนาว ของโบตัน รู้สึกว่าอ่านแล้วตัดสินใจ ตัวละครมีตัวตนแต่คนล้วนมีข้อบกพร่องสำหรับเทคนิคในการเขียน จะอาศัยประสบการณ์ในการเป็นนักข่าว ค้นข้อมูลก่อนเขียน เพราะตอนเป็นนักข่าวเรียนมาว่าข้อมูลต้องเยอะที่สุด รอบด้านที่สุด วางตัวเองเป็นกลาง เหมือนเวลาเสนอข่าว ต้องมีทั้งแง่บวกและลบ ข้อมูลเยอะที่สุด ไม่ใช่แง่เดียว อย่างเรื่อง เสราดาร์ต จะมีข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด ขุนสำ ฟีน ใต้ช่องแยกไว้เป็นหมวดๆ เขียนรายละเอียดไว้ข้างหน้าของ

ผลงานที่ผ่านมาได้แก่ พรพรหมอลเวง มายาตะวัน เสราดาร์ต ละครเล่ห์เสน่ห์หา ด้วยแรงอธิษฐาน ดวงใจพิสุทธิ์ ตามรักคืนใจ เพรงเงา แสงดาวฝั่งทะเล บ่วงหงส์ ดั่งไฟได้น้ำ มนต์จันทร์ มีเพียงรัก ลางลิขิต รอยพรหม ถิ่นจันทร์ ถิ่นนาลม พรายปรารถนา สืบลับรหัสรัก ในเรือนใจ รหัสหัวใจ สูตรเสน่ห์หา ไฟกระจ่างดาว นางบาป หิมะกลางทะเลทราย บ้านอัญชัน แกะรอยรัก ค่าของหัวใจ

ภาพผนวกที่ 1 ตัวอย่างหนังสือที่ใช้ในการวิจัย

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวคนยวรรณ แจ่มนิยม
วัน เดือน ปี ที่เกิด	5 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหญิง (ราชวิถี)
ประวัติการศึกษา	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขานิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ประจำ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ร้านจิตรลดาในพระบรมมหาราชวัง